TECKNINGAR och DRÖMMAR

af

—a —g.

---------HELSINGFORS, Theodor Sederholms förlag. Finska Litteratur-sälllskapets tryckeri, 1861.

Imprimatur: *C. R. Lindberg.*

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk av **Fredrika Runeberg** (1807-1879) har digitaliserats av **Nationalbiblioteket i Helsingfors** och anpassats för Projekt Runeberg i april 2013 av Ralph E.

TECKNINGAR och DRÖMMAR

af

—a —g.

HELSINGFORS,

Theodor Sederholms förlag.

Finska Litteratur-sällskapels tryckeri,Imprimatur: C. R. Lindberg.,3 nue^åtl:

Sid.

Aikyn.

Sakta sjöng aftonvinden „sof i ro“ för vågen, som vaggade till hvila. Mellan björkarne syntes, huru solen lekte med en lång guldstrimma öfver sjön. Rundt omkring stodo blommorna med daggperlor på bladen. Hvilan sänkte sig öfver jorden med ett sagta sus.

Slumrade qvinnan på stranden? Det visste hon icke, men hon drömde.

En engel stod vid hennes sida; hon reste sig upp för att bjuda engeln en blomma, som hon bar i sin hand. Det var en ros, en djupt glödande; dess doft var rik, men på bladen sågos blott några få droppar dagg; så syntes det.

Engelns anlete tog ett strängt uttryck: „Känner du mig? det är jag, som afhemtar hvarje tår, gjuten ur djupet af qvinnans hjerta. Deraf blir perlor, med hvilka himmelens salar prydas. Andra englar hemta ock prydnader, rubiner af hjertblod, gjutet för fäderneslandet; smycken af modersvakor och fadersomsorger och mångahanda dyrbarheter för himmelen, hvar och en efter sin art. Men, qvinna, du betalar trögt din gärd. Se huru få droppar

synas på rosen. Tiderhafva funnits, då äfven du erlade fnllt ditt mått, men redan länge har dn icke så gjort. Jag har haft tåla- mod med dig. Qvinna, tror du, att du ensam må undan- draga dig? Skynda att fylla äfven ditt mått af tårar.“

I en skål af demant föllo nu dropparna från rosen, men ack, de nästan försvunno i botten, så ringa syntes de.

Qvinnan knäfoll i bäfvan. „Himmelens ljusa dotter, var skonsam mot jordens svaga barn; fordra ej strängt din gärd. Skall jag med tårar gälda, att mitt hjerta varit så rikt, att det varit fattigt på tå- rar, ack då svigtar min själ“.

„Se“, sade engeln, måttet måste fyllas, ännu felas mycket“.

Än en gång bäfvade qvinnan: „Ljusa engel, låt mig vandra genom tiden, för att söka; låt mig vandra till solens land, till polens is; låt mig söka, kanske finner jag någon tår, som fallit obemärkt, hvarmed jag kan fylla något af måttet. För litet deraf har jag ännu skattat, för att jag ensam skulle förmå att fylla skålen“. Hon blickade upp, för att läsa engelns svar i dess anlete, men då föll solens sista stråle darrande öfver vattnet och nådde hennes

öga, och engeln var försvunnen.

Men se, hennes hjerta har sökt de gömda tå- rarna, de obemärkt till jorden fallna. Vill du se en af dem, en stelnad droppe från landet vid polen? Kanske vill du ock sedan se någon af de brännande heta från solens land?Snöstorm rasar öfver tundran. Ej kan ett men- niskoöga öppna sig, att se dess brusande hvirfvel. Lättare går båtens väg genom ishafvets vilda våg, då stormen kastar isstyckena som skum, än renens väg nu går fram genom snöns vågiga afgrund. Främlingen skall resa öfver tundran. Det går ej framåt. Hans ren stannar, främlingen stannar, väg- visarn stannar. Hvar skall främlingen och hans väg- visare finna skydd? Skola de begrafvas af snöstor- men? Skola de uppätas af vargame?

Litet rök synes på snöhafvets yta, på en drif- vas spets. Derunder finnes en menniskoboning. Främ- lingen och vägvisarn bana väg, stormen kullkastar dem, de hjelpa upp hvarandra, de hinna smånin- gom tälten.

Der är ljus och der är högtid. Tranlampan ly- ser, bröllop firas. Det är den unga fjortonåriga Ai- kyn, som hennes fader sållt åt den vinde Mirgän.

Främlingen inträder. Inne är varmt. Imman bryter som en ström ut genom dörren, men försvin- ner i snöyran. Får främlingen härberge?

Hvad vill främlingen på tundran? Främlingen är en stor herre, har många papper, är väl zarens närmaste man? Skall han räkna renarna för att lägga skatt på Samojeden? Främlingen säger, att han vill lära Samojedens språk. Vill han trolla rename från tundran ?

Aikyn stiger fram på golfvet. Hon bugar sig djupt till jorden gång efter gång. Hon sjunger med ödmjukt nedslagen blick.„Hvart skall den arma föras, måste hon bort, måste hon bort till ett fremmande hem? Måste hon bort från det gyllne hemmet, från fader och moder?“

„0 min fader, hvi sålde du henne, din hvita ren? Hon hade velat arbeta för dig om dagen, om natten. Hon skulle ju dock varit värd, hvad hen- nes lif kostade dig“.

„Farväl min fader, som varit mig huld; farväl min moder, sörj dock ej öfver droppen ur ditt hjerta! Farväl broder, ack, hvi skyddade du ej den värn- lösa? Farväl syster, ack, du arma vexer ock till qvinna!“

„Så fostrades jag i hemmet, som om jag varit en son, och jag var ju dock blott en arm flicka. Nu måste jag bort, att bli tjenarinna åt en mani Farväl du ljufva hem“.

Åter bugade sig Aikvn djupt för den vinde Sa- mojeden, så att pannan vidrörde golfvet.

„Du, min herre, som råder öfver Aikyn, krossa dock icke den arma, som din makt vore. Förakta icke din tjenarinna. Låt henne i ditt anlete se en mild herres. Var ej sträng mot Aikyn, tala ej till henne som snöstormen talar till drifvan. Så vis är ingen, att hon ej felar; men Aikyn vill göra det bästa hon förstår. Vredgas icke, då hon felar“.

Dagar gingo. Främlingen följde med till Mir- gåns by och dröjde qvar bland de många tälten. Han lärde sig Samojedens språk, och han hörde, huru mannen talade till Aikyn som snöstormen till drifvan. Han såg huru hon arbetade mera än trälin-nans arbete, men aldrig erhöll ens så mycken vän- lighet som trälen.

Främlingen talade till mannen: „Var mild mot din hustru. Öfverhopa icke den späda med det ar- bete, som vore dig sjelf för tungt. Bemöt henne vänligt, hon är menniska som du“.

„Skulle jag tagit mig hustru och betalt henne dyrt med trettio renar, om icke för att ha någon, som hemtar mig ved och vatten och gör mina syss- lor?“ Derpå slängde han till Aikyn ett afgnaget ben. „Se der, efter herrn ber för dig, eljest hade du fått vara utan mat en dag till. — Menniska, qvinnan? Ah, ett orent djur!“

Främlingen talade till Aikyn på drifvan: „Mitt hjerta lider af, att se dig så ung, så fager, miss- handlas värre än trälen“.

Mildt slog Aikyn upp ögat och såg på den frem- mande. „Främling, är du af qvinna född, finns i ditt land icke qvinnor, efter du ömkar mig? Icke har jag ju värre än andra qvinnor, det är så vårt öde“.

„1 mitt land finnas qvinnor, men de äro dock menniskor. Aikyn kom, följ mig. Jag för dig till mitt land, du skall lära mig rätt Samojedens språk, och om du än der måste tjena för ditt uppehälle, så blir du dock åtminstone ej misshandlad“.

Allvarligt svarade Aikyn: „Svårt är att bära misshandling. Den svaga qvinnans mjuka hull bäf- var för att ristas med spjutspetsen. Hennes själ bäf- var för det alltid skarpa ordet. Men det kommer deraf, att hon är svag, att hon är dålig. Num hargjort henne så. Icke får renen klaga, att menni- skan misshandlar honom; icke får ripan klaga, att hon fångas i snaran; icke får qvinnan klaga, att hon är en trälinna. Det är så bestämdt. Mirgån har ju köpt mig dyrt. Kan han ej slakta sin ren, kan han ej slå sin hund, har han ej rätt att göra, hvad han vill, med sin köpta egendom. Aikyn är icke tjuf, skall icke bedraga Mirgån och föra bort den han köpt“.

„Vill främlingen medföra en, som lär honom att tala med Samojedens tunga? I Aikyns hem finns en gosse, bjud honom komma. Han kommer gerna, ty för honom vore det stoltaste Öde nu blott fjell- råttans på drifvan. Han går hvart du vill, han är en död man. Sedan Aikyn såldes, är det honom lika, liuru eländigt hans lif blir; men han skall gå med dig, som varit vänlig mot Aikyn“.

Tvenne gånger hade tälten flyttats och till Mir- gåns by återkom främlingen. Han skulle nu fara hem till sitt land, och med honom följde den unge Samoj eden.

Åter svällde främlingens hjerta, då han såg huru Aikyn led. Han såg den späda gestalten öfverallt fårad af ärr efter spjutet, såg den bleka infallna kinden, den lutade gången. Han hade sett qvinnan vara träl öfverallt, der han färdats; men dock rörde honom Aikyns öde mest.

Hans renar stodo förespända, han skulle resa. Mirgån var på jagt. „Aikyn kom, jag betalar Mir- gån trettio renar för dig, dermed är du löst. Duär blott lians köpta trälinna, icke Lans maka. Kom, Aikyns yngling följer, i mitt land lär du känna Gud; der blir du ynglingens maka, der blir du menniska“.

Aikyns öga strålade, intet sade hon.

Ynglingen sade: ,.jag bad Tadibén, att han skulle fråga andarne, jag sade: man har tagit min hvita ren och sålt den åt en annan, som ej vill lemna den. Jag betalar honom, livad han betalt, och röfvar ej min hvita ren“.

„Tadibén frågade andarne, han slog på sin trumma, han lyssnade till andames svar. De sva- rade:“

„Bed ynglingen lemna i tältet lösen för renen och bortföra den, så är den åter hans“.

Än klarare strålade Aikyns öga, men hon sänkte åter blicken och sade: „Främling, så säga våra säg- ner; Fordom lefde en Tadibé, han hette Urier. Han var den högste af alla Tadibéer, en spåman öfver alla, vis öfver alla. Men han fann jorden dålig, lian längtade till himmelen. Så befallte han sina båda hustrur göra nya kläder åt dem alla och nya körredskap åt rename, och intet gammalt finge blan- das deruti. Han steg i sin släde, och hustrurna stego i hvar sin släde, och rename drogo dem upp mot himlen. Men Urier såg, huru hans unga hustrus ren icke mäktade

stiga uppåt, utan huru hennes släde allt mer sänkte sig mot jorden. Han frågade henne, och hon sade: i min klädnad sydde jag ett band, som jag tog ur barnets linda. Det drager mig till jorden. Låt mig återvända“.„Och Urier tillät henne att vända om, men den andra hustrun delade med honom himmelens herrlighet, åkte med dess starka renar, hade aldrig brist på villebråd eller annat godt“.

„Främling, du är vis som Urier; vän, hos dig vore himmelen; men i Aikyns drägt sitter ett band ur barnets linda: hon kan ej följa dig“.

*

Simrith.

Den mäktige konungen Arthahsasta hvilade, under en resa, en dag öfver i Ninive, ock hans undersåter firade fröjdefester öfver att konungen dröjde inom deras murar.

Nu framträdde åtta af landets skönaste döttrar, prydda med guld och dyrbara stenar, och lysande lika af skönhet som af prakt, och de dansade inför konungen.

Då de slutat vinkade konungen åt den skönaste af dem alla, att hon skulle framträda till hans konungsliga stol. Hon gjorde så och böjde knä under det hon vördnadsfullt sänkte pannan emot handen. „Hvem är du, landets skönaste dotter?“ frågade konungen. „Måtte konungens lefnad vara lyckosam!“ svarade tärnan, „din tjenarinna är enda barnet af Moabiten Bosnai, den hängångne“.

Konungen talade vidare: „Rikedomar äger du mera än ditt hjerta kan önska, ty hans ägodelar äro vida omtalade for deras storleks skull; hvad vill du begära for en nåd af mig?“

„Konungens sällhet vare evinnerlig! Vågar din tjenarinna hoppas att konungen vill höra hennes bön?“„Dig vare din bön beviljad innan du utsäger den, du nejdens skönaste prydnad! Vill du välja dig en make af de ädlaste i landet, jag svär dig, vore det än konungens egen son, du skall blifva hans. Eller åtrår du makt och ära? Arthahsastas makt är vidsträckt som solens, han skall gifva dig livad du fordrar, ty du har funnit nåd inför hans ögon“.

„Ära och pris vare konungen, och seger och makt omgifve honom alltid! Ringa är den lott din tjenarinna begär. Gif henne, o konung, till äkta, Bani den Israeliten, som tjenar i ditt förmak“.

Konungen sammandrog sina ögonbryn och sade: „Bosnais dotter, konungens godhet är helig! Skall din fägring och dina rikedomar gifvas åt en af fän- gelsets barn, en af dessa, som konungens nåd tillå- tit att draga hem för att uppbygga sin förstörda stad. Du, landets ädlaste dotter, din faders slägt skulle förskjuta dig“.

„Vågar din tjenarinna tala?“

„Tala“.

„Denne Bani är uppvuxen i min faders hus; dottrens själ har fäst sig vid hans, som vinrankan vid trädet. Ho kan skilja dem åt utan att förstöra! Din tjenarinnas slägt vill icke gifva henne åt en af fängelsets barn, men se, o konung! din vilja är de- ras lag, och din lag är helig. Din tjenarinna vet att ditt ord är ett fast berg!“

Konungen befallte att Moabiten Bosnais broder skulle inkallas; han infann sig genast och nedkastade sig inför konungen.Arthahsasta befaller, att du gifver den Israeli- ten Bani din broders dotter till äkta, och att du ända till sista penningen utbetalar hennes arf till honom, och att heune icke förmenas att följa honom i hans land, dit konungen lofvat honom att tåga till de sina.

„Höra är lyda“, svarade mannen och gick för att fullgöra konungens befallning.

Men Bosnais dotter gick hem och stängde in sig i sin kammare, der hon kastade sig neder och tac- kade Israels gud, som bistått henne.

Men hennes gamla amma, som följt henne hem, hade redan på vägen hunnit få veta hvad som händt hos konungen, och hon sprang nu att uppsöka Bani, för att förkunna honom hans lycka. „Nu“, ropade den gamla i jubel, „nu få vi föra mitt lijertas dot- ter till våra fäders land, och alla hennes rikedomar blifva dina, min själs son! Gläd dig, Bani, gläd dig du lyckans utkorade!“ När Bani förnam hennes me- ning, bad han henne bedja Simrith, att han finge ett samtal med henne.

Då de nu möttes, sade Bani: „Simrith, o Sim- rith, skall jag väl tro hvad amman sagt mig, skulle väl du, din faders dotter, vilja följa med den fat- tige och föraktade fången?“

Simrith rodnade och räckte honom handen och sade: „Bani, jag har talat för oss, jag visste att du ville äga mig, men intet hopp hade, nu är jag din.“ Bani tog hennes hand mellan sina händer, men teg. Sluteligen sade han: „Tack, o Simrith, fördenna ljufliga stund! Men se, icke skall jag derföre missbruka din godhet. Jag reser i morgon till mitt land, der skall jag arbeta för mitt folks väl, du Sim- rith får icke följa mig, här är du aktad, här har du vänner. Landets furstar skola täfla om dig. Ack, hos oss vore du en främling, derföre skulle du der förskjutas och här äro fängelsets barn föraktade! Blif här i ära och rikedom“.

Nu såg Simrith opp, lyfte högt sitt hufvud och sade: „Nej, Bani, med dig vill jag följa, hos dig är mitt hem, här är jag främmande. Din Gud har jag länge tillbett, han skall bli min Gud, ditt folk skall blifva mitt folk. Hälften af mina ägodelar skola vi helga åt din Guds hus, och du skall vara min herre“.

Ett år hade Bani och Simrith bott i en stad, en timmas väg från Jerusalem, och Bani var en af sitt folks öfversta, och Simrith hade suttit i kammaren och spunnit och väfvit kosteliga tyger, men nu satt hon nästan hela dagen blott hos sitt bam och gladde sig öfver dess fägring. „Bani, o min herre!“ sade hon ofta till sin man, „mycket godt hafver Herren gifvit mig, huru skall mitt lijerta tillfyllest lofsjunga och prisa?“ Och när de andra qvinnoma, af de Moa- biters och de Cananiters och andra fremmande folk- slags döttrar, prydde sig med gyllene klenodier och smyckade sitt hår och gingo prydda inför allt folk eller dansade inför sina afgudar, då sade de till henne: „Simrith, hvarföre skall du ensam stänga dig inne, se, vi hafva nog mycket uppoffrat, som lem- nat hem och vänner för att följa med fängelsets barntill deras förstörda stad, icke skola vi dock neka oss alla nöjen“. Men då sade Simrith: „Låter oss vara glada, hvar efter sin håg, jag har glädje mer än mången“. Men de andra qvinnorna vredgades dock icke på henne, ty hon var mild och ödmjuk af hjer- tat, och klandrade icke de andra, ehuru hon ej följde dem.

Men se, då utgick ett påbud i Juda och Jeru- salem till all fängelsets barn, att de skulle församla sig i Jerusalem, och hvilken som icke komme inom tre dagar, hans egodelar skulle gifvas till spillo, och han afskiljas från menigheten.

Och Bani välsignade sin son och sade till sin hustru: „Herren vare med dig Simrith, jag går till Jerusalem“.

Men Simrith svarade: „Herren gifve dig en lyck- lig hemkomst; mitt hjerta är tungt!“

Och Bani gick upp i staden och satte sig jemte allt folket inför Guds hus.

*) Och Esra, presten, stod upp och sade till dem: „J hafven förtagit eder i det att J hafven tagit „främmande hustrur, på det J skullen ännu föröka „Israels skuld“.

„Så bekänner nu Herren edra fäders Gud, och „görer det honom ljuft är och skiljer eder ifrå land- „sens folk och ifrå de främmande hustrur.“

„Då svarade hela menigheten och sade med „höga röst: ske såsom du oss sagt hafver“.

*) l:sta Esra boks 10 kap. 10 vers.„Men folket är mycket, och regnväder, och ,.kan icke stå ute: så är det icke heller ens eller „två dagars geming: ty vi hafve sådane öfverträ- „delse mycken gjort“.

„Låt oss beställa våra öfverstar i hela menig- „hetene, att alle de i våra städer, som främmande „hustrur tagit hafva, komma på bestämd tid, och „de äldste i hvar stad, och deras domare med: till „dess vår Guds vrede må från oss vänd varda i „denna saken“.

Men Bani satt stilla såsom slagen af åskan, och rörde hvarken hand eller mun. Men när folket begynte skingras, då steg han opp. Han var till utseende som en eldslåga, och hans drägt fladdrade for stormen, men hans långa lockiga hår nedföll nu raknadt kring hufvudet och vattnet strömmade der utföre. Så trädde han fram för presterna och de äldste och sade: „Håll, utöfven icke orättvisa i Her- rans Israels Guds namn! SkaE väl den oskyldiga lida med den skyldiga? Må de som bedrifvit afguderi och otillbörligt väsende, må de fördrifvas; men se, äfven jag har en moabitisk qvinna till hustru, hvem kän- ner icke hennes fromhet och gudsfruktan; skall det oskyldiga lammet förjagas med rofdjuret“.

Men då ropade allt folket: „Hvarföre skulle Bani ensam blifva undantagen, på det Herrans vrede må drabba oss för hans skuld“. Och de ropade och bullrade så att Bani icke fick tala mera, och slutli- gen stormade han rasande bort och hem.„Simrith“ ropade han genast då han inträdde. „Låtom oss draga hädan. Lägg in dina och bar- nets saker och nödigt liusgeråd; åsnor och kameler skola snart vara tillreds, vi resa“.

„Bani, o min herre, hvi vredgas du så, hvad har händt?“

Bani berättade nu för henne, huru de främ- mande hustrurna och barnen skulle frånskiljas och sade sedan: „Dig lemnar jag aldrig. Jag vill öfver- gifva fader och moder och blifva när mina hustru, vi skola vandra till främmande land“.

Simrith knäböjde gråtande och bad till Israels Gud om styrka, derpå steg hon opp och sade: „In- galunda, o Bani, skall du öfvergifva ditt folk och blifva en främling ibland hedningar för din qvinnas skuld. Se! du är en af ditt folks öfversta, huru- dant exempel vill du gifva, att du skulle vara den förste att öfverträda Herrans bud. Se, jag går, gif mig något att jag må kunna lefva och uppföda din son, och jag vill söka mig en tillflykt vid ditt lands gränsor, på det jag må se röken af offren inför Her- ranom och känna doften af blommorna på ditt lands ängar. Du skall taga dig till hustru en af Israels döttrar och du skall snart glömma Simrith. Se, icke bör jag klaga, jag har ju ägt så mycket. Herren gaf och Herren tog, välsignadt vare Herrans namn“.

På första dagen i tionde månaden satte sig Esra presten och de ypperste fäderne och de som beställde voro, och afskiljde alla de främmande qvinnor och deras barn.Och Bani rasade af ångest, och de satte vakt om honom, och Simrith och hennes son och hennes tjenarinnor blefvo satta på kameler och fingo en väg- visare, som skulle föra henne till hennes slägt.

Men hon sade: „Ingalunda till min slägt, ty de hafva förskjutit mig, emedan jag omvändt mig till Israels Gud, och följt hit med Bani“.

Då sade de som tillsatte voro att bortföra henne, att hon skulle uppgifva hvart hon ville föras. Men hon visste det icke, utan bad dem föra henne hvart de ville, Herren skulle väl gifva henne ett hem.

Och då de satte henne på kamelen och började tåget, då lemnade krafterna henne, och hon sjönk ned afsvimmad. Då kom Esra gående den samma vägen och sade: „hvem är denna unga qvinna'?“

Och folket, som stod omkring, svarade gråtande att det var Moabitiskan Simrith, Banis hustru, som hade gifvit sina ägodelar åt Herrans hus, och nu skulle gå i landsflykt med sitt bam.

Och Esra frågade vidare, då svarade honom Simriths gamla amma, som gret omkring sin matmo- der: „Herre, när furstar och konungar ville qvar- hålla denna mitt hjertas dotter i hennes land, ja, då sjelfva den man, hon ville följa, bad henne qvar- stadna i ära och rikedom, då sade hon lik Ruth: din Gud skall blifva min Gud och ditt land skall blifva mitt land, och så sade hon: hälften af mina rikedomar vill jag gifva din Guds hus, och så har hon gjort, och från barndomen har jag, din tjena- rinna, lärt henne att dyrka Israels Gud, och nu bort-jagas hon, lik en missdåderska, och fråga alla dessa här hurudan hon varit“.

Då ropade allt folket med hög röst: „Du Guds man, låt icke förjaga henne. Se hon har varit en mor för våra barn, hennes visthus har varit den fattiges, och hennes gudsfruktan har varit vår lykta“. Då bad Esra att hon skulle återföras i sitt hus för att vederfås, och så gick han åter upp till Jerusalem, dit mycket folk följde honom och der de äldstas råd ännu var.

Och han gick upp i templet och bad inför Herran om insigt i denna saken, och så samlade han åter de äldsta och dem som voro beställda häri, och berättade dem om Banis hustru, och de sade alla med en mun: „Herren varder henne upptagande för hennes fromhets skuld“.

När folket hörde domen, vandrade det åter till Banis stad och togo honom af vakten och prydde honom med kransar och buro honom omkring med jubel och lust och sjöngo och ropade: „Herren låter sina nåd väldiga vara öfver dem, som frukta honom“.

Men Simrith låg hemma på knä invid sitt barns bädd och prisade Herren för den stora nåd henne vederfarits: „Lofvad vare Herren, att han mig en underlig godhet bevisat hafver, i enom fastom stad; ty jag sade i min häpenhet: jag är bortdrifven ifrå dina ögon: likväl hörde du min böns röst, då jag till dig ropade“.

„Glädjens Herranom all verlden, sjunger, priser och lofver!“

*„Lif är kärlek“.

Vill du höra sagan om Kalmas **) dotter?

Dunkel framrinner Tuoniströmmen ***). Hvem skymtar i dimman på dess strand? Hvem nalkas mörka Manala hemmet?

Kalma står på andra stranden. Hon kallar Ma- nalas jungfrur: „Kalmas döttrar, Tuoni f) nalkas det dunkla hemmet, den starke mannen, jordens herre, nalkas med byte. Stolt är bytet som han för. Kal- mas dotter, du den yngsta af dina systrar, fatta årorna, flytta båten till strömmens andra strand“.

Redan flyter båten sagta fram på det dunkla vattnet. Tuonelas ff) flicka ror med tysta åratag, hennes blick hvilar i fjerran der Tuoni nalkas. Hvem medför den starke, den alltförödande? Bleke yng- ling, din vext bådar styrka i hvarje muskel; huru har du låtit besegra dig? Dina lockar falla trotsande ned på ömse sidor om en stolt panna, din knutna hand omfattar ett stort svärd och ännu thronar vre- den öfver dina ögon, röd brusar bloden ur såret i

*) Underjorden. **) Förgängelsen. ***) Underjordens

flod. f) Döden, ff) Dödens hem.ditt bröst. Din var styrkan, din var skönheten, hvarföre låter du Tuoni bortföra dig?

Men nu liördes en ton från harpans strängar, en sakta flägt krusade det matta vattnet, en sång hördes, orden hördes, Kalmatars båt stannade. Tuoni stannade ej, han skyndade framåt sin gång.

„Det är för sent, du gamla sångare „ropade Kalma på stranden. „Tuoni återger ej det rof han fattat. Skynda med färjan, från Manala återvänder ingen“.

Men fullare ljöd sången, kraftigare klingade or- den, ordets makt besegrade jernets. Maktlös fällde Tuoni den mot rofvet sträckta handen. Ynglingen slog upp sin blick.

Hotande ljöd Kalmas stämma i dunklet: „Ha du gamle deroppe, öfvar du ännu dina trollrunor? Din makt skall dock snart se sitt slut“.

Men i båten satt Kalmatar. Hennes blick hvi- lade på ynglingen, den ljusnade småningom vid to- nerna, en tår föll ur hennes öga, den första som der uppstigit.

Åter ljöd Kalmas stämma hotande i dunklet: „Kalmatar, du din moders yngsta, gå, följ det flydda rofvet ut i verlden; fäst dig vid hans sida, sug blo- det ur hans sår, kraften ur hans senor; återhemta till din moders hem hvad henne blifvit frånröfvadt Icke må lifvet vinna seger öfver döden! — Kal- matar gå!“

Vid den vaknande ynglingens sida stod Kalma- tar, liknande nattens dimma på ängen. Nu reste denunge krigarn opp sitt hufvud ocli famnande honom stod Kalmatar, glad att föra honom hem till sin bo- ning, men då utbrast han: „Vik hädan spöke, vik under jorden om du dädan kommit, eller till luften om ditt leda hem är der, eller i vattnet, om du är fiskens syster eller äfjans dotter; eller sök dig ett hem i luftens alla fyra väder, du troll“. Kalmatars blick föll hemsk på ynglingen, men vid hans åsyn smög åter en tår i hennes öga och hon sjönk undan,

som en fallande dimma, en skymtande skugga.

Men i sitt eget hem på det stolta Hamila låg den bleke ynglingen på en bädd. Vid hans sida satt hans moder och beströk sakta den sårade med un- dergörande salfva, och band deröfver fina bindlar.

På afstånd stod den rika flickan, hon som lof- vat blifva den sårades brud; men hon talade intet, utan stod blott i dörren och blickade inåt rummet. Då susade en kylig fläkt genom dörren invid henne och Kalmatar stod vid den sårades hufvud. Förfå- rad for den unga bruden tillbaka, och störtade sans- lös ned på gården; och den sjuke ville opp för att hjelpa henne, men hans moder lade honom åter var- samt ned och den starke ynglingen låg der som ett barn, då modren hastade att hjelpa den afsvimmade.

Men Kalmatar hviskade sagta: „En kyss på dina läppar och du vore min; men ack, i min moders gårdar, der förstöring och tillintetgörelse bo. Kärlek är lif. Hvarföre skulle dödens jungfru älska? Unna mig blott att stundom stå vid ditt läger, att stun- dom se dig lycklig vid hennes sida, hennes, hvarsbjerta hyser varm blod och kanske varm kärlek, men som dock ej kan älska dig som jag! Förskjut ej den arma från lifvet, från ljuset, från dig“. Och Kal- matar böjde sin bleka panna mot sina samman- knäppta händer inför ynglingen, som betraktade henne med fasa och bjöd henne gå.

Åter skymtade Kalmatar bort, endast vid den sanslösa flickan stannade hon, strök mildt med sina kalla händer den afsvimmades gyllne lockar och Iade sin hand på hennes panna; men då hon slog opp ögonen smög sig den arma bort med en suck.

Men vid bäckens strand satt Kalmatar och sjöng tyst vid sig sjelf:

„Kalmatar, du långt bort burna,

Hvarför vill du söka värma?

Hvarför värma, hvarför glädje?

Ägde väl din moder glädje Der i Manala, det dunkla?

Ägde dina systrar glädje Uti mörka maskars hemvist?

Ack ej glädje jag ju söker;

Söker blott en droppe värma,

Liten, som i svalans hjerta,

I än mindre fågels inre,

Som i minsta blommas fibrer Som i minsta stoftkorns gömma.

Söker blott af ljus en stråle,

Ej så rik som lysmask skenet,

Mindre än ett fjäril ögas.

Men hos honom blott finns värme,Men blott han är ljus och glädje,

Han som, anna, dig förskjuter!

Domna, domna, Tuoni jungfru!

Domna, dröm ej falska drömmar“.

Natt och dag vakade Kalmatar vid ynglingens läger då han sof. På hans slutna öga hvilade i kärlek hennes blick och en skymt af en blek rosen- färg spriddes på hennes bleka kind; men han vak- nade och bort som fläkten försvann den arma. Och hon sjöng:

„Om jag dock den siska vore Till hvars röst han villigt lyssnar.

Om jag helst den blomma vore Som hans hand så vänligt bryter.

Om med fläkten jag fick byta Som förfriskar mildt hans kinder,

Ljust och rikt mitt öde vore.

Milde skapare mig unna Till en flinga snö att bytas,

Som får smälta på hans lockar;

Eller till en liten bubbla,

Som försvinner vid hans händer;

Eller blott till stoft på marken Som utaf hans fot får krossas“.

Tiden gick framåt och den sjuke tillfrisknade, och gick så en dag till sin bruds föräldrar och sade: „gif mig jungfrun att jag må föra. henne hem till maka“. Men jungfruns moder svarade: „Den som vill betsla den snabba elgen skall ej dröja, den som vill gripa det ilande forsfallets vatten skall ej bida.Jungfruns sinne är snabbare än elgen, flyktigare än forssens vatten! Den som dröjer att taga ungarna finner boet tomt. Jungfruns sinne älskar den raske, icke den bleke sjuklingen och bort for hon med den rike friaren från södern“.

Ynglingen teg, men den gyllne brudgåfvan som låg i hans hand krossades till smulor, som trängde in i handen i det han trädde ut genom dörren för att återvända hem. Han märkte det ej.

Vid ynglingens sida gick Kalmatar den bleka jungfrus. Hon svalkade den glödande kinden, hon lade handen på hans hjerta och lugnade dess hvassa, brännande slag. Ynglingen kastade sig ned i grä- set; ännu dröjde vid hans sida Kalmatar. Hon följde den arme med glädje, ty han jagade icke bort henne; men ack, det var emedan han ej blef henne varse.

Stillare svallade den svalkade bloden genom yng- lingens ådror, mindre het brände smärtan i hjertat,

mindre brinnande glödde vreden i ögat vid Tuoni-

jungfruns vård, men nu vaknade ock ynglingens med- vetande om det yttre, och vredgad utbrast han: „Vik hädan, troll, hvi förföljer du mig?“ Och som en dimma sjönk jungfruns gestalt undan.

Men i dystra tallskogen i midnattens storm sjöng Kalmatar:

„Tjockna natt kring Kalma dottren Att ej någon henne skönjer.

Brusa storm med vilda vingar.

Att ej någon hör min stämma.Skog, du dystra, drag dig samman Att en fot ditt djup ej liinner.

Dölj den arma i din gömma,

Mig, förutan hopp den enda!

Uti lifvet, än i döden Gafs hvar varelse att hoppas;

Blott den arma Tnoni dottren Gafs ej ens att hoppas döden“.

Men från vestern kommo skaror af folk öfver hafvet, de härjade med eld och svärd, förstörie gu- darnes altaren och lunder; och som en man stodo Suomis ynglingar opp och i spetsen för dem stod Kalmatars älskling. Men mäktigt frambrusade främ- lingames flod emot Suomis skaror, och längre och längre trängde främlingarne fram, och Suomis yng- lingar störtade som tallar för yxan, ty deras gudars makt var krossad och Den Starke stred för främ- lingarne.

Kalmatars yngling stod ännu ensam bland en fallen skara, men nn flög en pil, bevingad, i yng- lingens hjerta. Han föll, svärdens klang tystnade, stridsfältet lemnades. Men vid den fallnes sida stod Kalmatar; dödens flicka kunde icke lifva den fallne.

Se, då stod der en hög gestalt i natten. Högt bar han sitt kraftfulla hulvud, från hvilket i rika vågor nedföll de

hvita lockarnes flod. Sakta sväf- vade mantelns rika veck för den nattliga vinden, alfvar thronade på den höga pannan, men mild, ehuru allvarsam, syntes den skönt formade munnen öfver det rika skägget.Fram gick Kalmatar emot den höge och sade: „Fader, se ynglingen, Suomis stolthet! Skall Tuoni få äga honom, skall han föras till det öde Manala. Skola maskarne föröda denna kropp, den skaparn gjort så fast som berget, så skön som dagens sken'?'4

„Jungfrn“ sade den höge, „du är en Manala dotter!“

„Fader“ svarade jungfrun ödmjukt sänkande sitt hufvud, „mitt hem var i Manala, men din sång gaf mig i kärleken ett skönare hem. En gång förr har du återgett honom lifvet med din sång, den alltför- mående; Fader foga ord vid ord, låt ej Suomis yng- ling föras till mörka Manala“.

Den gamles blick höjdes då han sade: „Tuoni jungfru, äfven min makt viker för den starkare. Den gamle går bort. Sök honom som är starkare än sån- gen, ty han är kärleken; starkare än den som vet ord, ty han är ordet“.

Den gamle gick, och i natt och sorg stadnade Kalmatar, ty hon visste icke hvar hon skulle söka honom som kunde hjelpa.

Men ur fjerran hördes en sagta sång, en bön till den högste i himlen. En stjerna blickade klar från fästet och Kalmatar nedsjönk på knä, men hon bad icke, ty hon kände ej bönens ord.

Och i det hon knäböjde, då kom han den Mäk- tige for livilken den gamle måste vika.

I bäfvande glädje fattade jungfrun en fåll af hans skimrande hvita klädnad och böjde ned sitt hufvud. Och himmelskt leende utsträckte han sin hand, ochpå jungfruns skuldror skimrade vingar och i glan- sen af hans ljus knäböjde med nedsänkt svärd den sårade ynglingen. Men då den himmelske åter bort- gick, sjönk ynglingen bleknande tillbaka och jung- frun böjde sig sakta öfver honom, löste med en kyss hans ande och flög med den, ej till Manala mer, men till ett högre hem.En Dröm.

„Drömmar som strömmar“, säger man, oeh an- ser det ej löna mödan livarken att berätta, eller att höra berättas om dem; men jag har alltid älskat dem, och isynnerhet då jag var ung, drömde jag äfven ofta vaken. Att sitta framför den småningom nedfallande eldbrasan, och se in i dess vexlande for- mer, var ett af mina bästa nöjen. Ännu sedan bra- san utbrunnit, satt jag ofta försänkt i drömmar med blicken hvilande på den gammalmodiga kakelugnen, de gamla jerndörrarna dertill, eller på den ännu ur- modigare, stora, gjutna jernskifva, som var inpas- sad i golfvet der framföre.

Mina föräldrars hus var ett af dem, som före branden i Åbo, funnos byggda på och af de gamla klosterruinerna. Källrar med göthiska hvalf, andra liknande celler å ömse sidor om en gång, en igen- murad dörr till en källare, allt sådant, i förening med de otaliga spöklika ljud och syner, tjenstefolket beständigt sade sig hört och sett, satte min fantasi i rörelse. Hvad hade jag icke velat ge för att få en tydning af hvad jag såg qvar sedan forntiden, eller af huru man här fordom lefvat och hvilka märk- värdiga händelser här tilldragit sig.Småningom vande jag mig att se en betydelse i allt, äfven det alldagligaste, det ringaste. Derföre voro mig de vexlande bilderna i den fallande glöden så kära; de gåfvo så många ämnen åt min inbild- nings spel.

Dock, ett föremål, som jag ofta bade för mina ögon, men i kvilket jag aldrig kunde se någon be- tydelse, var kakelugnsdörren! Denna gråsvarta, fyr- kantiga figur, den var mig omöjlig att i inbildnin- gen lifva.

Jag läste en gång huru Swift som gosse, tvun- gen att dagligen för ett par gamla tanter läsa gamla, tråkiga andaktsböcker, en dag gömde i boken en af honom sjelf skrifven uppbyggelig betraktelse öfver en sopqvast, läste upp den, och huru betraktelsen sär- deles behagade tanterna, hvilka trodde den vara upp- läst ur boken. Ofta kom jag sedan ihåg denna anek- dot. En sopqvast, hvarföre icke? Tusen saker kunna ju sägas om den; men denna fatala kakelugnsdörr, finns det väl något olyckligare skapadt än den, så utan grace, så utan poesi?

En afton hade jag särdeles lifiigt tänkt härpå, och ännu från sängen kastade jag en blick på den stackars smaklösa dörren. Jag hade för ett litet illa- mående lagt mig ovanligt tidigt och somnade snart.

Mina tankar förvandlade sig småningom till di-öm- mar, och hastigt stod framför mig en ljus, skim- rande varelse, som stundom tycktes mig vara blott en lekande flamma, men stundom åter syntes mig som en den aldrafinaste lilla luftiga flicka.Detta luftiga ljusa väsende böjde sig emot mig

och sade: „Syster, du som i många, långa år bott

med mig i denna kammare, och som sa ofta sett på mig med medlidande, ser du hvad jag är fin och lätt,

och jag är ändå ingen annan än den olyckliga ka-

kelugnsdörren. Men blott i drömmen kan du se mig, ty jag sitter der så fängslad att jag ej eljest kan visa mig for dig. Min fader är den store eldkonun— gen, den store smeden. Jag var så glad och hop- pade omkring på blommorna, en liten flamma som ej brände, en liten flicka, som ej tyngde ens det minsta strå.

En dag tog min fader mig på sin hand och förde mig i sin smedja och sade: ,.ja visst är du för

dålig och klen att gifta dig, men vänta, jag skall

väl smida dig en bättre kropp", och så lade han guld i elden och silfver, och började smida. Men när jag såg mig om, såg jag en ful man med rödt hår, som satt och såg på. Jag blef rädd och kröp bakom min far, men han sade: „göm dig icke, flicka, utan låt din fästman se på dig". När jag åter såg på den främ- mande och såg hans röda hår och krokiga ben och

sneda mun, då sade jag: „Fy far, en sån ful karl,

honom tar jag aldrig till man!"

Men då blef det värre af, ty min far blef ond, kastade guldet och silfret ur ässian, och lade dit en bit jern, som han smidde och smidde under det han mumlade: „så skall du väl få försöka, din näsperla, huru godt det smakar att vara ful". Och bäst jag ej visste huru, så kände jag mig vara samma kakelugns-dörr, som dn aå ömkat, och sedan förde han fram den fala mannen till städet, och smidde endast några tag i hans anlete, och några på hans armar och ben, och mannen stod der så fager och skön, som den vackraste yngling jag sett. „Gå nu och tjena men- niskorna", sade min fader, „och lär dig att vara öd- mjuk; förr blir du ej fri".

Ack! när jag sett den vackra elden så nära mig alla dagar har jag dubbelt längtat ur mitt fängelse. Men år ha kommit och år ha gått, hundrade och flera, och fåfängt har jag längtat! men nu — hör du deras röst, hör du min faders och min sköne brudgums röst, de komma, de komma på stormens vingar, men de föröda, de förstöra. Vakna syster, vakna! De komma, de komma, de befria mig, men du skulle förstöras af deras anda. Vakna, vakna!"

Jag vaknade. „Skynda, stig upp, elden är lös, vakna då!" sade min moders röst invid min säng, i det samma jag började reda mig ur sömnen. Bråd- skande skyndade jag mig upp, redan härjade lågorna i flere hus, snart kastade sig elden öfver ån, inom några timmar stod äfven mitt barndomshem i lågor.

Dagen efter branden besökte vi de rykande rui- nerna af vårt hem. Jag skulle just gå ut genom en liten port invid den mur på hvilken kakelugnen i min kammare ännu reste sig bränd och naken. Jag kastade en sorglig blick uppåt, som ett farväl åt detta hem, som varit vittne till min barndoms och ungdoms glädje och sorger; då brakade det hastigt öfver mig, och inför mina fötter nedstörtade den for-brända kakelugnen med sin skorsten. Förskräckt hastade jag undan, men återvände snart till stället, för att nogare betrakta det skedda, och öiverst på stenhögen låg den forbrända kakelugnsdörren, livil- ken af elden var till den grad förstörd, att den mera liknade ett nät af ståltråd, än ett sammanhängande stycke.Solen går ned!

Brinnande purpur på molnen, Flytande guld vid himlens rand. Skimmervågor, viggar af farger, Glödande skyars fria lek,

Hvad sägen j väl?

Viljen j väl Herrligt berätta om dagen, Dagen som klar uti vestem bor, Hatar dunklet, forekar i djupet? Viljen j

locka längtan dit?

Hvad viljen j mig?

Öster du natt!

Slumrande rosor på bäddar, Svällande, veka, söfver du.

Sakta vaggar dimmiga slöjan, Sagornas tärnors lätta drägt,

I aningens land.

Rosornas lund,

Öster, du sagornas hembygd,Kulna, sorgsna Suomi-sångens, Rika, varma, blomstrande syster, Dunkelt glödande öster, du,

Du lockar mig mer.

Sköna voro Ben Hamouns trädgårdar, sköna voro dess rosor, men skönast trädgårdarnes drott- ning, Ben Hamouns dotter. Innerst i trädgården stod på lätta pelare hennes palats, af doftande jasminer och fylliga rosor väfdes dess väggar, dess tak var ett hvalf, strålande af guld och purpur och dyrbara stenar. Drottningens statsfruar voro unga sköna tär- nor i skära hvita drägter, hennes hofjungfrur voro rosor och liljor och blommor utan tal. När hon hvilade på divanens svällande perlesmyckade dynor, då susade trädgårdens vattenkonster sina mest smekande toner, och näktergalame slogo sina mildaste slag; men sväf- vade hon åter omkring i sitt rike i glädtig lek med sina tärnor, då drillade näktergalame gällt med tu- sende tungor, och glänsande fjärilar flögo med skif- tande vingar, en ståtlig lifvakt, omkring henne.

Kände Alhejdi glädjen? Ja, ty den var hennes beständiga gäst. Kände Alhejdi sorgen? Ja, ty hon hade sett en af sina leksystrar sjuk och sin käraste näk- tergal dö. Kände Alhejdi kärleken? Nej, hennes ögon hade aldrig skådat någon annan man, än hennes fader.

En morgon satt Alhejdi ensam i gräset vid en strålande springbrunn. Tankfull höll hon sin hand under en af dess finaste strålar, så att den åter-studsade och spriddes omkring i tusende glittrande perlor i gräset, på blomstren, och smyckade hennes hår mer skönt än de demanter, som vanligen fästade hennes dunkla lockar.

Hon hörde ett ovanligt buller, såg hastigt upp, framfor henne stod en ung man, hvilken med blix- trande ögon betraktade henne. Hon ville fly, men han qvarhöll henne. „Sköna Alhejdi“, sade han, „öknens son har trotsat döden för att se dig, men han ångrar det icke, dröj blott ett ögonblick, och han är mer än belönad“.

Alhejdi ville fly, hon ville dröja, hon ville se ned, hon ville blicka i hans ögon. Hon dröjde det ena ögonblicket efter det andra. Snart hördes en af hennes leksystrar komma sjungande. „1 morgon vid den tid, då solen går till hvila, sköna Alhejdi“, sade fremlingen och försvann, i det han betydelse- fullt lade fingret på munnen.

Hvem var den fremmande? Hvad ville han? H varifrån kom han, huru hade han sluppit in?

Alhejdi låg hela dagen stum på sin divan. Af- tonen kom och ännu stodo middagens doftande fruk- ter orörda, ännu lågo hennes svällande lockar en- dast löst sammanfästade och utan smycken. Det blef morgon, redan vaknade blommor och fjärilar, men ännu hade icke Alhejdi slumrat. Slutligen till— slöto sig dock hennes ögon behagligt, och solen stod redan högt på himmelen då hon vaknade.

Sköna tärnor, smycken i dag eder herrskarinna med dubbel omsorg. Hvarföre vill hon i dag varaså skön? Hvarföre smyckar hon sig? På hvem tän- ker hennes hjerta? Är det väl för sin fader hon vill stråla eller är det, emedan den okände fremlingen skall se henne?

Solen sänker sig, den skall snart gå att slumra i vestems svällande molnbäddar. „Alhejdis väninnor, lemnen mig ensam, jag vill slumra en stund, låten ingen nalkas“.

Men Alhejdi slumrade icke. Skall Alhejdi gå till springbrunnen? Kommer han, den herrlige frem- lingen? Hon måste dock varna honom, befalla honom att gå bort, han kunde ju eljest vänta henne länge och bli upptäckt. Det

vore hans säkra död.

Alhejdi gick med dröjande steg mot brunnen. Der stod redan fremlingen hög och herrlig med den blixtrande blicken.

„Alhejdi, skönaste, ljufvaste sol! Hvar finnes i verlden den, hvars skönhet ens skulle synas en stjema invid din!“

„Fremling, vet du icke, att Ben Hamouns slaf- var skulle döda dig, om de funno dig här. Skynda dig bort, jag ville se dig blott för att varna dig“.

„Sköna Alheidi, om än tusende dödar skulle hota mig, aldrig kan jag lemna dig. Dig måste jag ega, dig måste jag befria, eller ock dö för dig. Al- hejdi, du himmelska, hvad är du annat än en fånge, fast dina bojor äro förgylda. Lefver du icke här instängd såsom en fången gazell, dold som en dia- mant i djupet af grufvan, eller en perla i musslan. Kom Alhejdi, kom, var fri. Blif min brud, blif Sa-lik Sardar Khans brud, han som herrskar öfver de fria i landet vid öknen. Vet du, kan du ens ana, hvad friliet ärl Vet du, hur lijertat klappar, då man ilar hastigare än vinden på pilsnabba fålen, som känner ryttarens vilja innan ens ett tecken tydt den för honom. Har du sett män i blodig kamp med öknens vilddjur, har du blifvit hyllad af de gräns- lösa rymdernas folk, af dem, som ega verlden, ty de ega sin häst, sitt spjut och sin dolk. Vill du ha perlor och kostliga smycken? Ett ord, och du får dem, skulle de än hemtas ur Persiens konungs egen skattkammare. Vill du ha dyrbara oljor och rökelse, Karavanernas fege söner skola skatta dig sådant i mängd. Eller vill du ha sköna slafvinnor? Landets ädlaste döttrar skola bortföras, för att tjena dig. Kom Alhejdi, Salik Sardar Khan är de frias furste, han har försmått alla qvinnor och älskat endast brag- der och fejdens ära; men Alhejdi har besegrat den starke. Vill du blifva slafvinna åt någon feg Schach, som knappt ser dig bland hundrade, eller vill du blifva den tappres älskade, hans ögons ljus, hans hjertas blod, hans lifs eld. Kom, Alhejdi, hörde du skottet, det var tecknet, mina trogna som lika blix- ten slå ned på din faders hus. Blif ej förskräckt, du hulda, de få der intet skada, intet bortföra, en- dast fängsla uppmärksamheten ditåt, på det ingen må tänka på att vakta dig. Kom Alhejdi, min snabba fåle väntar dig här utanföre, snart äro vi ibland bergen, der en skara af mina tappre väntar oss, ögon- blicket är vårt, ej mera. Skynda, kom Alheidi!“Hastigt, fattade han om den sköna flickans smärta lif och bar henne under skyndsamt språng ur träd- gården öfver ett ställe, der muren syntes vara enkom nedrifven, ut öfver fältet. Der stod en frustande häst bunden. Salik kastade sig upp med sin sköna börda framför sig. Hon hade ej hunnit tänka, hon visste ej om hon borde ropa om hjelp. Nu flög det ädla djuret snabbare än en jagad fogel, lättare än gazel- len. Det frustade eld ur vidgade näsborrar, det flög allt hastigare, dess hofvar syntes ej vidröra marken. Alhejdis hjerta klappade af tjusning. Salik omfat- tade henne med den ena handen, den andra höll hästens tyglar. „Alhejdi, älskade, snart äro vi utan fara“.

„Salik, jag är trygg hos dig“.

Men hvem synes långt borta på fältet? Fyra ryttare synas, de störta framåt med vildt skri, de förfölja de flyende. Den eldiga hästens blixtsnabba fart minskas, den dubbla bördan är ovan, fast Al- hejdi är lätt som det unga lammets finaste ull. För- foljarene hinna närmare, Salik omfattar Alhejdi ännu fastare, han tar tyglarna i munnen och sitt spjut i handen. Höljdt af skum biter det ädla djuret i sitt betsel, blod flyter ur dess af sporren sårade sida, men det flyger ej mer som ilen, det frustar, det an- stränger sig, allt närmare hinna de förföljande.

„Salik, se mina väktare, de hinna oss, låt ej Alhejdi lefva, för att se dig dödas. Låt mig dö för din dolk, här vid din sida. Icke är det tungt att så dö“.Snart syntes en af de förföljande framom de andra, men ännu på afstånd. Nu ljöd en susning, nu flög en skugga öfver fältet, och tumlande rullade häst och ryttare i sanden. Den andre ryttarn flög forbi honom, men redan trängde Saliks andra spjut i hästens bröst. Den stegrade sig frustande och föll med sin ryttare till marken. Nu hade också den tredje hunnit närmare; han lossade ett skott, men felade i farten och låg i detsamma sjelf för Saliks skott blodig i sanden, och hans häst flög med ohej- dad fart tillbaka öfver fältet. Salik fattade sin an- dra pistol, den fjerde förföljaren tvekade ett ögon- blick, Saliks säkra skott skulle träffa honom långt innan han kunde hoppas att träffa Salik med sitt. Han tvekade, men se, likt en brusande flod störtade en hop krigare med vilda rop ur bergen. Jublande omgåfvo de Sardar Khan och hans brud, och snart försvunno de alla ur de förföljandes åsyn.

Ben Hamouns slafvar hade åt olika håll förföljt de flyende, men de återvände utan Alhejdi. Och Ben Hamoun kastade sig på golfvet i sitt hus och ref sitt hår och sitt skägg, och ropade den ena gån- gen efter den andra: „Allah hafver tillåtit att röf- vare bortfört mitt lifs ära, mitt sköna smycke. Och redan i nästa nymånad skulle hon blifvit intagen i Schachens, min herres, harem. Hvilken mäktig man skulle jag ej varit genom henne, huru ärad hade jag icke blifvit. Den skönaste hade hon varit af alla min herres qvinnor. Och nu är hon borta, borta utan hjelp“.Stilla nalkades nu Alhejdis gamla amma till Ben Hamoun och sade: „Herre, ville du höra mitt ringa råd, så kunde du ännu återfå din dotter“.

„Du skulle hafva vaktat henne“, röt Ben Ha- moun, „det hade varit bättre än att råda nu“.

„Ah!“ sade amman med sådan ton, som gamla tjenarebruka: „Allah bevare Ben Hamouns förstånd. Måste jag icke på er egen befallning lyda henne som om hon varit Schackens mor, och bad hon mig icke alltid gå till moskéen for att göra min aftonbön. Huru skulle jag då just i dag glömma den. Men vore Ben Hamoun klok, så skulle han nu genast sända mig till sin slägtinge, den sköna Zayda, for att genom henne förmå Sehachen, Allah Iåte aldrig hans skugga bli mindre, att han sänder folk för att förfölja röfvarene“.

Detta råd behagade Ben Hamoun. Amman sän- des med tvenne slafvar, som buro dyrbara skänker bort till den sköna Zayda, en af Schachens favorit- sultaninnor, och inom hela harem upphäfdes ett stort sorgeskri vid underrättelsen om, att Alhejdi blifvit bortröfvad, och det just invid murarna af sjelfva huf- vudstaden. Men när Scliachen en stund derefter in- trädde, störtade den sköna Zayda emot honom med utslaget hår, gråtande och ropande: „0, att jag skulle upplefva den dag, då jag skulle se en sådan skymf öfvergå min herre, hvars ära kringstrålar hela verlden“.

Schachen frågade, hvad henne fattades, och hon svarade under häftiga tårar: „Skall det icke fylla mitt hjertas bägare med smärtans bittraste dryck,att se huru min herre och konung skymfas. Se dessa röfvare, som genomströfva vildmarken, hafva i dag vågat sig ända till portarne af din heliga stad, och hafva bortröfvat en af mina slägtingar, den sköna Alhejdi. Konung, kan du förlåta en sådan skymf, så låt aldrig mer ditt anlete lysa inom harems por- tar, ty dina qvinnor skola icke se dess ljus för tå- rar“. Och åter utgjöt hon en flod af gråt.

På Schachens befallning inträdde uppsynings- mannen öfver harem, Hojar Basehi.

„Hvem var denna Alhejdi, som blifvit bortröf- vad?“ frågade Konungen.

„0 herre, den skönaste klenod. Din tjenare hade lyckats att finna denna juvel ibland qvinnor, och hon var redan bestämd för den höga lyckan att få pryda ditt harem. Hon var skön som den glän- sande fullmånen, som den lysande morgonrodnaden. Hennes fader skulle blott behålla henne till nästa nymånad, för att bereda henne att värdigt mottaga sin lycka“. .

Emellertid anlände Storviziren, som Schachen lå- tit kalla; „Sadrazam“, tilltalade honom Schachen strängt: „oduglige tjenare, hvarföre underrättar du mig icke om, huru man skymfar min hufvudstad? Röfvare våga sig ända till dess portar“.

Sadrazam kastade sig med pannan mot jorden och sade: „Allah är stor, konungens makt varar evinnerligen. Hvilken skulle väl i vishet och skarp- synthet kunna mäta sig med honom. Konungen täck- tes låta sin nåd skina öfver sin ringaste slaf, somätit stoft och sofvit med uppmärksamhetens öga, så att han försummat sin pligt“.

„Välan, jag vill gifva dig nåd, om du, innan morgonbönen förkunnas, har återhemtat flickan och förgjort den djerfve röfvaren och hela hans anhang. Endast hans hufvud kan friköpa ditt“.

På en sammetslik gräsmatta invid en källa hvi- lade Alhejdi. På litet afstånd slumrade en dunkel krigaretropp, knappt synlig i natten, hvar och en in- vid sin sadlade häst. Salik ensam vakade af männen.

„Alhejdi, älskade, i morgon hinna vi de mina. En stunds rast måste jag unna männen och äfven hästame, de skulle ej uthärda eljest; huru skulle då du, ljufva, icke uttröttas. Hvarföre vill du icke slumra? Och jag nänns dock knappt be dig derom, jag finge ej då se dina ögons glans och höra din rösts ljufhet“.

„Jag kan ej, jag är så underlig i mitt sinne, så många tankar tränga sig in på mig, och jag kan dock blott tänka ett — att jag funnit dig“.

„Du saknar dina veka kuddar i ditt hem“.

„Aldrig har jag hvilat på kuddar så veka som detta gräs!“

Hastigt spratt en af de sofvande männen upp, lade sitt öra tätt till jorden och lyssnade ett ögon- blick. Salik blef uppmärksam.

Mannen steg fram till honom. „Salik Sardar Khan, hör du ej hästarnes hofvar? Har också du blifvit bedårad af en qvinna“.Saliks öga sköt en blixt i natten. „Abbas! dock på dig vill jag icke vredgas“.

Nu lutade sig äfven Salik till marken. Dessa hästar äro många, det är visserligen Schachens ut- skickade, som förfölja oss. Vi få ej blottställa Alhejdi“.

Han hvisslade, i ett ögonblick suto männen till häst. „Till öknen, tyst försigtigt som den lu- rande tigern, men snabbt som vingade fogeln“.

Ett susande for genom bergen, snabba skuggor skiftade öfver marken, — var det lätta moln, som skug- gande flögo öfver fältet? var det en sakta nattvind som fläktade? Men fästet är klart som en dunkelblå azur, intet blad röres på de trän, som omgifva käl- lan, der Alhejdi hvilat; och nu äro skuggorna för- svunna och allt är stilla och tyst och dunkelt kring lilla källan.

Men längre skrider natten, och den späda blom- man, van blott vid lek och ljuf hvila efter leken, domnar och bleknar. Alhejdi vill icke, att Salik skall varsna hennes trötthet, hon håller sig ännu uppe, men hon vacklar. Snabb som blixten är Sa- lik af hästen. „Flygen, söken om det är möjligt finna en källa. Vi rasta, om än tusenden förföljde oss. Alhejdi, den minsta fläkt af blekhet på din kind, det minsta dunkel i ditt strålande öga sårar mitt hjerta värre, än någon af Scliachens dolkar kan göra det“.

En källa var funnen i nejden. Salik bar Al- hejdi dit på sina armar och, knäböjande invid henne, uppfriskade han henue med det svala vattnet.Men förföljarena hade icke förlorat spåret. Vid synranden märktes en rad af blanka spjut.

„Bäfva icke Alhejdi, vi skola segra för dig“.

„Till häst, till häst, stridom för Alhejdi. Död åt enhvar, som vill nalkas att störa hennes ro“.

Snabbt ilade ryttareskaran öfver fal tet. Alhejdi qvarblef i bäfvan ensam vid källan. Tystnad rådde i öknen, men hastigt afbröts den af de stridandes gälla skri. Snart såg Alhejdi skaror flyende bortåt, men mot källan nalkades några få män i sagta ridt. Hvem föra de emellan sig? Det är Salik Sardar Khan, som de föra sårad ur striden.

„Alhejdi du är vår, vi hafva drifvit dem på flykten. Innan de hinna utsända nya förföljare, äro vi säkra bland våra berg hos de mina“.

Ännu en dags morgon grydde, och Salik låg på sitt smyckade läger i sitt eget tält. Hans sår mörk- nade, febern brände hans blod. Tigande och be- kymrade vandrade hans män omkring, ty de sågo att såren voro dödliga.

Då trädde en gammal qvinna till tältets dörr. „Gifven rum för den visa, som mycket vet och for- mår“. Hon stannade framför Alhejdi, som satt sör- jande hos den sjuke. Den gamla sade långsamt med knappt hörbar röst: „1 öknen, två timmars vandring härifrån, växer ett träd. Den balsam, som droppar, när en skön qvinna, vid middagens stund, bryter dess qvi- star, helar genast jemets sår, men hon måste gå ensam den senare timmans väg“. Alhejdi reste sig hastigt. Hon smög sig sakta ur tältet. Den gamla följde henne.„Följer du mig den första timman, visar du mig vägen?“

„Rädes icke den unga späda rankan från de blomstrande trädgårdarna att ensam sväfva i öknen?

„Moder, Salik är sjuk! skyndom att jag må hinna till middagen uträtta mitt värf“.

Följande dagens morgon var inne, och i glädje helsade Alhejdi solen, ty Salik kände ingen smärta mer, och hans

sår var nära heladt.

„0 Alhejdi, min själ bäfvar vid tanken på, att du vågat dig ensam i öknen. Du som är mig mera än lifvet, du hade kunnat råka ut för vilddjur“.

Månader voro förflutna, då trädde en dag Ab- bas in till Salik, rustad såsom till en längre fard.

„Nå Abbas“, sade Salik vänligt, „hvart ämar du dig utan att jag hört deraf, du, min trogne föl- jeslagare, som ännu aldrig lemnat mig“.

„Jag går till Ispahan“.

„Du går i lejonets kula; blodet af Schachens män, som föllo i öknen, har knappt upphört att röka“.

„Lejonet skulle väl föga väntat till dess vi sjelfva infinna oss i hans kula, om icke hans kriga- res anförare berättat, det du ju vet, att de nedgjort oss alla, sedan vi förut hade dödat flickan, stridens orsak. Han älskade sitt hufvud, derföre flydde han ock for oss. Men om också ej så blifvit sagdt, icke var Salik Sardar Khan alltid så rädd att trotsa le- jonet, om ock i hans kula“.

„Nå hvad ernar du i Ispahan?“

„Handla“.„Vid profeten, det skulle jag aldrig gissat. Du har alltid mera älskat spjutets än penningens handel. Men kanske vill du ock handla för mig. Jag har öfverflöd af hjordar och annat, som jag icke behöfver“.

„Jag har ernat be dig att få sälja allehanda onyttigt“.

„Säg hvad du vill, du skall ega valet“.

„Din stridshingst, ditt spjut och din dolk“.

Salik drog ögonbrynen ett ögonblick tillsam- man, men snart klarnade åter hans blick och han sade: „Abbas, du är missnöjd med denna ovanliga ro af några månader? Men tro ej, att jag derföre glömt att strida. Låtom oss göra ett ströftåg snart, jag vill ordna allt“.

Abbas jublade högt, men tvärtystnade hastigt, lade händerna i kors öfver bröstet och bugade sig sägande: „1 den barmhertige och milde Gudens namn, ära vare verldens beherrskare. Jag är beredd att

följa dig hvart du vill, mina tjenare kunna försälja

mina hjordars öfverflöd“.

Alhejdi, varsnar du dammolnet der vid öknens rand, vet du hvad det bådar? Det är Salik och hans män, som återkomma från ströftåget. Alhejdi, som sutit på kullen och skådat utåt, stiger opp, hen- nes slöja fladdrar för vinden, handen skuggar de dunkelsvarta ögonen, blicken spejar. „Det är han! Jag kan redan igenkänna färgen på hans turban. Men hvarfore så långsamt? Längtar ej ditt hjerta efter Alhejdi. Har du förvärfvat skatter, och är deras vård dig kärare än att möta din älskade? Ellerkanske sårad? Ha, balsamträdet i öknen, Salik, Sa- lik, skynda dig, eld fortär mitt lijerta. Späda äro mina fotter, men de skola dock bära mig till ditt möte“.

Nu störtade qvinnor och barn med vilda rop mot de kommande. Alhejdi ryste och stannade ett ögonblick. Fram flög nu ryttarskaran åtföljd af qvin- norna och barnen, under jubelskri, förbi stället der Alhejdi stod. Salik varsnade lienne icke, och se, framfor honom på hästen satt en qvinna. Så hade äfven Alhejdi en gång sutit, och hvem var denna? Lågande glöd brann i Alhejdis anlete. Hon följde långsamt efter tåget och gick in i sin boning. Men der mötte hennes blick en sällsam syn. På en di- van satt den unga qvinnan, som Salik nyss hemfört. Hon var hvit som dalens lilja, endast på hennes kind låg ett matt sken af rosen. Hennes ljusa hår hade i lockar nedfallit kring de elfenhvita skuldrorna, och i hennes milda ögon, blå som himmelen, summo tårar. En sådan hade Persiens svartögda dotter icke skådat.

Salik trädde mot Alhejdi. „Alhejdi, jag bringar dig en syster, vårda henne väl. Jag har tagit henne af köpmän, som förde henne att säljas. De hade köpt henne af Turkar, som röfvat henne långt, långt härifrån. Ser du hon är skön, hennes fägring är lik månens i silfverklar natt. Du har ofta sagt, att du icke älskade våra qvinnor, att de

voro vilda. Nå väl, denna är mild och ljuf. Dyrbara smycken och kosteliga tyger hemtar jag dig dessutom".„Salik, endast du återhemtar din kärlek, så är den mig öfver alla verldens skatter".

Den fremmande steg upp, gick mot Alliejdi och sade några ord på ett obekant språk, fattade hennes hand, tryckte den hjertligt och såg med sina milda blå ögon innerligt på Alhejdi. Alhejdi omfamnade henne vänligt i det hon sade: „icke kan jag vred- gas på dig, du dufva".

Med hvarje dag slöt sig den sköna fremmande allt mer till Alhejdi, och Alhejdi älskade henne; men hennes hjerta led allt djupare, ty hon såg huru Sa- liks blickar brunno allt varmare, då han såg på den fremmande, så sköna, men alltid sorgsna flickan. Men Alhejdi dolde sin smärta i djupet af sitt bröst.

Då trädde en dag Salik till henne. „Alhejdi, min häst, min älskling, är sårad; gå Alhejdi i öknen att hemta balsam för såret, att det må läkas".

Alhejdi såg ett ögonblick på Salik: „Salik Sar- dar Klian, tigrar bo i öknen. Älskar du din häst mera än mig".

„Är Alhejdi barnsligt rädd? Vill du ej göra mig en glädje, icke rädda min häst, den som burit äfven dig hit". Alhejdi gick.

Åter en dag inträdde Salik hos Alhejdi. På diva- nen lågo tvenne blommor, en ros och en lilja. Sardar lekte med blommorna och fägnade sig åt deras doft. Han lade sedan bort rosen och behöll liljan i handen.

„0 Salik förstör rosen, men kasta den ieke ifrån dig att ensam vissna; mindre tungt är att dö, än att lefva förgäten".Salik återtog rosen i sin hand, och höll den tiflsamman med liljan. „Alhejdi, mannens hjerta är en rosengård, har rum för många blommor. Huru skulle du kunna begära, att jag ensam skall älska en alltid. Äfven kärleken är en blomma, begär ej att blomman skall vara oförgänglig som stenen, hon vore ej skön då. Men äfven Alhejdi är kär för Salik".

Salik gick bort. I Alhejdis hjerta bodde natt.

Åter några dagar förflöto, och nu kallade ett bud Alhejdi till Salik Sardar Khan. Hon gick.

Alhejdi, min älsklingshund blef sårad farligt af ett spjut under jagten. Intet annat än den balsam, livars källa du känner, kan rädda den. Gå, att du må hinna dit innan middagens timme och vara hemma vid den tid, då jag med mina män återkommer från jagten".

„0 Salik, jag hörde rytandet af en tiger, då jag hemtade balsam för din häst".

Salik svarade intet. Ännu stod hon ett ögon- blick dröjande. „Salik Sardar Khan gifver icke en befallning två gånger", sade Salik långsamt. Al- hejdi gick.

Hon hade ännu ej gått långt, då stod framfor henne den gamla visa, som bar i sin hand en liten, knappt ett finger lång dolk. „Min själs dotter, den gamle kan ej ledsaga dig på farden. Salik Sardar Khan har bjudit mig komma för att pryda hans nya, ljusa brud. Här vill jag gifva äfven dig något att skänka henne. Alhejdi, tre dödar ligga på denna udd. Se dess tre kanter äro hvassa, vidrör dem icke,minsta vidrörande sårar, och minsta sår ger död på ögonblicket!" Sakta som hon kommit, smög sig den gamla bort.

Alhejdis öga lågade, hon betraktade stålet. „Tre dödar! ha! Alhejdi, ville du väl döda henne, den fromma, som gråter öfver Saliks makt, den hon ej kan emotstå? Ljusa fremmande flicka, icke hatar Alhejdi dig".

Men redan gick hennes vandring i öknen. Het sken solen på sanden, glödande brände den Alhejdis fötter. Tänkte hon väl på svedan i sina fötter, tänkte hon på tigern som lurande genomsmög öknen, eller tänkte hon på Salik Sardar Khans sköna brud, som nu stod i smyckad fägring, lik fullmånen mellan silf- verglänsande skyar, och på Saliks brinnande blic- kar, hvilka, glömmande henne, nu blott berusade sig af den nya brudens skönhet.

Men på Alhejdi skåda blixtrande ögon, icke Sa- liks kärleksdruckna, nej brinnande klot, som hvälfva i vilddjurets hufvud. Alhejdi, ser du ej öknarnes herre, hur han smyger sakta i dina fjät. Redan spänner han de krökta klorna, glänsande böja sig hans fläckiga sidor, han störtar på rofvet, och kros- sad och blödande ligger Alhejdi

skälfvande i sanden. Men livem slog den starke, hvarföre rullar sig öknar- nes herre i sanden? En ryckning ännu och tigern lig- ger död vid sitt rof. Alhejdi hade icke glömt sin dolk.

Rop höras i öknen, lätt störtar en skara fram, det är Salik Sardar Khan, som återvänder hemåt med sina män, för att hemta sin sköna brud.„Ha, en nyss dödad tiger. Alliejdi, det var vär- digt Salik Sardar Khans maka. Men hon är sårad. Tagen vård om henne, jag rider hemåt. Jag viil sända slafvar att bära henne hem“.

Redan lyfte Saliks häst foten till språng, då bad Alhejdi med sakta röst: „Salik, innan du far, stig ned af din häst och gif mig din hand, om ej för an- nat“, tilläde hon med ett besynnerligt leende, då Salik tycktes tveka, „så for att tacka mig för tigerns hud“.

„Nå, hvarföre skulle jag icke ega tid dertill“, sade Salik, kastade sig af hästen och räckte henne handen, den hon fattade och förde till sitt hjerta, i det hon sade: „Lef väl Salik! Välsignad vare Allah och Profeten, jag får dö hos dig. Ännu en bön, den är den sista. O Salik, tag ännu en gång min hand mellan dina båda och tryck den vänligt, som du brukade förr“.

Salik tog Alhejdis slutna hand och sade för- strödd: „Icke äro dina sår väl så farliga. Snart skall du åter uppblomstra. Jag rider nu hem förut“.

Redan satt Salik på sin häst, Alhejdis hufvud sjönk tillbaka mot sanden, en enda droppe blod smög sig fram mellan den slutna handens lena fingrar, och då hästen for, snabb som vinden bort öfver san- den, låg redan Salik Sardar Khans sköna maka död vid sidan af öknarnes herre.

Hvilka äro de, som nalkas qvinnornas boning, hvad bära de? Bära de prydnader eller blommor, eller skänker åt den sköna bruden på hennes bröl- lopsdag? Men hvarföre äro deras steg långsamma,deras blickar dystra, hvarföre glädjas de icke? Ack icke prydnader, icke skänker, icke blommor åt bru- den föra de, de bära blott en vissnad blomma, den blomman, som var den skönaste af alla.

Men se ur qvinnornas boning störtar den ljusa fremmande flickan. Rika prydnader lysa i hennes hår, men i henues ögon glänsa tårar. Hon tyckes fly med fasa. Hon möter det sorgliga tåget. Hon stadnar, hon bäfvar. „Alhejdi död? Du älskliga, du mitt enda värn! Men se, hvad glimmar i din half- slutna hand, tack Alhejdi“.

Sakta löste hon dolken ur Alhejdis kalla hand; men hon dröjer ännu, hon tyckes tveka. Se hon knäböjer, hennes händer omsluta dolken, hon ber. På hennes faders språk gå orden öfver hennes läppar: „Fader, o foder, styrk ditt svigtande barn, att hon må tåligt lida, hvad du ålägger henne. Detta lilla vapen skulle befria den svaga. O min Gud, o min Gud, styrk mig, att jag må tåligt och undergifvet säga: icke min vilja utan din“. Kämpande i bön knöt hon ångestfullt sina händer omkring det för- rädiska jernet, och mildt, såsom blomman om afto- nen sluter sin kalk och sänker sitt hufvud, nedsjönk den ljusa tärnan bleknad på gräsets bädd.

Salik Sardar Khan, störta ej så vild till rosens och liljans, de vissnades, läger. Rasa ej så. Hvi stöter du det lilla jernet i ditt bröst, det intränger ju knappt djupare än till hullet. Ieke bortflyter en mans lif med några droppar blod, och endast tre dödar lågo ju dolda på dolkens udd.Vet du hvad vrede är? Jo det är en hel knippe dolkar och svärd, fina, skarpa, hvassa och osyn- liga. De finnas just invid menniskohjertat, vid som- liga hjertan flere, vid somliga färre, hos somliga stora, hvassa och skarpa mera än om de vore smidda af det finaste stål, hos andra likna de blott små knappnålar, ja hos några till och med endast agnar. De ligga helt tätt tillsamman, lika bladen i en penn- knif med många bett och inrättningar, och äro så konstfullt sammanfogade att de upptaga blott ett helt litet rum, och der sammanhållas de af en stark kläm- mare från hjertat. Men när hjertat kommer i sådan svallning att klämmam rabbas, då springa fjädrar opp och alla de fina skarpa vapnen spridas omkring till tungans spets, till ögat, till handen, ja tillhvaije kroppens del, och derifrån ut i verlden.

De såra, de sticka, de mörda blindt hvad de träffa, men vi som utsända dem, vi märka dem van- ligen ej, ty de äro osynliga. Sedan de rasat så länge att de spända nerffjädrame slaknat, då falla de åter småningom tillbaka, hvar på sin plats och den starka klämmarn griper åter fast öfver dem.Men, ser (lu, det händer ändå att mången stac- kars qvinna märker sprittningen när fjädrarne slå opp. Förskräckt öfver att de hvassa vapnen äro lössläppta vill hon samla dem åter, men hvad för- mår hon, den svaga, hvad förstår hon, den olärda, af deras konstiga mekanik. Men

hon sträfvar och bjuder till och trycker dem så rakt ned i sitt bröst, in i hjertat, våldsamt, våldsamt, de måste ned, och slutligen, sedan hon länge arbetat med dem, måste de jemka sig in på sina bestämda rum och kläm- marn griper om dem; men hjertat är söndersargadt och det är så sjukt innan det helnar igen. Dock öga och tunga kasta inga dolkar mera, och hon känner då åtminstone åter sig vara qvinna.

Sök dock icke för ro skull att lösa hennes vrede, du vet icke hur den kan ge smärta. Och så är det slut med min saga.Har du sett den största och skönaste bro, som leder öfver ett vatten? Har du kunnat stå deruppe, högt pa den ej mycket mindre än en mil långa bron, upprätt och djerf och utan att svindla sett ned i dju- pet å ömse sidor, i det kristallklara vattnet; eller har du svindlande gripit fast omkring en stödjande vän, starkare än du, för att icke åt någondera si- dan nedstörta i den skimrande grafven?

När i fordomtimma Den Gamle hade sjungit fram det vida Suomensaari, hade utstrött dess tusen sjöar och sjungit fägring öfver hela landet, och de vida Saimavattnen med uddar och sund lågo speg- lande för hans blick, då log den gamle gladt; men han sade: „Långsamt röres redan den gamle, lång- samt röras ock Suomis män, de springa ej som ha- ren, de skutta ej som ikorrn, lång är vägen rundt om sjön, bro beliöfves“, och se: nu sjöng han Pun- gaharju det sköna, öfver Puruvesis vatten det klara.

Har du sett björkarna och granarna som vexa öfver hvarandra pa brons båda sidor? Icke vexa de dock på liv arandras toppar, fast det ser nära så ut, der de stå i branten öfver hvarandra. Har du, be-dragen af vattnets klarhet, velat plocka de blän- kande hvita stenarna och musslorna i sjöns botten, der de ligga på flere alnars djup under vattenytan?

Nära midten af näset står en björk, den står der så glad och blickar öfver den vida sjön. En sakta vind far öfver åsen; den lyfter björkens mjuka, behagfulla grenar; behagsjukt böjer sig den smidiga ljusgröna björken och strör sitt blomstoft än på ena än på andra sidan af höjden, ned i-det glittrande vattnet, der små silfvermoln segla på det blå dju- pet, en himmel nere, spegelbild af himmeln ofvan.

Och konvaljerna vid björkens fot de blomma och glädja sig, men deras systrar, som vuxit upp några få steg längre bort mellan hjulspåren på vä- gen, de dofta ock, men deras hvita drägt höljes af dam och de längta och tråna och veta ej sjelfva hvarföre.

Vägens trånande blomma frågar: „Syskon, hvita, doftande konvaljer, huru kunnen j blomma och dofta så friskt och hvarföre tråna vi?“ Och konvaljerna svara: „Vi blomma och dofta i björkens skydd, vi veta ej annat. Men fråga rosorna se huru rika de blomstra“.

Rosor vexa tätt i sluttningen, konvaljerna fråga: „Rosor röda, glödande, huru kunnen j blomstra så rikt, så yppigt, hvad gläder så edert lijerta, h vår- före måste vi arma tråna“.

Gladt svara rosorna: „Se vi vexa här fritt, den resandes hjul krossar oss icke, knappt når oss ett damkorn af dem hans vagn sätter i rörelse, och viäga hela den sköna verld, som här utbreder sig för oss; vi äro rika, vi äga sol, vi äga dagg, men — vi äga af allt dock endast den ena hälften, derföre att vi stå här på åsens ena sida, men se björken, den äger all vida verldens fägring rundt omkring sig, den äger sol, luft och lif, hvadan de än må komma, derföre är björken stor, derföre är björken stark och fager mer än någon annan“.

Men vägens konvalje visste icke huru hon skulle, äfven hon, komma från vägens dam till ljus och frihet.

Kom så en ung flicka; hon band en krans, hon plockade vägspårets konvalje och faste den i kransen, och så var kransen färdig.

„Vackra björk, i dig vill jag hänga min krans, högt upp på en af de svajande grenarna“; och högt uppe sväfvade nu blomman, och hon lefde ett ögon- blick af ljus, der intet stoft föll på hennes skönhet; nästa ögonblick var hon död.„Fremlingens lära är vacker, fremlingens lära är mild; Wainahée älskar fremlingens lära, Wainahée hör gerna fremlingens röst, när han talar fridens ord, när han bjuder stridsklubban hvila och menniskoma älska hvarandra. Wainahée ville blifva fremlingens sy- ster och låta honom vattenösa sitt hufvud — men hon vill det ej numera. Fremling, Wainahée är stolt, hon är fri. Se, fremlingen säger, att hans gud befaller qvinnan lyda mannen!

Wainahée vill icke bli fremlingens syster, vill icke låta vattenösa sig. Fremlingen har bedragit henne, då han sade, att hans lära bjuder frihet, likhet för alla. Wainahée vill icke blifva slaf i sin själ“.

„Flicka, är du mindre slaf, då en fremmande kri- gare bortröfvar dig? Han krossar dig i stoftet för sin fot“.

„Ja då är Wainahée fri, fri som fogeln i luf- ten. Hennes själ är fri, ty vill hon icke lyda, så lyder hon ej, om än den starke krossar henne till stoft. Hvite fremling, Wainahée kan dö, om hon ej vill vara undergifven. De många öarnes gud är qvinna, hon bor i skyarna, men hon säger icke, att Wainahée gör orätt om hon är stolt; Wainahée kan dö, det är lätt“.Fremlingen gick. Vid stranden låg en kanot, han satte sig deri och fattade årarna, han skulle blott ro öfver till vikens andra sida. Lugn och stilla låg viken, men utanför svallade högt bränningen mot korallrefvet. Den livite mannen var icke van vid kanotens årar, han var icke van vid hafvets brän- ning; åren halkade ur hans hand, den fördes hastigt bort i bränningens svall, han kunde ej mer styra sin båt och häftigt brusade bränningen. Båten ka- stades omkring och mot vågornas våld kämpade den hvite ; men fastlandets barn kan ej simma, han sjunker.

Bitter är hafvets sälta. Wainahée de milda sjöarnas mö har icke badat i det salta vattnet, som skys af öarnas tärnor; men hon kan simma, hon ka- star sig i hafvet, hon strider med oceanen, den svaga kämpar med den mäktige och snart ligger den hvite på den hvita korallsanden vid Wainahées fotter.

„Fremling från fjerran, hvarföre skulle du lemna ditt land, för att dö i Tongatabus våg?“

„Fremling från fjerran land, egde du på hem- landets kust ingen, som älskade dig? egde du icke en moder, egde du icke en maka?“

„Hvite fremling från fjerran, flickan från Ocea- nens ö gråter ensam din död, hon, som ville rädda dig ur hafvets våg, men ej kunde det, förrän din ande flytt“.

„Fremling från fjerran, en fremmande flicka grå- ter ensam vid din graf“.„Hvi gick du från hem och vänner? Det var din mäktige gud, hvars röst du lydde; han sände dig till oceanens ö, för att dö!“

,,På stranden af fjerran ö sitter hans moder, hon flätar en korg med konstfull hand; den skall sonen få till välkomstgåfva, när han kommer hem, att han må se, huru hans moder tänkt på honom. Moder till fremlingen, moder till fredsbudbäraren, fåfängt spejar din blick öfver hafvet, din son sofver på den hvita sanden på Tongatabus strand“.

„På stranden af fjerran ö sitter hans maka, hon smyckar den matta, hon arbetat åt sin älskling; dess färger äro sköna, dess prydnader täcka. Maka, kasta bort mattan, din älskling sofver på Tongatabus strand“.

„Hvem skall odla din yams, hvem skall slå ned dina kokosnötter, hvem skall vårda dina plataner? Din yams skall förstöras, dina palmer stå oskördade, din jord skall stå oskött på fjerran strand“.

„Fremling från fjerran, flickan på oceanens ö skall strö blommor öfver ditt stoft; din moder, din maka skola sörja mindre, då du hvilar bland blommor“.

Vid hyddan under palmerna satt Wainahée. Hen- nes händer voro tabu, de voro förbjudna, ty hon hade vidrört en död. Hennes vänner buro mat till henne och förde den till hennes läppar, ty hon fick ju icke begagna sina händer.

Kom så en qvinnaskyndsamt. „Wainahée! höfdin- garnes höfding, han den unge, de hundra öarnes beherr- skare, segraren öfver Tongatabus fiender kommer hitåt. Skynda att bada, att lian må kunna befria dig från tabu“.Och Wainahée badade i insjöns våg, och hennes kind var frisk och hennes öga log och hennes hår pryddes af blommor, då hon gick emot höfdingen. Djupt ödmjukade sig Wainahée inför honom, ned- sättande sig vid hans fot. Höfdingen stadnade och Wainahée vidrörde sina axlar med hans fot; men då höfdingen skulle upplyfta och omfamna den unga for att upphäfva tabu, då bäfvade den starke ett ögonblick tillbaka, men slöt henne sedan häftigt till sig, i det han sade: „Wainahée, icke allenast nu skall du hvila vid höfdingens hjerta; för alltid är din plats der och vid hans sida“. Och han tog af sitt huf- vud sin röda fjäderprydnad och fastade den på Wai- nahées hufvud. Men Wainahée darrade som mag- noliens blomma på sin stjelk och blickade sedan opp, såsom om hon

sett solen gå opp ur hafvet, och hen- nes blick glänste, men sjönk åter ned, ty hon kände sig så ringa som det minsta strå vid höfdingens fot.

Men öfver hafvet simmade en underbar bygnad mot Tongatabus strand. Tvenne gånger hade man sett dylika förut. Der voro hvita män och deras djur, det var deras ö och deras boning. Men af deras sällsynta djur försvann ett, och deras höfding vredgades. Men icke ens öns store höfding lycka- des att återskaffa djuret och han sade: „Gerna ville jag återskaffa ditt djur, ty rätt är rätt, och djuret är ditt; men den, som tagit det, har lyckats dölja det äfven för mig“.

De hvites höfding vredgades allt mera och ho- tade att förstöra Tongatabus ö, om icke hans djuråterskaffades. Ock öns höfding bjöd sina krigare väpna sig, och de stodo mellan träden färdiga till försvar. Men då lät de hvites höfding åskan rulla och viggen ljunga från sin stora kanot, och pal- merna föllo och krigarena föllo som rör för den mäk- tige, och i vanmäktigt raseri stod Tongatabus stolte höfding. Han vek icke och krigarena veko icke, men de föllo, de flesta i döden, de andra sårade, de kunde intet mot den fjerran ifrån drabbande makten.

Och den store hvite höfdingen steg i land med många sina män och sönderhögg och uppbrände krigskanoterna, som lågo på stranden. Tongatabu, hafvets smycke är utan skydd, utan värn mot fien- den. Ack, många, många år gå förbi innan Ton- gatabus värn hinner ersättas. Kanoterna voro icke få dagars arbete.

Öns stolte höfding var som en slagen man, der han satt på mattan under ett träd. Hans blick var vild, hans händer hårdt sammanknutna. Han var som ett vanmäktigt barn inför de hvites höfding, som egde blixten och åskan.

Wainakée satt vid hans fot, hon vågade icke tala, ty liöfdingens sorg var som elden i etoa trä- dets bark; men sakta smekte hennes hand hans ned- böjda hufvud. Slutligen kunde hon ej längre se hans sorg. Hon steg upp och gick till de livites höfding, satte sig ned inför honom, tog hans fot, vidrörde med den yttre och inre sidan af sin hand och förde den sedan till sina axlar i det hon sade: „Höfding, du är stor och mäktig, var ock stor imildhet och rättvisa, som i vrede. Se du har gjort oss till ett värnlöst folk, vi kunna ej mera motstå någon fiende; låt nu din hämnd hvila“.

De livites höfding gaf ett tecken, och med hast grep hans folk Wainahée och förde henne bort till sin kanot, och han sade: „icke förr blir du fri, än det stulna djuret återhemtas“.

Och på Tongatabu blef stor sorg, och qvin- norna foro omkring den stora kanoten och klagade högt och ristade med snäckor sönder ansigte och bröst; ty Wainahée deras höfdings sköna maka var fången på freralingens flytande ö.

Men ändtligen, när ett dygn hade gått om, fördes Wainahée åter till stranden, ty nu hade en qvinna på en annan ö funnit och återhemtat det stulna djuret och fremlingarna lemnade nu den här- jade ön.

Glad, som den befriade fogeln, lätt som vinden far öfver sjön, hastade Wainahée till sin make, till hennes ögas ljus, men hon mötte icke ljus, hon mötte natt. Med foten stötte han till Wainahée, i det

han sade: „Hvite mäns qvinna, bort från mig“,

och Wainahée nedsjönk som dimman på stranden. Höfdingen gick.

Värnlöst låg oceanens smycke, perlan bland haf- vets hundrade öar, den hade intet försvar. Länge dröjde ej heller fienderna, innan de anföllo den värn- lösa. Panu var en ringa höfding, men han segrade

dock snart öfver den, som intet värn hade. Ton- gatabus mäktige höfding irrade omkring, sårad ochensam som ett jagadt djur oeh nedföll slutligen dig- nande i ödslig skog.

Men i skogens djup följde honom, utan att han det viste, ögon, som följt honom alltsedan fienden kom. På afstånd hade Wainahée följt den sårade och aldrig lemnat honom. Nu hastade hon fram, le- tade oeh fann blad, med hvilka hon forband hans sår. Men förgäfves sökte hon en droppe vatten att dermed läska den försmäktande. Allt mera ångest- fullt sökande gick hon omkring och fann slutligen en inhägnad plats. Der lågo tre friska kokosnötter på en ställning, men ack, de voro heliga, de voro tabu, det fanns ingen möjlighet att tvifla derom, det

syn- tes på sättet af deras uppställning bland platan- grenarne.

Att borttaga dem vore döden, men hvad mer! Wainahée må dö, men skall dock kanske lefva, till dess höfdingen hunnit läska sig af kokosnötens mjölk.

Med darrande hand grep Wainahée en nöt, ännu drabbas hon icke af straffet, fastän hon brutit tabu. En livass sten, en annan till klubba och nöten är öppnad. Wainahée gjuter några droppar mjölk i den afdomnades mun, hon gnider hans tinningar och se hans ögon öppnas. Men han vänder dem med afsky från Wainahée.

Wainahée, du arma, hvarföre drabbar dig ieke straffet? Du bröt mot gudarnes tabu, och du lefver ännu. Wainahée kan du lefva då din make förak- tar dig.Men åter slötos den sårades ögon af matthet, och åter gick den unga makan och satte sig vid hans sida. Hon vakade öfver hans slummer, hon ja- gade från honom hvarje fluga och fläktade svalka öfver hans brännande kind, men när han åter upp- slog ögat, var redan Wainahée som en fläkt för- svunnen.

Dock än en gång slår höfdingen hastigt upp sin blick; han varsnar Wainahée, innan hon hinner hasta undan, han störtar upp och stöter henne med ett slag af sin hand ifrån sig, så att hon sjunker ned blö- dande; men ej långt derifrån dignar han sjelf åter maktlös ned i vild feberyra.

Wainahée, hvarföre skall du vakna än en gång, hvarfore låter du icke din blod förrinna, kan den stolta icke dö? Wainahée måste lefva; höfdingen skulle utan henne försmäkta. Wainahée säg åt höf- dingen din oskuld! ack då han icke tror på Wai- nahée, skulle han väl då tro hennes ord!

Ändtligen hade Wainahée funnit en källa i nej- den, hon sköljde af sig bloden och bar i ett kokos- skal vatten till sin make. Vattnet svalkade den sanslöses tinning, drog hettan ur hans sår och fe- bern brände mindre våldsam. Nu syntes han vakna till fullt medvetande, och som en skugga skymtade hans unga maka undan.

Men krigaren vill ej längre sofva, höfdingen vill ej längre hvila; upp stiger han häftigt, fastän hans steg ännu äro osäkra. Wainahée följer på afstånd hans spår. Snart finner han några af sina spridda krigare, derasmod vaknar åter, då de återfinna sin höfding. De ge- nomströfva ön, de samla alla krigare, som ännu finnas der och på närmaste öar, och ännu engång öfverfaller den lilla hären Panu, den fremmande inkräktaren. Men den lilla hopen faller som småskogen, när orkanen far fram öfver ön, och Tongatabus höfding ligger slagen bland sina män. Ingen sjunger dödsklagan öfver den fallne, ty från hans lik rycktes af Panus händer hon, som bordt sjunga hans dödssång, hon som bordt följa honom i döden.

Hvite man, sannas dina ord, Wainahée slafvinna åt en fiendtlig höfding? Se äfven Panu är stolt och mäktig nu, och Panu befaller öfver Wainahée. Men hela ön är i hans våld, hvi skulle han neka den sköna Wainahée att gå till stranden, för att afskölja bloden från sin drägt, från sina händer, blod af hen- nes hjertas lif.

Wainahée stod vid vikens strand, hon blickade öfver hafvet. Hon sjöng som vågen sjunger mot , stranden:

„Fri är Wainahée, fri som kormoranten i skyn, som vågen i hafvet, som vinden i löfven. Fri är Wainahée, hon är icke vattenöst, hennes själ är icke bunden, hennes ös gud säger ieke: du skall vara mannen undergifven, Wainahée behöfver icke lyda slafvens lydnad“.

„Wainahée lefde gladare än rosenskyn, ljufligare

än doftande blomman, ty hon lefde som en droppe

i den starkes hjerta, hon hade gerna varit ett stoft

under hans fot; hon kunde ega hjertats fria, vackra

5ödmjukhet, ty ingen befallte henne lyda slafvens lydnad“.

„Hvite fremling du sofver, men Wainahée är fri, hon måste icke vara slaf, ty hon är icke vat- tenöst, och hennes gud befaller henne icke att lyda“.

„Wainahée älskar icke Panu, höfdingen. Wai- nahée vill icke vara honom undergifven, se hon är fri“.

„Fria haf, fri som du är Wainahée, emottag henne i ditt sköte“.

Wainahée sjöng ej mera; men ännu sjunger haf- vet sin dödssång öfver hennes graf i dess djup.Har ej vexten lif, har ej vexten känsla? Man gråter vid berättelsen om en menniskas lidande, man anser det värdt att skildras och målas; men blom- man lider, och hvem skänker henne en medlidsam blick.

Min moder var ett stort, skönt träd, dess präk- tiga, hvita blomklasar höjde sig rika och doftande öfver Callor, Heliotroper, Cactéer och en hel verld af små vexter, som stodo vid hennes fot och äfven vid hennes sida, ty de stodo radade högre opp och lägre ned på ett blomsterbord.

Glad vexte jag i min moders hägn och blef allt större och tänkte: Ack hur roligt skall det icke bli den dag, då äfven jag får bära blommor. Hvad jag skall dofta, huru skära och rena skall jag icke bi- behålla dem i sin hvithet.

Men en ung flicka kom och slet mig från min moder. Jag gret, och alltsom hon bar mig bort, droppade mina tårar på hennes hand. Hon märkte det och skyndade att ställa mig i vatten.

Ryckt från mitt hem, hvad kunde jag annat, än bjuda till att blifva vext på egen rot. Det lyc- kades mig, och snart stod jag ung, förhoppningsfulloch lefnadsfrisk i flickans fönster. Och åter började jag tänka på den tid, då jag skulle få bära hvita doftande blommor. Men ack, min vårdarinna glömde mig snart nästan alldeles. Hvem tänker på en stac- kars vext, då man har sin paryr att lägga på hjer- tat, hvem bryr sig om att vattna en blomma, då man skall på bal.

Jag trånade och orkade ej vexa. Jag saknade mitt lifs källa, det klara, friska, lifvande vattnet. Jag fick blott sällan en droppe deraf, jag sörjde och egde allt mindre och mindre kraft att utveckla mig. Slutligen glömdes jag, i en mörk vrå, två hela veckor utan vatten. Förtorkad och bladlös stod jag, en usel sticka, och mina jemnåringar, vårdade af vänliga händer, stodo redan med svällande knoppar, fulla af lifskraft och ungdomsmod. En gammal qvinna tog mig i sin vård. Hon skötte och ansade mig, och än en gång lefde jag upp, fast icke mera i friska, raska former, blott i små sjukliga grenar.

Men qvinnan vårdade mig allt fortfarande. Hon bortskar de dåliga skotten och hägnade de bättre och, se, ännu en gång började jag lefva och sträfva uppåt, ännu en gång började jag redan drömma om att äfven jag skulle blomma, ja kanske ren nästa år, fast jag nu ej var mer än ett qvarter hög.

Den unga flickan tog mig åter till nåder, men ack jag hade ingen lycka hos henne. En dag då fönstret stod öppet igenslogs det af vinden, kullka- stade min kruka och afbröt min krona. Mina tårar strömmade utefter den nakna stammen, jag trodde,att jag skulle förrinna i gråt. Förtretad kastade den unga flickan undan mig och min kruka, och jag var glad att få dö, jag hade känt nog af lifvets bitterhet.

Men nu upptog mig en ung gosse, han vårdade och vattnade mig och ställde mig i solskenet och kastade solvarma blickar på mig, och nu började jag rätt åter att trifvas. Jag reste mig i höjden, jag tänkte på, huru jag skulle bli ett stort präktigt träd, ja jag tror bestämdt att jag skulle fått blommor samma år. Men ack, min glada tid var kort.

Den unge gossen reste’ bort. Han gaf mig åter åt flickan. ,,Vårda Oleandern väl, ser du huru rask den är nu åter“. Men nu blef det höst och vinter. „Blommor öfvervintra godt i källare“, sade flickan, och i källarn kom jag, och der var natt och mörker, och råttorna uppåto min krona, och när kökspigan om våren hemtade opp mig. sade de, som sågo mig: ,,nu är det slut med den olycks- oleandern“.

Men det var ännu icke slut. Jag stod i köks- fönstret, man gaf mig stundom litet vatten, solen såg varmt på mig och småningom började jag åter vakna ur den domning, som angripit mig. Öfver- allt slogo fram blad och små skott och alla sade nu: ,,se Oleandern lefver ännu! Ja, men ett träd kan det omöjligt bli numera. Den måste få vexa till blott en buske“.

Må vara, kan jag ej bli ett stort träd, så vill jag gerna vara en liten buske, blott jag finge bäraskära, hvita doftande blommor. Hvem vet, kanske nästa år, eller efter två år; jag skall vänta och bida. Fast jag blir bra gammal ren, måtte jag ej bli för gammal att blomma.I solen var mycken rörelse och liflighet. En hel mängd af småbarn, dem

vi kalle strålar, skulle ut på resa till jorden.

„Hvad vi längta till de sköna nejderna, som våra resande beskrifva, der rosorna svälla i yppig fägring, der palmerna svaja, der fjärlarne glänsa som flygande blommor, och blommorna dofta ett haf af vällukt, dit, dit, låt oss fara, låt oss skynda i glada lekar, att strö guld på vågen, att förgylla med glän- sande glöd hvarje blomma, hvaije strå, och måla i purpur och brinnande färger skyar och jord“. Och så ilade de åstad.

Men några sade: „Värme och guld och glöd och färgprakt, det ega vi hemma, hvad bry vi oss om att söka sådant, nej låtom oss fara till andra trakter. Se den eviga isens verld, hur dess stolta skönhet gömmes i natt och mörker. Flytande klip- por af demant kämpa med brak i stormande strid mot grundfasta demantberg och endast död och natt herrska, och intet hjerta slår der i glädje.

Dit, dit, låt oss fara, att ge glans och ljus och värme och lif“.Solen var allt litet bekymrad för barnen och fruktade, att de skulle förkyla sig. De måste mätta sig väl med värme och ljus. innan de gåfvo sig på förd; men visst voro de ändå litet kalla och bleka, när de hunno fram. Men i skimrande prakt strå- lade dock isens verld vid solbarnens lek. Och en li- ten strålflicka sökte opp en fläck, der en smula jord samlat sig, och framkallade der en vext så liten, att den knappt kunde synas; men den lefde ändå och den var hennes fröjd.

En annan flock åter begaf sig litet mera söderut men de skälmarne kommo i fångelse. Med samma fart, som de rest hela vägen, foro de in genom gla- sen på ett litet vexthus, och der blefvo de fångade. De svängde och återstudsade hit och dit, men hit- tade ej tillbaka. I början tyckte de små strälbar- nen rigtigt illavara. De höllo sitt jordlif for ett fan- gelselif och greto så, att små tårar satte sig helt tätt på glasen.

„Barn äro vi ej rätt oförståndiga som gråta och sörja öfver att vi befinna oss här. Här äro vi ju en hel mängd församlade ren, och allt flere komma. Varmt och godt är här och vi kunna ju hafva rätt en liten solverld för oss. Sesä ingen sorg mera! Ser ni, liär äro ju helt många små blomsterbarn: de äro ännu blott gröna och späda, låt oss taga vård om dem. Här kunna vi ju måla och leka och glöda så mycket vi vilja“.

„Det blir roligt, ja så roligt“, ropade strålbar- nen, och med ifver började s nu leken. Oeh se, in-nan kort stod drifhuset fullt af de skönaste rosor och deras blomstersyskon af alla former, och strå- lame hade ej tid att tänka på sin fångenskap mer, utan blott på att hinna måla deras sammetskinder med glaus och fägring.En resande hemtade tvenne frön från fremmande land. Han gaf mig dem, men jag fruktade att ej rätt förstå deras vård och gick för att begära råd af min granne, som var trädgårdsmästare. Han var en lagens man, regeb-ät och hatare af all obunden- het. I hans trädgård fanns ej ett grässtrå, träden stodo saxade och raka i häckar, rundlar, åttkanter och fyrkanter, ej en gren stack utom sin plats.

„Det blir rankvexter“, sade han om mina frön, „ställ dem vid unga träd på skuggsidan“.

„På skuggsidan?“ sade jag förvånad.

„Ja“, sade han, „hon planteras alltid så, och det duger ej annorlunda. Nog får hon sol ändå genom återskenet af trädets löf, hvad skulle en ranka mera behöfva, hon får lefva på trädets bekostnad, icke duger hon till sjelfständig vext. Bind och basta henne i bestämda former och fasoner allt efter som hon vexer opp, skär bort alla skott, som vilja sväfva i luften, och du skall få se huru vacker och ända- målsenlig hon skall bli“.

Mig syntes min rankas öde tungt, men jag lydde mannens råd, ty han var ju så mycket klo-kare än jag. Men jag planterade dock blott det ena fröet.

Det vexte opp, min ranka sköt i höjden, jag bastade och band henne. Hon sköt ut lena, fina trådar, likaom för att omfatta eller fästa sig vid något, men ofta då jag vridit och format och bun- dit henne, hade juat den sida råkat vändas utåt hvarifrån trådarna skulle vexa ut och så sköto de fladdrande i luften, och så skar jag bort dem.

Trädets stam var på sina ställen skroflig och knölig. Min hårdt bundna ranka blef vid sådana ställen kantig, underlig och liksom knuten. Smånin- gom stego dock de bleklagda stänglarna uppåt, de trängde sig fram med list emellan många af de fi- naste af trädets grenar och tvungo dem att vridas ur sin rigtning, sammansnärjde och hoptrasslade an- dra, och mitt träd och min ranka stodo hoptofvade till en underlig skepelse, der väl trädet

egentligen syntes stödja rankan, men mången påstod också, att det var rankan som beherrskade trädet. Små bleka blommor prydde ändå här och der min stackars ranka, men hon såg så sned, så kantig och så bort- krånglad ut, att jag tänkte: nej ranka, så var visst icke ditt väsendes rätta art!

Invid ett annat träd satte jag nu mitt andra frö, sålunda att rankan och trädet skulle dela lika af Guds sol och luft och dag.

Mitt frö vexte opp, jag lät stängeln vexa fritt utan att binda den i konstladt tvång. Trädgårds- mästaren, min granne, kom och såg det, han hånlogoch sade. „Jaså, du vill göra ett träd af den der rankan, men se det blir den ändå i evighet icke; rankan blir aldrig annat än en ranka".

Skall det då nödvändigt fordras tvång, för att kunna bli, hvad man är skapad till att vara, tänkte jag. Behöfver Gud hjelp af menniskolagens tvång, för att få sin skapelse fulländad; men jag svarade intet. Jag såg ju, huru i Guds fria sköna verld allt artade sig väl utan bojor och band, och jag trodde på min ranka.

Och hon vexte och hon skickade ut sina fina trådar och fäste sig med dem vid trädet och sling- rade sig om trädet och utvecklade sig allt rikare och smög sig allt närmare. Och äfven detta träd var skrofligt och knottrigt här och der, men i fria, mjuka vågor smög sig min ranka fram deröfver och fäste ofta just vid dessa ojemnheter sina trådar och slog ofta just der ut sina vackraste blommor. Ocli många skott, som först tycktes sväfva i luften några dagar, blefvo sedan just de lätta trådar hvilka fäste sig vid trädet och dess grenar, och smögo sig mellan grename mjukt, ja man kunde säga harmoniskt. Men dessa drag af ett den förtrycktas listigt tillkäm- pade välde, som den andra rankan så ofta fram- ställde, de funnos icke här, utan skön och rik i sin vekhet och fägring blomstrade min ranka i fulla, svällande och doftande blommor.

Allt större och präktigare vexte mitt träd, allt mjukare och rikare min ranka; och se de voro min trädgårds skönaste prydnad och mitt ögas glädje.„Sköna mygga, vågar jag anhålla om nästa ga- loppad?"

„Jag är uppbjuden".

„Den följande?"

„Omöjligt! Jag är uppbjuden till alla danser", „Hvilken olycka! Jag är förtviflad öfver att ej förr ha lyckats få reda på er ibland den talrika myggsvärm, här är församlad i qväll".

„Söta du, såg du hur gudomligt söt han var, när han bugade så der litet gratiöst, då han bjöd upp mig? Ack hvad han är väl vext. Min gud, har du sett en så smärt taille, sådana långa och smala ben. Ack den som med honom finge dansa genom lifvet, genom evigheten, ja genom en hel dag. Hvad jag kan vara förtretad, att jag lofvade dansa med den der klumpiga ladugårdsmyggan".

„Nå söta du, nog tycker jag han kan vara lika god som den der andra. Jag försäkrar han var rätt söt, nyss när jag dansade med honom".

„Mon dieu, ser du inte hur gammalmodigt han för sitt hufvud, så der bär ingen mygga comme ilfaut numera sitt hufvud; så här skall man hålla det, gadden mot nacken".

..Men, söta du, det är ju bra obeqvämt. Och alla ha ju här sina liufvun på gammalt sätt".

..Mauvais genre, ma chère. De ha ingen smak. Hm, jag skulle minsann ej lemnat hufvudstan och kommit hit, om jag ej råkat glömma mig qvar om- bord på en ångbåt och måste derföre följa med. De tongifvande myggorna i hufvudstan tänka nu på att införa bruket af kläder, man har enkom inför- skrifvit skräddare från Paris. Det blir högst elegant. Så kan man hädanefter ock få tala om myggvärde, ej allenast om menniskovärde. Värde betyder ju na- turligtvis, hvad ens kläder kosta eller äro värda. Icke säljer man ju hvarken myggorna eller menni- skorna sjelfva, så att de utom kläderna skulle kunna ha något värde. Men så få ju ock menniskoma värde i den mon de kläda sig väl".

„Kors, lilla du, hvarför håller du ditt hufvud så der vidunderligt'?"

,.Det är märkvärdigt, livad vi här på landet kunna vara utan smak! Jag rigtigt skäms för att vara en af er! Ser du

då inte, huru hufvudstads- myggan der håller sitt hufvud; just som jag. Så bära alla det nu“.

„Jo, men du vrider ändå ditt dubbelt mer än hon. Aj hvad det blir svårt att lära sig. Är det bra nu“.

„Kom, söta du, låt oss dansa bort från dethär sällskapet, de äro så gammalmodiga med sina hufvuden“.

„Hvarthän sköna mygga? Får jag ej lof att bjuda en liten droppe blod? Jag försäkrar den är delikat. Se här barnet som sofver i gräset, hur präktigt, mjukt och varmt det mjella hullet höjer sig på den runda armen. Eller kanske det behagas kindblod? Se så röd och blossande kinden är, bloden rigtigt spritter upp der, nästan utan att man behöfver sticka. Haf blott godheten att välja. En sång vid drop- pen, jag ber“.

„Jag är så hes, det är mig omöjligt att sjunga i dag“.

..Ack förlusten att icke få njuta af edra sköna toner vore alltför stor. Låt beveka er?“

„Jag försäkrar, jag får knappt ut en ton, jag kan knappt sjunga det vanliga veli kulta, veli kulta“. „Aek blott några toner“.

„Hvad ni är envis! Nå för att ej vara oartig! Men då måste ni sjunga med“.

Surr surr, surreri surr,

O njutom gladt den flytande glöd,

Mer eldig än vin, mer än rosen röd.

Du läskande dryck, du ger rusande mod,

Du herrliga, djupröda, svallande blod.

CHOKUS.

Surr surreri surreri surr.Surr surr, surreri surr!

Och stupa vi än vid din källas rand För slag af en jettelik, drabbande hand,

Vi hämne oss djerft dock innan vår död Och falla som hjeltar vid källan röd.

CHOKUS.

Surr surreri surreri surr.

O ve, ett slag af barnhanden! Der ligger den elegante myggungherrn med krossadt ben; ett af de beundrade långa och smala. Myggdansen sväfvar längre bort. Säkert qvarstannar väl den sköna hos sin lidande riddax-e och belönar hans sjelfuppoffring genom att dansa sin verld igenom med honom, ehuru han numera dansar endast med fem ben!I Bagdad bodde en köpman vid namn Sindbad. Hans egodelar voro icke stora, men han var rik nog för att lefva lyckligt med sin hustru Mimm och sina barn. En dag inträdde Sindbad hos Miriam och sade: „Se, min vän Ibrahim är död, jag rädes Fa- tima, hans hustru, har svårt att kunna uppföda sina bam. Gerna toge jag en af dem till oss, men jag fruktar att icke ha nog för en person till. Hvad sä- ger du härom, Miriam?“

„Min herre och min make“, sade Miriam, „icke skall din önskan möta hinder der din hustru kan något förmå. Jag kan bära en slöja af simpelt tyg, i stället för en dyrbar, och likaså barnen. Vi äro så många att när hvar och en umbär litet af det goda vi eljest skulle ha, så kan det räcka för en till“.

„Välan“, sade Sindbad, „äfven jag kan röka med en billigare pipa. Allt skall gå bra“.

Åter inträdde Sindbad efter en tid till Miriam. Han var blek och sade bekymrad: „Karavanen, som skulle hemta mina varor, har blifvit plundrad, jag äger nu nästan intet, men jag får icke låta! modet falla, jag vill börja på nytt. Jag äger endast fyrahundradepenningar. Deraf lemnar jag hälften åt dig. Kan du dermed lefva med barnen, så far jag med de öf- riga tvåhundrade till Bassora, och bjuder till att åter börja som småkrämare. Här kan jag det icke, der jag förlefvat mina välmaktsdagar. Om tre år kom- mer jag åter och vi få sen dela den onda dagen som den goda“.

„Allali bevare dig, min herre. Tungt blir att lefva skild från dig! Men sörj icke för oss. Vi skola lefva som vattenbärarens der tvers öfver gatan. Icke svälta de eller lida nöd, om än de icke äta höns till daglig spis, och hustrun ser glad ut fast ingen tjenarinna lindrar hennes möda. Men att du min stolte Sindbad skall nödgas vandra som en småkrä- mare genom Bassoras gator, se det tynger min själ“.

„Sörj icke Miriam, vi skola hoppas“.

„Men“, sade Miriam, „svårast blir med Fatimas flicka. Du vet huru Fatima harmats emedan vi hållit flickan for tarfligt. Men du vet ock att jag ju ingen an- nan skilnad gjort emellan henne och våra egna bam, än att jag hållit henne en mån bättre, för att vara fullt säker att icke eftersätta henne. Huru skall hon väl då nöja sig med vår nuvarande torftighet?“

„Miriam, min vän, hvarföre onödigtvis oroa dig. Hon måste väl finna sig i hvad vi ej kunna ändra“.

„Ack, min herre, hon skall icke finna sig och jag ville dock så gerna att hon vore nöjd. Denna pröf- ning blir mig tung“.

„När du gjort hvad du kunnat, och följt ditt samvete, så bör du vara lugn“. “Jag vill försökaatt så vara. Äger jag blott min lierres och ma- kes gillande och kärlek, bör dock allt annat vara mig likgilltigt, men jag är svag“.

Mânget kekymmer bodde i Miriams fattiga hem, men stundom kom en resande från Bassora och hem- tade henne helsningar från Sindbad och då stärktes hennes mod och hon gladdes att barnen vexte och blefvo hoppgifvande. Stundom tänkte hon väl med bekymmer på den kommande dagen; men deremel- lan arbetade hon förtröstansfullt for sina barn och drömde om den fröjdedag då Sindbad skulle kom- ma hem.

Men Fatima vandrade kring torg och gator och skrek och klagade: „Ve, ve den faderlösa, henne förtrampa alla“ och nu utgjöt hon en flod af tårar. .„Se denna Miriam, huru hon handterar min flicka. Endast dadlar ger hon henne till mats, och se hen- nes slöja, är det tyg för en ung flicka? Hvad lycka kan hon göra i verlden då hon brukar skor som skulle anstå en bärare? Hurudan olja bestås i hen- nes bad, luktar den väl som om den i all sin tid nalkats rosor?“

Och folket som hörde henne undrade och sade: „stackars moder, hvem är den onda qvinnan som så misshandlar hennes faderlösa barn. Jaså, Sind- bads hustru, ja, ja, han är borta sjelf så får hon fara fram hur hon vill. Stackars Fatima“.

„Ack ja“, fortfor Fatima, „der stoja hennes barn hela dagen, att min späda blomma ej får en blund på sina kuddar. Der skall det stackars, klena bar-net nödgas bo i samma rum, der Miriams minsta unge krällar på golfvet, och icke ens en sån der pelskoft bestås åt henne, att ha på sig i det dra- giga rummet när det är kallt väder, ocli sådana äro dock så i bruk nu för tiden. Men så är det, den faderlösa förtrampas af alla“ och åter ntgjöt hon strida tårar.

Och Fatima tog sin dotter vid handen och sade: „gråt dock icke mitt arma barn! Allah skyddar de värnlösa, han skall förkrossa dem, som bedröfva enkor och faderlösa. Min största sorg är dock den, att när du skall lefva med elaka menniskor, rädes jag du sjelf blir elak. Må deras mödrars grafvar bli orenade, dessa döttrar af hyndor“.

Och Fatima köpte välluktande oljor och ko- steliga slöjor och prydde sin dotter och med resande som foro till Bassora, sände hon bud till Sindbad och sade: 50 penningar är du mig skyldig för livad jag köpt åt min lilla flicka, sänd mig dem; och med en suck tog Sindbad af de pengar han skulle handla med och betalade hvad hon begärt. Och med hvarje bud sände hon till Sindbad klagomål öfver Miriam och hennes oginhet, men Sindbad svarade henne intet.

Men i Bagdad pekade alla redan finger åt Mi- riam, den elaka fostermodren och Miriam sade: „Fa- tima, ser du mina egna barn, de äta blott simpel föda och din dotter får ju dock'stundom bättre spis. Se mina barn äro ju mycket sämre klädda än din lilla Fatima, hvi klagar du då. Hennes badolja ärvisserligen icke fin, men mina egna barn kunna icke alls få någon olja och de måste bada i de fattigas badhus“.

„Hvad angå mig dina barn, det är din ensak om du ej håller dina barn bättre, det lägger jag mig icke uti. Jag

brukar ej blanda mig i andras angelägenheter. Men min flicka är ingen tiggarunge, och hon skall ha det som perlan i musslan. Jag såg några små flickor leka i rike Musnuds trädgård, se så skola bam se ut. Hvad behöfver Fatima vara sämre än de?“

Men Mirian sade: „Jag vill dela alla penningar, som jag har qvar, i jemna lotter, en lott åt oss en och hvar och tvenne åt Fatima. När Sindbad kom- mer hem ger han dig väl mera. Tag nu då henne hem till dig och söij för henne!“

Åter gick Fatima kring torg och gator och gret och sade: „Se nu förskjuter hon det arma barnet alldeles, och vill öfvergifva henne. Stackare den som är faderlös!“

Ändteligen hade tre år förgått och Sindbad åter- vände till Bagdad. Men i stadsporten var honom Fa- tima till mötes och utgjöt en ström af klagomål öfver Miriam och hennes ondska, och en och hvar som såg Sindbad sade vid sig sjelf: „Arme Sindbad, kommer du nu hem till din onda qvinna!“

Men Sindbad inträdde i sitt tarfliga hem och han sade: „Miriam, lofvad vare Profeten, jag har dig och barnen åter. Se, strängt har jag arbetat, mycket har jag icke vunnit, men dock nog för att icke be-Iiöfva se dig och barnen i uselliet. Låtom oss nu glömma sorgerna och vara glada“.

„Sindbad, o min herre, din maka är utskämd inför hela vår stad. Kan du lefva lycklig vid hen- nes sida och kan jag sjelf vara lugn? Ack, jag ville ju vara verldens perla för att vara god nog åt dig, och hvad är jag nu, ett orenadt kläde“.

„Miriam, Miriam, är jag dig icke nog, att du skall bry dig om en dåres prat, och dem som tro på en dåres ord. Kan du ej lefva lycklig det oak- tadt, då du äger min kärlek'?“

„Sindbad, du min herre och min make, min sol oeh mitt allt, hos dig är ljus och fröjd. Allt annat försvinner infor dig. Lofvad vare Allah och Profeten, jag har dig åter och hvarje sorg är nu eom strömolnet der i fjerran“.Hvem var då „stora Bremer?“

Ja, så mycket jag vet om henne, skall jag be- rätta. Jag såg henne, när jag var liten och följde med stora syster, som gick i pension. Gamla fröken de la Walle hade lemnat skolrummet för att emottaga en visit, och större delen af eleverna hade emeller- tid sprungit opp på det just invid belägna Wuori- berget. Det var nemligen i Åbo, och på den tiden ingenting ovanligt, att pensionslärarinnorna skötte sina visiter och eleverna sina nöjen, under skoltim- marna. Men denna gång utföll nöjet litet på tok; sålunda nemligen, att när den vilda skaran af små flickor skuttade utför bergets brant, föll en och stötte sin näsa. Häröfver hopsattes genast en särdeles roande visa om huru: „Gässen gingo på berget, Och syntes ända till Sverget; Men när de skulle komma ner, Stötte de näsan mot en sten“ o. s. v.

Var det „stora Bremers“ geni, som uppenba- rade sig i den visan, det vet jag ej; men åtmin- stone var hon ej med på bergsfärden, ty hon satte mig ned på en pall vid sin sida och strök mina loc- kar. Bra liten var hon visst till att få heta stor, men „lilla Bremer“ var ännu mindre. Stora Bre-mer flyttade sedan till Stockholm, och troligen „lilla Bremer“ med.

Många år derefter kom en tid, när namnet Fre- drika Bremer ljöd öfver tvdnne verldsdelar. „Stora Bremer“ tänkte jag.

Åter förgingo år och en annan tid kom, då Fredrika Bremers namn nämndes nästan endast för att hånas. Och „gässen gingo på berget“ och ploc- kade i hvarje liten svaghet, de lyckats upptäcka hos den ädla, och skreko sen deröfver.

Några år efter det jag såg „stora Bremer“, fick jag följa med på ett caffe. I huset, der säll- skapet samlades, fanns en elektricitetsmachin. Vid den stod en flicka mera ful än vacker, men lifvad och road af att experimentera.

Det var roligt, att höra henne tala, och hon var icke heller njugg om orden.

Sednare såg jag henne stundom. Åra och rykt- barhet voro i hennes ögon af ett omätligt värde, och en rik

belöning för hvarje sträfvande, som kunde tillkämpa sig dem. Man skrattade åt henne, ty hon brukade författa, gissade man, ehuru få hade sett något af hennes hand. Hon blef gammal och hade slutligen förvärfvat någon förmögenhet. Hennes för- myndare hade den godheten att tillåta henne att, på hvad ort hon ville, lefva af de penningar hon sjelf med strängt arbete förtjenat; och det var bra och mera, än en gammal mamsell har rättighet till. Också hon flyttade då till Stockholm.Mins någon numera „Hundrade minnen från Öster- botten?“ Goda vänner i Stockholm föranstaltade ut- gifvandet af dessa små stycken: men Sara Wacklin gick bort, just då hon trodde sig se ett litet sken af den ära, hon så ofta drömt om, kringstråla hen- nes namn; och det hoppet var ändå en fröjd för den, som väl ej så alltför mycken glädje egt i lifvet.

Stackars Sara! Till och med i ditt fädernesland blef du snart glömd, snarare än du trodde och sna- rare än dina små täcka „Minnen“ bort berättiga dig till; men de hade dock gett dina sista dagar glädje, och de voro ju då ej bortkastade!

På samma tid lefde ännu en tredje qvinna i Abo, om livilken jag vill berätta något för dig. Också hon flyttade till Stockholm, och man må väl säga, att ödet styrt, väl till för Finland, som bortfört här- ifrån så många ämnen till författarinnor. Ofta hörde jag henne omnämnas, halft försmädligt, halft med åt- löje. „Hon höll litterära soireer“, sade man, „hon talade endast om författare, hon var vacker och hade endast af kapris afslagit flera „fördelaktiga anbud“, ja hon till och med hade troligen idkat skriftställen; „men Gud bevare mig, icke vill jag komma folk ondt rykte uppå; kanske det inte är sannt; jag påstår visst inte, att hon skrifver o. s. v.“

Jag var nyfiken att se denna „lärd i stubb“.

En dag såg jag i ett sällskap inträda en ung dam, omsorgsfullt, men icke väl, klädd. Husets unga dotter, känd för sin qvicka och, hvassa tunga, gick emot henne och sade: „Ah kors, se Fika, det varju både konst och natur“. Fika rodnade, men sva- rade ingenting på sarkasmen, som var rigtad emot hennes drägt.

Också Fika Lindqvist såg jag sedan någon- gång, fick också veta, att man verkligen ett par aft- nar hos henne läst en roman, och att hon var nära bekant till Hammarsköld, Atterbom och några an- dra den tidens unge svenske författare och hade med intresse talat om dem någongång, — hon var såle- des lärd.

Ett sinne öppet för det vackra i lifvet låg i hennes blick och smög sig stundom fram i något ord. Äfven hon flyttade sedan till Sverge, der hon vid sin död stiftade något stipendium för studerande i Upsala.

Efter hennes död samlades och utgafs ett häfte reflexioner, dem man funnit bland hennes papper. Till hennes fädernesland kom kanske icke något exemplar deraf. men ett svenskt blad yttrade om dem: „så går mången varm och rik ande okänd genom lif- vet, och först sedan den är borta, vet man att den funnits“.

Hvarföre samlade man dina tankar, ditt rika, vackra inres blommor, hvarföre fingo de ej dö med dig? Ingen vänlig blick, glad öfver din tankes fäg- ring, kunde då mera glädja ditt hjerta; hvaije hån- leende, hvarje omild sträfhet var ju då i alla fall förbi!

Jag mins en saga, den liknade ditt öde.

En ung qvinna hette Dunkla. På den tiden togo ännu trollqvinnor del i menniskors öden, och,var det god eller ond vilja, det vet jag icke, men en sådan sade åt den unga qvinnan: „Månget ord förspilles, månget ord talas, som bättre vore osagdt. Må din tungas röst höras då du bannar, då du ord- nar ditt hushåll, då du talar tomhetens eller till och med förtalets ord med dina grannqvinnor, men se, talar du själens ord, hjertats ord, de få icke kastas ut fåfänga, de skola ej klinga i vädret. Kär du ta- lar sådana ord, då skola de icke få ljud, de skola tysta försvinna i luften“.

Dunkla fasade. „Hvad har jag brutit, straffa mig icke så. Döm mig till mörker, döm mig till hvad helst annat, tag blott icke bort själens och hjertats ord“.

„Dåre, qvinna, som ej begriper ditt eget väl! Hvad mer om dina ord icke nu höras, när du är död, då skola de du älskat höra dem, och de som förut kände endast qvinnan utan själ, qvinnan utan hjerta, de få då höra ditt inres ord“.

Ännu ville den unga qvinnan bedja, men den gamla kastade på henne en ond blick, och hon teg.

Och bort gick Dunkla, och hon styrde sitt hus, och hon gjorde mycken nytta: men hon gick genom lifvet som en död, ty hon egde ej ljud för sitt hjerta och sin själ.

Men hon dog; och nu vaknade alla ord, som hon talat i sitt hjerta, men ej kunnat ge ljud, och ofta ljöd då i hennes fordna hem en röst som talade ord, varma, glada, innerliga. Ack men de voro nu blott underliga och fremmande, utan sammanhang med hvad som föregick. Hvem ville höra dem, in-gen. De funno ej genklang i något hjerta, de dogo än en gång bort. Det var Dunklas själ, det var uttrycket af hvad hon älskat och tänkt, som dog.

Fredrika Lindqvist, hvarföre skulle man väcka dina ord, sedan du sjelf var borta? Hvem hörde dem? Och hade än ryktet tagit ditt namn på sina vingar, livad mer?

Se der, hvad jag vet om de tre finska qvin- norna, som flyttade till Sverge och det var allt bra litet, men den, som vet mer, berätte mer om dem.Det var en juliqväll. Insjöns vågor slogo ännu plaskande mot stranden, i det de jemkade sig mot hvarandra och icke fingo sig rätt i ordning, just som barn, då de gå att hvila tillsammans. Ännu jem- kade de och pratade smått, men somnade slutligen alla stilla.

Aina satt vid insjöns strand; hennes hufvud lutade mot handen och hennes blick såg spanande kring nejden. „Min hembygds sjö du är klar, min hembygds strand du är vacker; säg mig du klara sjö, säg mig du vackra strand, hvad längtar jag, hvad söker min själ? Hvarför söker jag att i sån- gen uttala livad som blommar i mitt inre; det är ju ändå ett intet mot den fägring, som här blommar omkring mig“.

,.Ros, du fagra som jag vårdat, du som redan lutar ditt hufvud vissnande, du har lefvat, du eger ett helt lifs erfarenhet. Säg mig du, hvarföre ut- vecklade du den fägring som bodde i din knopp,

och var du lycklig af att du utvecklade den?“

Sakta vaggade rosen för en liten fläkt, som

ännu glömt sig qvar i sin lek, sedan de andra som-

nat. Ett vissnadt blad föll ned, en daggtår run- dade sig i rosens inre.Aina hörde rosens ord: „Unga flicka, ros i knopp. Som du längtade rosen att ge dag åt sitt inres fägring och doft, och hon vecklade mer och mer ut sina blad, och hennes doft blef allt mera rik. Och solen skymdes af moln, men rosen sörjde ej, ty hon egde sin doft, och stormen brusade ikring henne och skakade hennes blad, men hon härjades icke deraf, ty hon var frisk i sitt inre; och fjäriln gäckade hennes kärlek, men ännu lefde i hennes inre det lif som utvecklade doft och fägring.

Men kom så en mask, den kröp allt närmare och sade: Du egenkära, du fåfänga! Blott for att söka verldens pris utbreder du doft och fägring, dem du borde qväfva eller åtminstone gömma djupt i din knopp. Tukta din fåfänga, af kläd dig dessa onö- diga blad. Och vid hennes hjerta satte sig masken och gnagade djupt“.

En vind blåste opp; den var ej stark, den ska- kade sakta på rosenbusken, men rosens alla blad föllo och ett fröhus omgifvet af taggar stod qvar.

„Arma ros, jag vill samla dina blad, kanske de ännu ega qvar litet doft“.„Hvarför bär Oikameonna, den gamla, kransad lock, hvarför bär det gamla liufvudet rosor? Krans anstår den unga, rosor passa den sköna, blommor bär den glada. Smyckad må den älskade, må bru- den vara. Gamla! kasta bort kransen“.

„Hvarför bär Lilameha, den unga, kransad lock, hvarför bär det unga hufvudet rosor? Ofta vissnar det unga hjertat af sorg, innan kransen vissnat på lockarna, ofta gråter bruden innan rosen bleknat i hennes hår. Bär kransen ödmjukt, Lilameha, bär den icke så stolt i dagen, att solen bränner den“.

Kransen må den unga bära högt; i hennes öga bor eld, på hennes kind bor löjet, i hennes hjerta glädjen“.

„Försigtigt må den unga bära kransen, långt lif eger hon för sorgen; den gamlas krans hinner knappt mera att vissna, innan hennes hufvud re- dan sänkes i mullen. Också Oikameonna var ung, också hennes hufvud sirades af brudkransen och hon trodde, att den aldrig skulle vissna. Wisclitonnoh, den mäktige höfdingen, var hennes stolte

brudgum. Hon var hans öga, hon var hans wigvams ljus; han var henne mer än öga och ljus, mer än lif och luft,och stolt som Lilameha nu bar då Oikameonna sin krans.

Men se, sol skiftade med natt. Icke många gån- ger hade Wischtonnoh flyttat boning, icke många gånger hade buffeln tågat från skogstrakten till ström- mens dal, då krossade redan en annan qvinna Wisch- tonnohs majs, då redde redan en annan qvinna hans mattor, och Oikameonna egde ej mera ett rum i Wisclitonnolis wigwam. Se, Oikameonna egde ej ens hopp, att i den stora andens land få tjena Wischton- noh, en annan skulle följa honom till de rika jagt- markerna.

Men tiden nalkades då Wischtonnoh med vår # stams män skulle taga härnd på Svartfötternas stam och derföre befallte han, att boning skulle tagas när- mare till deras område. Och hyddorna flyttades, och krigarene tågade, och med dem vandrade Wischton- nolis nya maka; men Oikameonna måste stanna med de dåliga, med barnen, och Oikameonnas hjerta brände; Oikameonna var icke gammal, var icke rädd, var icke ett barn. Lilameha! väl var då Oikameonnas liufvud ungt, men det kunde icke bära krans, ty hennes hjerta var utan glädje.

Men genom vildmarken följde sakta en ensam qvinna stammens spår. Hon räddes icke för buffeln, som vildt uppgräfde mullen med sina horn, hon räd- des icke för panthern, som lurade, men hon räddes Wisclitonnolis vrede, om lian sett det hon trottsat hans befallning att qvarstadna; men Oikameonna kunde icke qvarstadna. Befall rådjuret att stadna,när du bortför dess unge, bjud bladet stadna, som fallit i bergforssens hvirfvel, bjud qvinnan stadna, då hon är skild från sin make“.

„Tyst smög Oikameonna i natten kring Wisch- tonnohs koja. En skepnad syntes, det var hans unga maka, som lyssnade oroligt spanande kring nejden. Hon hade icke bedragits. En krigare af svartfötternas folk, ormade sig fram genom gräset för att speja. Han såg den unga qvinnan, och spjutet var färdigt att flyga ur hans hand. Men en pil träffade honom, spjutet sjönk och rörde endast svagt den unga qvin- nans fot“.

„Hvadan kom pilen i ensamma natten. Det visste endast Oikameonna. Men Wischtonnohs unga qvinua sjunker ned. Var spjutet förgiftadt?“

„Vissna icke unga skogsblomma; djupt skulle Wischtonnoh sörja, djupt skulle höfdingen lida. Dö icke, fagra, Wischtonnoh skall icke lida. Oikameonna kan lijelpa“.

„Men barnet, som Oikameonna födde i skogen i går, hvem vårdar den späde, om Oikameonna blek- nar för giftet ur den ungas sår? Hvem skall plocka blommor åt den gossen, hvem skall se på honom med moders ögon, att han må vexa till en stor krigare?“

„Wischtonnoh skall se på honom med faders ögon, den unga qvinnan skall plocka blommor åt den moderlöse, ödemarken skall fostra den späde till krigare“.

„Men Oikameonna dog icke, giftet var svagt, hon blott domnade; hon lefde länge som plantan på san-den, då ingen droppe regn folier. Dock Oikameonna var stark, hon lyfte åter sitt hufvud“.

„Lilameha se, många vintrar hafva sen dess gått öfver falten, och nn bär åter Oikameonna krans, ty jpi blomstrar Oikameonnas hjerta åter. Det är åter Oikameonna, som krossar Wischtonnohs majs, det är hon, som reder hans mattor; det är hennes son, skogens späde barn, det är den stolte, sköne ynglingen, som står vid hans sida i striden; det är hon, som skall följa honom, när han går att jaga på de rika jagtmarkerna hos den store anden; det är hon, som der skall tjena honom och utvälja åt honom de saftigaste delarne af hans ståtliga byte“.

„Lilameha, du unga, också på den gamlas loc- kar hvilar kransen vackert, blott glädjen blommar i hennes hjerta!“Hon var ännu ieke född, men hon stod vid him- lens rand, nyfiket blickande ned på jorden, der hon skulle börja sin bana, och skakade på vingarne, otå- lig öfver hvad hon såg.

-Ela hvad skådar du på, du ser ej rätt nöjd ut“, frågade hennes ledsagare, en engel, som ge- nomgått pröfvotiden på jorden och längesedan åter- kommit.

Jag ser mycket som är vackert, men också mycket, som icke är så. Jag förstår det ej.

Hvad ser du?

Jag ser tvenne menniskor; båda uttala sitt in- nersta i ord. Hvarföre synes mig den ena så ful och den andra så vacker, då den enas mening lik- väl är så lik den andras?

Hvad säga de?

Den ena säger: „du är fattig, det är min skyl- dighet att hjelpa dig. Jag ger med glädje hvad jag kan gifva dig, fast det är ringa. Jag skall ar- beta för dig, för att förtjena åt dig mera. Se jag har två klädningar, tag den ena; jag har en bit bröd, jag ger hälften åt dig; jag har en bädd, den kan ej delas, tag den hel, jag kan sofva på marken".Den andra säger: „jag är fattig, det är din skyldighet att hjelpa mig. Du bör ge med glädje, men ringa är det du ger. Du skall arbeta för att skaffa mig mera. Tag hit din klädning, ditt bröd, din bädd. Du må vara glad, att jag vill ta emot en så ringa gåfva". Hvarföre är den ena ful och den andra vacker, båda tala ju detsamma?

Hvad ser du mera?

Jag ser en moder, hon säger åt sitt barn: „du mitt hjertas blomma, jag vill vaka för dig, jag vill lida för dig, dö för dig. Ack, hvad äro vakor och mödor, dem räknar jag ej".

Barnet säger: „moder du bör vaka för mig, lida för mig, dö för mig! Hvad äro väl vakor och mödor, dem må du ej räkna på". Hvarföre är mo- dren vacker, hvarföre är barnet fult, de tala ju båda detsamma?

Ser du ännu mera?

Jag ser en man och en qvinna. Qvinnan sä- ger: „du är min konung och min herre, din är jag. Du är mitt ljus, mitt lif, hvad är väl jag utan dig. Se huru god du är, att du icke försmår den ringa. Du är min kraft, min starkhet. Gif mig blott din kärlek, och jag behöfver intet annat i verlden. Dig vill jag lyda, det är min pligt; jag vill böja mig i stoftet inför dig och vara din slafvinna, det är min ära".

Mannen säger: „min är du, jag är din konung och herre, ditt ljus, ditt lif. Se huru god jag är, att jag icke försmår den ringa. Jag är din kraft, din starkhet. Hvad kan väl du utan mig? Du behöfverintet i verlden utan genom mig. Lyd, det är din pligt; böj dig i stoftet för min fot, dn är min slaf- vinna, det är din ära".

Se, båda tala samma ord, och dock huru ful är han icke för mig och huru vacker hon! Då or- den äro så lika, huru blir genom dem den ena så vacker, den andra så ful?

Vingarne föllo af hennes skuldror, och hon fick söka ett svar på jorden.Det var en gång en liten gumma, så liten att hon ej var fullt en tum lång; men hon var så fin och grann, mer än någon fröken eller prinsessa. Hennes klädning glänste som silfverskir och midt i pannan hade hon en blänkande demant, som lyste i alla färger, när vintersolen stundom kastade en stråle derpå. Hon bodde i en trädgård, en vack- rare har ingen sett. Der stodo de grannaste vexter i de mest underbara och vexlande former, och stjel- kar och blad och blommor sågo ut, som om de va- rit af det finaste silfver och öfverströdda med glim- mande ädelstenar. Gumman sjelf var af is på ett yttre fönster, och hennes trädgård af isrosor på fön- sterrutan.

I rummet inom fönstret bodde, långt förr än lilla isgumman kom dit, en liten flicka. Om som- marn var fönstret också hennes verld. Der utanför såg hon floden med sina många fartyg och de många arbetande och rörliga menniskoma der, och på långt afstånd syntes till och med några stora vackra träd, som stodo qvar af den rad, hvilken fordom varit plante- rad utefter floden. Under dem spatserade längs sten- gatan stadens granna fruar och herrar och tyckte, att det var så skönt att vara ute i det gröna.Allt så mycket vackert såg den unga flickan från sitt fönster, men hon trånade ändå och läng- tade att få komma dit ut på ängen under björkarna, dit hon hvar sommar en gång, ja ibland till och med två gånger, fick fara med far och mor och stora sy- skonen, med kaffeköket i båten, för att roa sig på landet. Men hvad hjelpte det att längta!

Nog slapp hon ut på den stenlagda gården att leka, men den var endast fyra famnar i fyrkant, och dit hittade aldrig en solstråle oftare, än när den kom som återsken från handkammarfönstret, ty går- den omgafs på alla fyra sidor af höga stenhus och magasiner, mest utan fönster.

Men en dag upptäckte Ina, att just vid sidan af den trappa, som ledde ned till gården, ett par stenar af stenläggningen sjunkit ned några tum lä- gre än de andra, och derpå hade samlat sig litet jord.

„Trädgård, trädgård“, ropade Ina triumferande, och från alla springor och hörn mellan stenarne på gården skrapades nu med stickor all mull, som kunde fås lös, och bars i trädgården; och slutligen stod den färdig med tre sängar, nästan en half aln långa och ett halft qvarter breda, och i hvarje säng ned- sattes tre ärter.

Och Ina glömde att längta efter ängen och björ- karne, hon glömde att stå vid fönstret och se på flo- den och på de gamla träden på andra stranden, och hon pysslade och vattnade och förde några löskraff- sade mullkorn till sin trädgård. Och tiden gick, ochse, fyra ärter grodde och stego opp öfver mullen med ljusgröna toppar.

Var guldsökarn, som finner en demant, så lyck- lig som Ina, då hon såg sina ärtplantor?

Nästa morgon sken solen gladt öfver floden, öfver fartygen, öfver det äflande folket. Ina såg icke utåt, hon skyndade ned på gården, der då just föll ett återsken af solsken från handkammarfönstret, och hon blef så glad öfver, att ärterna skulle få sol. Men ack, alla ärterna lågo uppryckta och sönder- rifna. Var det råttorna eller någon okynnig men- niska som gjort det? Det vet ingen. Förstår du, att sorgen öfver fyra ärtplantor kan vara djup och bitter?

Men åter hade sommaren gått och det var vin- ter, och floden såg ut just som en lång, lång lärfts- väf, som stora syster klippte till handdukar och Ina skulle fålla. Och de, gamla träden sågo nu på af- stånd ut som gråa damnät, och de granna fruarna och herrarne spatserade ej nu i det gröna, och ar- betsfolket sof i sina kamrar. Men Ina fållade sina handdukar och tänkte på den vackra ängen under björkarne, dit hon visst skulle slippa en gång, när det blefve sommar, ja kanske två gånger.

„Kom hit så skall du få se en liten isgumma“, sade Inas far, och när Ina sprang till fönstret, stod ismenniskan der, just som en annan liten gumma, bara mycket mera nätt och fin än andra. Nu hade Ina sällskap och trädgård. Hon tyckte att gum- mans trädgård var hennes egen, och den vexladealla dar med olika blommor och vexter, och ibland när vädret var mildt, smälte hela trädgården bort, men kom åter följande morgon ännu rikare och präk- tigare än förut. Stundom var den som en vildmark i djupet af en skog med sammantrasslade stammar och grenar, stundom var det sträckor af kullar kran- sade med småskog, stundom grupper af palmer och tropiska vexter. Men lilla isgumman hon stod ne- derst på rutan, hon förändrades aldrig och fanns alltid qvar på sin plats.

„Det är isdrottningen“, tänkte Ina.

Hvar morgon nickade Ina ett godmorgon åt sin gumma; middagstiden, då solen började kännas nå- got varm, frågade hon henne litet oroligt, huru hon mådde, ocli om qvällen, när hon gick att lägga sig, sade hon: „godnatt du, ser du hur varmt och skönt jag har i min lilla säng, och du måste stå hela nat- ten i kölden. Men se det har du för att du är drottning“.

Men längre led det in på våren, och varmare blef solen, och redan hade gummans trädgård icke synts till på många dagar, men ännu qvarstod lilla gumman. Hon var fäst vid en fin rispa i glaset och smälte ej så lätt. Dock se, nu smalt en dag diademet från hennes panna och föll ned.

„Hon är väl ej drottning numera“, tänkte Ina. Inom en liten stund föll lilla isgumman tillsammans, och af henne återstod endast en tår. Men en an- nan dylik låg äfven i Inas öga.Vinter efter vinter såg Ina dagligen på den fina rispan i glaset, om ej isgumman skulle åter- komma dit, men hon syntes der ej mera. En- dast hennes trädgårdar skimrade alla år i glän- sande prakt.Skall jag sjunga? Hvad skall jag sjunga? God natt, god natt, jag skall ej sjunga mera; jag skall somna. God natt!

Hvarför skulle jag sjunga, för hvem skulle jag sjunga? Redan smyger ålderdomen ett och annat silfverstrå i mina lockar. Den gamla skall icke sjunga. Hvad är en gammal qvinna? Ett grand i ögat, en sticka för foten.

Huru skall den gamla gifva glädje? Hon skall tiga, hon skall försvinna. Då när ingen blir henne varse, ger hon den bästa fröjden. Tyst, tyst, din lock blandas redan med silfverhår, göm dig, försvinn, att ingen behöfver se dig. God natt, god natt, jag vill sofva.

Hvarför har äfven den gamla känslor, hvarför vill äfven hon lefva, hvarför vill hon titta utom sin dörr? Sof, sof, god natt, jag vill sofva. Tyst!

Der inne ljuder gladt tal, der ljuder glädtigt skratt. Det är de unga männen, som tala varmt om lifvets stora drömmar, om det vackra, om det sköna. Icke skall den gamla qvinnan gå dit, för att skrämma bort deras glädje. God natt, god natt, jag vill sofva.

Tyst, du är en gammal qvinna, sof, sof, god natt!Långt borta någonstäds, jag tror nästan det var i Frankrike, bodde en fru, som var mycket, mycket rik, mer iin mången Furstinna eller Drottning. Hon var mycket stolt och mäktig, och herrskade manli- gen öfver de sina. Hon hade en enda dotter, en flicka så fager och fin som den vackraste ros. Mo- dren ville, att hon skulle öfverträffa alla andra flic- kor på jorden i prakt och fägring och prydde henne derföre alla dagar på det ståtligaste och köpte åt henne från alla verldens ändar de dyrbaraste smycken, hon kunde uppspana, och mente alltid, att nu skulle väl ingen ha något skönare. Men för hvarje nytt smycke, den unga flickan bar, kom alltid någon, som sade sig hafva sett något ännu vackrare, så att den stolta modren vredgades i sin själ och hade ve- lat gifva hvad som helst, blott hon kunnat få åt sin dotter ett smycke, skönare än någon annans.

Slutligen fick hon höra, att långt bort i norden fanns ett land, der det alltid var natt och der famns- hög snö hela sommarn låg öfver de högsta trädtop- parna, och der endast vargar och björnar bodde. Detta land skulle heta Finland eller Suomiland, trod- des det, och der skulle finnas många trollkunnigavarelser, och der skulle hon väl få veta, hvar det skönaste smycke på jorden stod att finna.

Den stolta frun beslöt att resa till detta öde- land, ty så ifrig var hon att få sin önskan uppfylld. Rustade hon så ut sig med många tjenare och tje- narinnor, och tog mat med sig for ett år och be- gaf sig på väg, och syntes det henne, att trollen gillade hennes resa, eftersom hon knappt behöfde mera än en vecka, innan hon hann fram. Och så hade de förtrollat hennes ögon, att, när hon kom till det nattliga Suomilandet, syntes det henne som om so- len sken varmt, och tycktes henne der växa blom- mor och gräs, oeh ingen snö kunde hon bli varse; och syntes det henne, som om hon komme till en stad, der folk bodde och allt såg ut snarlikt som livad hon sett förr, och mente hon det vara gynn- samma förebud, att det var så vänliga synvillor trol- len läto henne dåras af.

Hon frågade nu, hvar hon skulle råka den mäktigaste af alla trollqvmnoma i landet, och visa- des hon till en, som skulle vara den allrakunnigaste och mäktigaste.

När hon hade framställt sin begäran, svarade henne trollqvinnan, att hon väl icke sjelf kunde säga, livar det vackraste smycke i verlden stode att finna, men att hon ville gifva henne en fogel, som skulle följa den stolta frun verlden omkring om hon det önskade, och denna skulle nog visa henne, hvar det skönaste smycket stode att finna. Och den rika frun begaf sig på väg och den lilla fogeln flög framförhenne och sjöng så vackra och klara toner; men derom brydde sig frun allsintet, utan längtade hon blott efter smycket.

Kom hon så till ett land, der folket i åratal kämpat emot förtryck, men nu var kufvadt, och der satte sig fogeln och sjöng så ljuft och klart, just vid dörren till en usel koja. Men den rika frun tänkte: hvem vet, kanske gömde någon här det vack- raste smycket undan krig och plundring, och hon steg in.

På en usel bädd låg i kojan en man; lians blic- kar brunno och häftigt sade han några förebrående ord åt en qvinna, som stod vid hans bädd och bjöd honom en dryck. Sorgligt men stilla vände sig qvin- nan om och ernade gå emot dörren, då den i det- samma öppnades och ett fruntimmer inträdde, vackert och ståtligt. Denna gick till qvinnan och sade: „Ro- sina, för tre år sedan, då vi gingo ut att strida för vårt land, då när hvarje hjerta klappade af stolt- het, att få gå och blöda med de andra, då stannade du ensam hemma och, jag måste medge det, jag var nära att förakta dig, då jag red ut vid din mans sida. Men då jag hade fallit, blödande, bland de andra fallna, då hade du räddat mina barn til- lika med dina egna undan förstöringen, som öfver- gick vår eröfrade stad, och fört dem hit tillika med din sårade make. Nu vet jag det och kommer för att i stället rädda dig. Våra förtryckare, som nu äro oss öfvermäktige, hafva ändtligen erbjudit nåd åt en del af sina motståndare. Också jag har nusluppit fri, ehuru jag var anklagad. Men du, jag har skaffat- bevis, att du ej burit vapen; man vet att din man nu i tre år

belönat din hjertliga vård och dina tusende försakelser med det odrägligaste bemötande. Du och dina barn få återvända, j skolen återfå er egendom. Kom, Rosina, jag ville vara den, som bragte dig detta bud. Allt beror nu blott uppå att genast begagna den erbjudna nåden; jag har ställt allt färdigt för dig".

Mildt höjde Rosina blicken och sade: „Tack, Adelgunda, för din välmening; men här är mitt hem, så länge min make är här, något annat finns icke för mig".

Ett drag af hån spelade kring Adelgundas läpp, då hon sade: „Jaså, qvinnan skall vara mannen un- derdånig. Kära Rosina, hvad lönar det att försöka hålla tillsamman ett band, som längesedan brustit. Du måtte väl icke misstro mig'? Lita på mig, Ro- sina, att det är sann välmening och tacksamhet som drifver mig att vilja rädda dig ur den ganska svåra belägenhet, hvari du befinner dig; hvarföre är du då omedgörlig".

„Tro mig", sade Rosina, och hennes blick var så mild och hela hennes väsende så enkelt och utan flärd, att det syntes att hon talade sanning, „tro mig, Adelgunda, jag vet att värdera denna välme- ning af dig; men, ser du, jag kan icke om jag än ville. Sök icke att öfvertala mig, jag kan omöjli- gen annorlunda".Utan att säga ett ord fattade Adelgunda Ro- sinas liand och tryckte den till afsked, bugade sig hastigt för mannen i sängen och försvann.

„Ha, förtrollerska, engel, hexa", ropade mannen i sängen, „och icke ett ord åt mig, utan endast detta fördjeflade, sockerströdda nidingsprat åt dig Rosina. Ja, jag kan väl förstå, att du ställer fint till för att lemna mig här i uselheten. Det kan också vara detsamma. Ack, och ett sådant möte efter tre år! Men hon är qvinna. Tre år, hvilken evighet för en qvinna! Hvilket elände, och jag trodde dock henne vara af bättre metall än de andra! Ha, jag har li- dit för mycket, min kraft bröts, då fosterlandet dog. Se, jag kan ju ej bära detta slag". Han lutade an- letet i händerna och gret som ett barn.

Rosina satt tyst vid sitt barns vagga och vys- sade sakta. Slutligen steg hon upp, gick fram till mannens bädd, jemkade den till ett beqvämt läger och strök med sina mjuka varma händer sakta och smekande utefter hans lockar, och det tycktes, som om han deraf känt ett omedvetet välbehag. Små- ningom rundades i Rosinas öga en tår, som långsamt rullade utför kinden och föll på en ros, hvilken stod i ett vattenglas vid mannens hufvudgärd. Hastigt flög den lilla fogeln till och plockade upp tåren med sin näbb och flög bort.

Och fogeln flög, och frun följde, och hon un- drade hvad detta skulle bli af, men fann sig snart åter hos trollqvinnan, som gaf henne en liten dosa, sägande: „Lemna detta smycke åt er dotter, ochlär henne att bära det rätt; det är det skönaste en q vinna kan bära: smycket heter ödmjukhet".

Och den stolta frun ryckte upp dosans lock, och derinne låg en enda diamant af den renaste och skönaste klarhet. Det var Rosinas tår.

Men vredgad kastade frun både dosa och smycke så, att de trillade långt bort, och vändande sig hån- fullt från den dåraktiga trollqvinnan hastade hon ut för att söka ett bättre smycke åt sin dotter.

Men diamanten, Rosinas tår, den blef qvar, och den finns väl således än i Suomilandet. Suomis döttrar, låtom oss söka den!

S„Prata ni om sorger", sade gamla Lisa, „hvad forstån J hvad sorg vill säga. Olyckan kommer och går, allt heror på att ha hjertat friskt".

„Ser ni huru lilla Emma gråter bittert, vill ni veta hvarför? Jo i ons fick hon en liten socker mam- sell, så nätt och söt, med en blomma i håret och guldprickar på klädningen. Emma dansade i gläd- jen, lade mamselln på den finaste, livitaste bomull, radade små blommor omkring, ja nändes ej kyssa henne ens, för att ej fara illa med henne. Sen lade hon den yttersta kanten af sin lilla, lockiga panna på dockans bomulls bädd, för att få sofva med sin lilla, snälla sockervän".

„Kom så Hugo. Han tyckte sig vara så qvick, när han sakta tog dockan och bet sönder den, i detsamma lilla Emma öppnade sina ögon. Ser du huru bittert Emma gråter. Ar då förlusten af en sockerdocka en så stor sak?"

„Tacka vill jag lilla Edvard. Samma dag han kristnades begrofs hans mamma, kort derefter hans syster och bror,

och sen brann hans hem med allt, livad deri fanns, ja så noga, att lilla Edvard ej hade en skjorta ens att ömsa på sig, och han behöfdeändå så små skjortor. Men sen J sorgen tynga på Edvard? Alls icke".

„Försök att se på honom, du skall märka huru han genast ler. Peka finger åt honom, eller tala ett ord till honom, och du skall få se att han stäl- ler sin mun på vidgafvel för att skratta. Hvad bryr han sig om sorgen? Dertill är han för klok. Dags nog blir att gråta när man får tänder, menar Edvard".

„Ja, sen J, jag har lefvat länge, jag har sett verlden, och alltid har jag sett, att det icke är olyckorna, som plåga menniskan. Det kommer bara an på huru man tar det", sade gamla Lisa.En ung qvinna stod vid stranden. Hennes svarta här föll rakt ut för hennes axlar. Hvar är blom- man från Owaihée qvinnans hufvud, hvarföre är hon oprydd, hvarföre kastar hon sin blick utåt hafvet?

„Trolösa haf, Owaihées moder, hvarföre bar du hit din dotters boja, hvarföre bar du hit främlingens skepp ?"

„Trolöse haf, Owaihées moder, hvarföre hatade du din dotter, den sköna, den fria; hvarföre bar du hit hennes boja, främlingens skepp".

„Trolösa haf, Owaihées moder! Owaihée oceanens perla krossas af främlingens välde, hvarföre bar du hit hans skepp".

„Trolösa haf, Owaihées moder, Owaihées dotter söker dig. Kuhinanui var min moders embete, men främlingen trängde henne undan, hennes dotter skall aldrig blifva Kuhinanui, och dock egde hon arfvets rätt dertill. Och hon kan icke skydda sin moder för främlingens boja".

„Trolösa haf, Owaihées moder, blif min graf".

Sångens sista ord ljödo mellan korallrefvets brän- ningar. Det var slut.

*) Premierministers benämning på Owaihée eller Hawai.Det var så vackert på ängen och i lunden. Foglarne sjöngo fritt huru de kände och njöto; än- gen bar ett skirt flor af gullstrålar, och lunden ett lika fagert flor af finaste skugga. Blommorna dof- tade, hvar efter sin art, humlorna surrade glada omkriug från blomma till blomma, myggorna dan- sade utan rast, och barnen sprungo svärmande om- kring i yr fröjd och sjöngo: nu är det vår, nu är det vår.

Men på ett blad satt en fjäril innesluten i sin puppa och tänkte allehanda. Hon kände ett stort begär att bege sig ut i vida verlden. „Visst måtte jag äga vingar", tänkte hon, „och det vore så ro- ligt att flyga der med de andra. Eller kanske är jag bara en torndyfvel, lik den som krälar der nere. Men tänk om jag till och med vore en sådan liten fjäril, som flaxar der; om ej en bättre, så åtmin- stone en liten hvitgrå. Jag tycker precist, att jag känner, att jag måtte äga vingar, men jag förstår ej att veckla opp dem. Nej, längre kan jag ej stå emot frestelsen, jag försöker att spränga skalet och få fram vingame".„Ser du puppan der", ropade en gosse, „ser du hur den rörs? Månne det blir en kålfjäril?"

„Kanske blir det en malfjäril, eller en har- krank", sade en liten.

„Ah, hvad du är dum", sade gossen och tog med detsamma en lång spindelväf ifrån en buske och rullade in puppan helt tätt på alla sidor deri. Och fjäriln låg fängslad i sina band, de voro fina, nästan osynliga, men de voro så många, de slöto så tätt, och huru hon än ryckte på skalet och ska- kade på vingarne, så kunde hon ej göra sig fri tu- puppan, ty den bands af spindeltrådarne.

„Se, se", ropade en liten flicka, „skalet har rem- nat, ser ni hur granna färger der synas? Hvilken vacker fjäril det måtte vara! Skynden, tag bort spin- delnätet, att den kan veckla ut sina vingar. Ack, hvad det blir roligt att äga en så vacker fjäril!" Spindelnätet afvecklades, men ack i fåfäng sträf- van hade fjäriln krossat sina vingar. Ett stoft blott låg inom skalet, och en ful, döende insektkropp.Vid insjöns strand badade en ung flicka sina hvita fötter. Yrande perlor stänkte skimrande om- kring henne, ier hon satt skrattande och plaskade i det glittrande vattnet. Hastigt slöt hon sin glada lek och det lillv hufvudet sjönk, med ett uttryck som nästau liknade tankfullhet, ned mot den nu all- deles stilla hvilanå? vattenspegeln.

Ater log henn»s öga, och åter framskymtade hennes perlhvita tänosr då läpparne åtskildes af ett leende af välbehag, i det hon såg sin bild så nära i vattnet.

„Sjöfru du, sjöfru d\“, ropade hon bort öfver den blånande sjön och fi^n fjerran svarades henne liksom med hotande röst „V du“.

„Ja, ja, du är stolt du", gycklade åter den fem- tonåriga och likväl måste du vmycka dig med siden och perlor och lyckas knappt äidå att fånga en yng- ling; men ser du, om än tio vilt; fånga min mörka lock, om än tjugu ville kyssa mim hvita fötter, jag skulle blott skratta åt dem; sprinja bort och vara fri -— fri“.

De sista orden utropade hon mel hög röst och ur fjerran svarades „fri, fri“, från klippor och häl-lar, till dess de slutligen, liksom trötta att upprepa orden, småningom upphörde att svara hvarandra, och det sista „fri“ bortdog helt sagta susancb öfver vattnet.

Dock längst bort, der insjöns vatten snalnande intränger emellan de höga klippväggame, på hvilka granarne fastade i branten tycktes i fyra till fem rader vexa öfver hvarandras toppar, a§ att solens öga endast vid middagstiden kan se *ed i djupet, der, i Kattelusten-hautas botten, rörde iig en hastigt uppbrusande stormhvirfvel och i snibb fart ilande öfver sjön, medförde den ett moVt af sand och afbrutna trädgrenar.

Men skrattande i glädtigt öftermod ropade åter den unga: „Ja, susa du, susa du“ och sjungande med klar röst fortsatte hon:

„Tro ej att gossen den tfia skall fånga!

Foglarnes sång och blommornas ånga,

Dem blott, men yngliigen ej, vill jag älska ..

Men nu afbröts hon af den förbi heune ilande stormhvirfveln, hvilken sp/ed en isande kyla öfver hela hennes varelse; i hennes bröst kändes en stickande smärta och några dr<ppar blod föllo öfver hennes läpp, med en besynrerlig klang, ned i vattnet.

„Hu“, ryste cta unga flickan „hvad är detta, icke ville jag dock dö“, och under det ännu i fjer- ran susade sista/ordet af hennes sång „älska, äl- ska“, svarade i närheten „dö, dö“, ännu en stund, till dess det fösta ordet upphörde att ljuda och en- dast „dö, dö, dö,“ skallade kring nejden, blandadtmed återljudet af stormhvirfveln, till dess begge på en gång bortdogo i ijerran och allt åter var lugnt och tyst.

Men den stickande smärtan qvardröjde i brö- stet och läkarn sade: „Var lugn och allt är snart bra åter, men“, tilläde mannen med det hvitnade hufvudet „vakta lilla hjertat, flicka; hetsigt får ej bloden svalla i hennes ådror om hon vill lefva. Fly kärleken ännu, döden lurar bakom den“.

„Tack, tack Doctor“, ropade den unga och sprang skrattande bort, „får jag lefva till dess jag blir kär, så lefver jag till domedag“. Snart kom hon dock tillbaka, smög sig till den gamle och sade: „icke förråder ju Doctorn mig? Söta, goda Doctor, tala ej om för någon att jag är skral. Skall jag nöd- gas höra allas varningar och allas försigtigheter, så försäkrar jag att jag bestämdt i pur förtret ej aktar mig alls; men får jag bara lia allt ensam för mig, så lofvar jag att vara rigtigt omsorgsfull om mig. Och Doctorn vet att jag brukar hålla ord“ tilläde hon, rätande på sig med en litet stolt min.

„Motsägelse andan“, sade Doctorn leende: „Nå jag måste väl åter efter vanligheten låta det bortskämda barnet få sin vilja fram“.

Det hade varit vinter och nu låg insjön åter klar och speglade de ljusgröna björkarne i närheten och de svarta tallame och granarne i fjerran. So- len sänkte sig sakta ned vid horizonten och i den darrande eldstrimma den bildade långs åt sjön, fram- gled én liten båt med sagta rodd. Nu sjönk solenned, eldstrimman slocknade, på fästet uppflammade lysande färger i rödt och gull. Alla blickar ur bå- ten hvilade på den sköna skimmersynen; endast en yngling sökte ett annat mål för sina. Hans blick trängde brännande in i den unga, bredvid honom sittande flickans ögon och obemärkt omslöt hans hand hennes. Glödande jagades bloden ur hjertat opp till hennes

kinder, och dock kändes hjertat så fullt, så varmt. Men i detsamma fann en blodstråle väg till hennes läppar och hastigt lutande sig mot vattnet, lät hon den försvinna deri och ingen anade hvad som händt.

Åter en gång sjönk solen ned mot den skim- rande vågen, då foro i en liten båt tvenne trolof- vade deröfver. Ynglingen rodde och lekande satt hans brud midt emot honom. Nu hvilade han på årorna sägande: „Nej huru långsamt jag än ror, så komma vi dock för fort hem. Jag ville så länge som möjligt äga dig så här, då du så helt och hål- let beror af mig“.

„Hersklystne“, svarade flickan leende, men til- läde sedan: „ro ändå att vi komma hem. Ser du det mörka molnet derborta. Den andra båten är redan framme. Jag har en gång på denna sjö sett en stormil som lätt kunnat vända vår lilla julle opp och ned. Säg du min egen“, tilläde hon efter en stunds tankfullhet, „säg, blefve det dig mycket svårt om jag skulle dö?“

„Hvartill sådana der funderingar? Du har stun- dom denna tid syftat på dylikt“.„Älskade, jag måste ju säga dig sanningen, for dig vill jag ingenting dölja. Man har varnat mig för kärleken, den skulle blifva min död. Men — hur kunde jag låta bli att älska dig, och huru skulle jag velat, om jag än kunnat. Haf tack för din kärlek, för mitt lif; ty den är ju dock mitt lif om än den vållar min död. Ser du, jag var förmäten oeh djerf. Ljuft är att dö för dig, för min kärlek, skönare hade dock varit att lefva för dig. Men lefva utan din kärlek vore ¿öd. Älskade, du sörjer mig ju?

Eljest vore det tungt att gå bort,------------------ men sörj

icke för mycket heller, nej, nej, sorg är tung, icke vill jag göra dig någon sorg“.

„Huru talar du så“, utbrast ynglingen häftigt, „hvem plågar dig med sådana spådomar, hvem vå- gar hota med att rycka dig ifrån mig. Nej, nej,

det sker ej“, och liksom för att försvara henne,

slöt han sin arm omkring henne och i en känsla af outsäglig ljufhet och smärta lutade flickan sitt huf- vud mot hans bröst, under det båten sagta vagga- des framåt af vattnet.

„Ack“, hviskade hon sagta, „hvad det är ljuft så. Och dock känn huru mina pulsar slå, huru blo- den forsar i mina ådror. Du har anmärkt att jag

blifvit blekare denna tid, oeh du har uppmanat mig att vara försigtig; ack, du visste ej huru strängt varnad jag redan var. I dag, då du, första gången med tydligt uttalade ord, sade mig att du älskade mig, då du första gången slöt mig till ditt bröst och första gånden kysste mig, då invigdes jag åtdöden, det känner jag väl. Älskade, slut mig tätt, tätt till ditt hjerta“, tilläde hon ångestfullt; och nu brast en flod af klar blod öfver hennes läppar.

Brusande for vinden fram öfver sjön och förde den lilla båten till lands; men endast en förbleknad blomma bar ynglingen opp derutur, öfver de blom- strande blommorna på insjöns strand.Nere i en liten blomstrande däld höllo små fläk- tar sin skämtande lek. Det var ett lif! De tumlade om hvarandra, de brottades, de kastade ikring små strån, de hade tusende upptåg för sig. „Ser ni, der ligger en underlig sak“, sade en fläkt. „Åh det är ju bara ett frö“, sade en annan. „Vänta jag vet“, sade en, som såg mycket snusförnuftig ut, „ser ni, just här stod den der präktiga blomman som var så rik på sköna dofter, att de räckte till att leka med hela dagarne om och att bära omkring. Nog är detta ett frö af den blomman“. „Ack, så skönt, ack så galant“, ropade alla och började maka på fröet.

Fröet hade långa fjun, och den ena fläkten lyf- tade på ett fjun, den andra på ett annat, somlige, de raskaste, vände till och med litet på sjelfva fröet; men se der låg det ändå, och de yra. ostadiga fläk- tarne ledsnade snart vid arbetet och började åter sin lek och lemnade fröet att ligga, der det låg.

Men en liten fläkt ruskade allt ännu smått på fröet och ryckte i fjun en och sade vid sig sjelf: „skall man då vara en sådan stackare att man ickeskall kunna få det fröet dit opp; och det vore ju så rart, om en så der präktig blomma växte der uppe. Nå, kan man leka, så må man väl ock kunna arbeta“. Och så tog han uti med ett riktigt

dug- tigt tag och fick hela fröet i famnen med fjun och allt. Men se det var ingen lätt sak att bära det opp på kullen. Med den tunga bördan orkade fläk- ten ej alls svinga sig opp öfver grästopparne, utan han måste söka sig väg mellan gräsen och rasta än liär, än der på de gröfre stråna och stöda sitt frö emot något blad. Allt som han trängde sig fram tog än ett fjun emot här, äu ett annat der, det var alldeles som för en menniska att gå och bära ett stort träd med grenar och rötter genom en skog, så många hinder kommo der före. Än var der en liten insekt, som fallit på rygg och låg och kraffsade af alla krafter med fotterna i vädret, men ändå icke slapp opp, och honom måste fläkten hjelpa på be- nen; än hade en liten blomma fastnat med hufvu- det under ett grässtrå och slapp ej fram i ljuset, förr än fläkten så länge ruskade om grässtrået, att blomman fick löst sitt hufvud.

Då sprang just en långbent harkrank förbi och sade: „hvad du är dum, bry dig om din sak och låt andra sköta sin“, och så trafvade han bort med ännu längre steg än han kommit. Men lilla fläkten följde ändå ej det visa rådet, utan nästa insekt eller nästa blomma hjelpte han ändå. Men nu for en väderil genom dalen och gjorde en förskräcklig jord- bäfning i hela gräsriket, hundra blommor kommo ursitt läge, och tusen små insekter blefvo alldeles för-irrade ur sin kosa, och den doftande blommans frö bortfördes med förskräcklig fart.

„Usch, sådan vildbasare“, sade fläkten, som höjde sig helt hufvudyr från den kullerbytta han blifvit tvungen att göra. „Hvart monne nu mitt frö tog vägen?“ Derpå svingade han sig så högt han or- kade, när han nu hade intet att bära och se, der låg fröet nedfallet på en sticka, just på kullen, dit lian velat föra det, och hastigt var han nu der och fläktade det från stickan ned i mullen.

Men nu hade det blifvit qväll ren, och nu var han trött af lek och arbete, och en präktig säng- kammare hittade han åt sig, blå med silfverfärgade sirater, och der somnade han, ännu skrattande åt sin lyckade förd.

Men andra dagen blef så het och så lugn, att alla fläktar sofvo hela dagen; och sådana dagar kommo flera och deremellan regnade det och stor- made, så att inga små fläktar vågade sig ut på färd. Men en vacker dag vaknade vår lilla fläkt deraf, att solen sken på honom, och när han då såg opp, märkte han, att han var utan tak öfver hufvudet, ty blåklockan, som han somnat uti, hade vissnat. Nu begaf han sig ut i verlden, gladt ruskande på sig, och se: det första han fick se var den vackra doftande blomman som vuxit opp ur hans frö, och som just nu slog ut sina första blad och spridde sina första dofter kring nejden. Nu var ej mera tid att sofva; nu blef det brådtom att väckaalla fläktar som sofvo i nejden, för att komma och leka med de ljufva dofterna och sprida dem kring dal och berg. Och det blef en lustig lek må ni tro.Rosa var alls icke vacker. När qvällen kom och dagens arbete var slutadt, då gick den femtonåriga in i det rum, som i fordna tider varit familjens sam- lingsrum, och der nu hennes fader, af vana sedan gladare dagar, mest hvarje qväll infann sig. I detta rum, der tillförene en talrik ungdom samlades till dans och glada lekar, der var det nu Rosa ensam som sväfvade fram och åter, än i en luftig dans, än i vexlande ställningar fulla af uttryck och behag. Då var Rosa vacker. Den grofva drägten formade sig kring henne då mer luftigt än en danserskas gaz, och glömmande sina bekymmer drömde fådren bort mången stund, i glad beundran, blickande på den sköna dansen. Från Rosas sinne var då hvarje be- kymmer utplånadt, hon kände blott att hon lefde, att hon njöt, i sorg, i glädje, i hänryckning, i stilla frid, och en tår dallrade ofta i hennes öga, då hon slöt sin dans. Då var Rosa skön.

..Rosa, mitt barn“, sade fadren en afton, „min önskan är att du i morgon bevistar denna bal i sta- den, dit du är bjuden. De behöfva lära sig att icke se dig öfver axeln, som de så gerna göra. De tro dig sakna de behag, som de med bråk och mödaförvärfvat sig. De skola se dig dansa, de skola lära sig veta, att en dotter af honom, som var sin tids prydnad, af naturen äger nog, för att icke behöfva deras fattiga, inlärda graeer“.

„Min far“, sade Kosa, „hvarföre skall jag sy- nas der? Jag trifs ju si utmärkt bra hemma. Jag dansar en stund af qvällen, det gör mig nöje, sä- kert mer äu balen, och sen sofver jag godt och är i morgon bittida flink vid arbetet åter. Men går jag på balen så är jag sömnig morgondagen ige- nom. Jag förstår ju heller alls icke, huru jag bör skicka mig i sällskap, jag som aldrig varit ute i verlden. Vet pappa, du får visst skämmas för din Rosa“.

„Nej min flicka, det kommer jag ej att' behöfva göra. Jag önskar, att du må komma på denna bal“.

Rosa var på balen. Otaliga ljus strålade mel- lan kristaller. Unga, sköna flickor i lätta drägter sväfvade omkring

vid sina riddares arm. Rosa satt stilla, obemärkt i ett hörn. Slutligen nalkades en dansande som bjöd opp den obemärkta till en pot- pourri, en då nyss uppkommen dans, hvars turer man skapade sig för gången. Blyg ställde sig Rosa på sin plats. Man gjorde några hvarf efter afmätta former, fram och åter öfver golfvet. Ännu tyckte icke Rosa, att hon dansade. En ny tour började. Damen flyende i otaliga vändningar, förföljdes af sin kavaljer, och lät sig slutligen fångas till en vals. Rosa ilade utåt det vidsträckta golfvet med lätta steg. Nu syntes hon blifva fångad, nej med en lätt,mjuk rörelse var hon redan långt unnan sin förföl- jare, än flyende i yr skalkaktighet, än närmande sig mild och blyg, än åter hastande bort skälmsk och rädd.

De dansande stadnade, man såg, man beun- drade, man andades knappt. Nu tycktes den dan- sande flickan ej mera fly så långt undan, hon stan- nade ofta för några ögonblick liksom väntande, men hennes kavaljer tycktes ej ha lust att låta den sköna leken upphöra, han försummade med flit flera än ett tillfälle att fatta sin meddanserskas hand. Sjelf visste icke Rosa, att hon redan hade dansat mycket längre tid än något af de andra paren. Hon njöt i fullt mått af att utöfva sin sköna konst, och märkte ej de många blickar, som voro fastade på henne. Slut- ligen, rädd att uttrötta henu , fattade hennes med- dansare hennes hand och förde henne, efter en kort vals, till hennes plats.

När potpourrin var slut, bortförde fadren sin dotter, oaktadt alla närvarandes böner att få se henne dansa ännu en gång. Rosa sjelf lät sig vil- ligt föras, hennes lijerta var så fullt, hon ville bort, hon ville bli ensam med sig sjelf. Så hade hon al- drig dansat förr, det kände hon. Denna afton, då hon uppträdde i en lätt drägt, i ett haf af ljus, vid en skön musik, i en omgifning af unga, den hade gifvit hennes dans en helt annan färg, än den egt, när hon hemma dansade hvardagsklädd, ensam, utan musik. Äfven det bifall, hon rönt, lifvade och gladde henne; men högt slog hennes hjerta af fröjd, då vid hemkomsten fadren slöt henne i sina armar, sä-gande: „Min Rosa, liaf tack; du har i dag gjort din far den största glädje, han haft på många år“.

Snart kommo bjudningar från många håll. Nu var Rosas längtan, att få vara med, stor, men hvaije gång hade hennes far något hinder derföre. Än var balen tillställd af för ungt folk, man visste ej hvad anseende de kunde komma att bibehålla i lifvet, än var det fult väder, än var det ej värdt att Rosa just i dag skulle bege sig hemifrån, och så gick det gång för gång.

Stundom började Rosa tro, att hennes far ej älskade att hon dansade. Hon frågade honom derom, hon sade: ..Säg mig uppriktigt, min far, jag slutar gerna att dansa, icke är det svårt blott jag vet din önskan”. Men då han åter svarade: „Du dansar

skönt som ingen annan; lemna icke den herrliga gåfvan“, då ägde hon icke styrka att göra uppoff- ring af sin högsta fröjdj: hon visste ju icke, om hon borde det, och för hvad hon skulle offrat den; men hon gret mången gång af ovisshet.

Ofta hände ock att fadren hemtace henne en prydnad, en vacker klädning. „Till nästa bal“, sade han, och då blef Rosa åter glad och dansade åter när qvällen kom. Det var hennes vederqvickelse ef- ter arbetet, hennes enda förströelse, hon längtade ej heller efter någon annan; ty hennes själ fylldes af konstens tjusning, och då sade åter ofta fadren: „1 qväll var din dans så vacker, den skall du dansa på nästa bal“. Men när nästa bjudning kom, så var det alltid liinder.Ar föi •gingo, inånga till och med, ingen bjöd mera Rosa, hon var glömd. Oftast tillbragte hon qvällen på sitt rum, och hon fann ännu stundom en vemodig glädje uti att der dansa ensam. Hon före- föll sig dervid stundom som en dåre, som pryder sig med halmstrån, fullt öfvertygad att de äro de skönaste blommor. Men då uppmuntrade henne åter fadren och sade: „lemna ej din dans, Rosa, på nästa bal, dit du blir bjuden, skola vi gå“.

Ännu förgingo år, och nu reste fadren bort för några dagar. Emellertid tillställdes i staden en stor och lysande bal, dit alla personer af stånd i orten voro bjudna. Då erinrade sig någon af de bjudande att i det ödsliga huset, straxt utom tullen, hvars alla fönster utåt voro tillstängda, bodde ett herr- skap. Så fick ock Rosa ett kort.

„Bör jag gå då han är borta?“ sade hon. „Men han har ju alltid lofvat mig, att jag skulle få dansa på nästa bal, dit jag blefve bjuden. Hvar- före skulle han så bedragit mig, om han ej menat hvad han sagt. Hvarföre skulle han

uppmuntrat mig att dansa, om han ej velat, att jag skulle göra det?“ Rosa tog den sednaste baldrägt, hon af sin far er- hållit, och gick att deltaga i balen.

Det föreföll Rosa, som om hon ej nu vore så obemärkt, som hon var det i början af den förra balen. Månget öga fästes på henne, hon tyckte sig märka ett gyeklande leende på många läppar, men snart nalkades en dansare och bjöd opp henne. Hans min föreföll henne försmädlig, hon tvekade ett ögon-blick. „Nej, skall jag ge honom afslag, för att han råkar se besynnerlig ut“, tänkte Rosa, och gick med i dansen.

Man började. Snart dansade Rosa åter ensam, alla stodo stilla och sågo på; men det var ej för- tjusning, det var hånlöje som lekte på alla ansigten. Rosa märkte det icke. Dansens trollmakt grep henne åter, hon glömde allt, hon glömde sig sjelf. Den ande, som bodde inom henne och som hon varit ernad att beherrska, grep henne nu utan att hon ägde förmåga att emotstå, och hon dansade så som blott den stormar, som drifves af en vild inneboende kraft, den hon ej eger makt att tygla.

Hon hade dansat länge så; nu förde hennes steg henne mot en stor från golf till tak uppställd spe- gel. Hennes. blick föll deri, och som fasttrollad stan- nade hon framför den. Hon såg hela sällskapet, hon såg sig sjelf. Hon såg sitt ansigte åldradt och såg sig klädd i en drägt, alldeles olika den, som bars af de henne omgifvande unga blomstrande flickorna. Hon såg, att hon lefvat af idel villor under många år, och hon sjönk tillsamman som ett fallande kläde.

Kär hennes far kom hem, fann han i sin dot- ters rum en gammal qvinna med vissnadt anlete sit- tande i en länstol. Han emade draga sig tillbaka, men hon sade: ,.Kom min far, känner du ej din Rosa? Se nu beliöfver du ej mera skona din stackars, barnsliga flicka, hon är gammal nu. Kanske hade du gjort bättre om du strast sagt: „Rosa, lemna

dansen, jag önskar det, nog hade det då gått lätt;men du nändes icke, du ville mig väl. Tack också för din välmening, min far, om än den gjorde mig illa“.

„Hvem begrafves i dag!“ frågade man hvar- andra i staden. „Ah det är den der gamla tokiga mamsellen, som dansade ihjäl sig på sista balen“ svarades; och sen mindes ingen mera Rosa. En gång stod dock en gammal man vid hennes glömda graf, kastade en blomma derpå och sade vid sig sjelf: „icke kunde jag ju låta henne bli en danserska.“G-lasövat.

Ganska trefligt placerad uti en ressortstoppad län- stol, satt jag en afton hos en af mina bekanta. Fram- för oss på bordet surrade théköket, och i den en- gelska marmorspiseln brann en liten brasa, hvars strålar rätt vackert återkastades af det blanka stå- let, som utgjorde eldkammarens tapetsering.

På den hvita spiselkanten stodo uppställda en mängd små vackra saker. Jag betraktade med nöje de nätta pjecerna, än en elegant dame, hvilken i hemlighet endast var en eldtänderska, än en liten tvåtums lång, den alrauättaste kokett med huckle på hufvudet och en liten spegel i sin hand, hvari hon blickade med det alrautsöktaste välbehag. Nära henne stod en annan docka, som, då man drog på en tråd, vände sig fram och åter för sin spegel med mycken stolt sjelflornöjelse. Men ack, hennes huf- vud var afslagit. Bredvid henne stod en chinesisk docka, med långa mustascher, och nickade högvist på hufvudet. Dessutom stod på kransen ännu, ett par stora vackra snäckor; en lerlampa från Pompej, ganska grå och simpel till utseende, men hedrad med en glaskupa; en tillsluten dosa; en judisk prest af gips, hvilken under oupphörliga nickningar rörde if-rigt på mun och skägg och tycktes läsa i den bok, han hade i handen, samt en hel hop andra figurer.

,.Den som ändå visste hvad det der herrskapet alla fundera på“, sade jag åt min värdinna. „Se. huru de stå och spänna sig, liksom skulle de vara i full conversation. Det vore roligt att höra dem“.

„Luktvattens, knappnalar’s, synålars, isvolti!“ skrek nu i detsamma en röst från tamburen så gällt, att jag hoppade helt högt.

„Nej jag tackar, inte för mig af herrlighetema“, svarade frun i huset, och gick till tamburdörren för att affärda krämaren, som då han blef henne varse sade: „ska’ dä varas? knappnålars, luktvatten’s, öras, isvolti?“

Min värdinna började skratta och frågade, om jag ej ville köpa mig ett par nya öron. „Ja, höra bra“, fortfor ryssen att orera, och då jag i detsamma äfven gick ut i tamburen, räckte han mig ett be- synnerligt instrument af glas, något när i form af ett öra. „Ska’ dä varas? två rubel silfver, ah, höra mycket bra’s!“

Det roade mig att taga fram en blank silfver- rubel och bjuda honom den, men han bugade på hufvudet och sade stolt: „njet, njet“. Jag ämade åter gå in och stoppade rubeln hos mig, ty jag an- såg hela instrumentet för en löjlighet, men att låta den blanka rubeln gå sig ur händerna, dertill hade ej mannen mod.

„Ah! köpa, köpa, 1 rub. 50 kopek, ah! paja- lusta“! och hans tänder blänkte så hvita i det hanmed en min af innerlig kärlek räckte sin liand ef- ter den blanka penningen, att jag måste skratta. Det föll mig in att ändå närmare bese saken, jag tog nu instrumentet och förde det till mitt öra, un- der det ryssen oupphörligt slabbrade med sin gälla stämma, och vid det glaset rörde mitt öra hörde jag ett starkt ljud, men endast ett oredigt, förskräc- keligt surrande. Hastigt tog jag den bullrande saken ifrån mitt öra, och ryssen som trodde att jag är- nade återge den sade: „1 rubel 5 kopek, ska' dä varas?“

Jag skrattade, gaf honom pengarna och gick bort med mitt öra, som jag lade bredvid mig.

Sedan vi druckit thé, gick min värdinna för att se efter sitt lilla barn, som sof i ett rum i andra ändan af huset, och jag blef ensam och satt en stund betraktande brasans lifliga lek och de små figurerna på spiselkransen. Min hand vidrörde till- fälligtvis glasörat. Mekaniskt tog jag det och förde det till mitt öra, och nu hörde jag en fin, behaglig röst, som sade: „tänk hvad théet var godt i afton“.

Nu uppstod en paus, men snart svarade en all- varlig röst mycket högtidligt: „vet hon väl hvad thé är, då hon berömmer detta? Kom en gång till den himmelska staden och drick doften af det renaste Kejsarthé, så kan hon få lära sig något“.

„Hör man på hans vishet“, svarade en liten näbbig stämma, „just som ingen ann sett något än han med sitt kala hufvud och sina långa mustas- cher“.Förundrad såg jag mig omkring och undrade hvad folk det var, som kommit in i rummet utan att jag märkt det, men der fanus ingen uiom jag, allt var tyst. En besynnerlig tanke full mig in, jag satte mig så att jag kunde noga betrakta figurerna på spiselkanten, förde glaset åter till mitt öra och uu hörde jag åter en hop röster samtala.

„Här är nog varmt i afton, de ha eldat strängt i spisen i dag, jag önskar det vore natt redan, att man skulle slippa och svalka sig något“.

..Men, mitt herrskap, det här blir mera tråkigt,“ sade en annan, „ha ni då inga intressantare sam- talsämnen än värmen?“

„Ah“, sade med förnäm matthet en knappt hör- bar röst, som jag märkte komma ifrån en liten soc- kerfigur på en något urblekt ljusblå bandros, „hvad skall man väl i ett så blandadt sällskap kuuua tala om. I förtroende söta du, vet du jag tror här finns till och med en kökspiga ibland oss. Och den der underliga' gråa figuren, som står der så bål i sin glaskammare, hvad tror du det kan vara för en ro- turier? Ack, andra tider var det, då vi stodo der- inue på spegelbordet, der fanns endast folk de qua- lité! Men i går tog det rysliga öde, som obevek- ligt herrskar här i rummen, oss begge och ställde oss hit på spiselkransen, och så sade hon: „de der figurerna äro nog skrala, men de må nu en tid stå här ute, sen få barnen leka med dem. Hvilken rys- lig dom, huru skall jag bära den!“„Jag försäkrar hennes nåd, att man kan må rätt bra här“ svarade den näbbiga rösten åter. Det var tydligt den nätta koketten med spegeln som talade. „Värre var det en tid då jag låg gömd i en mörk låda, sammanpackad med en hel hop andra saker så trångt, att jag aldrig hörde klockan slå och al- drig kunde komma ut till en sommarbal i det gröna, och så mörkt sen, att jag alls ej kunde se min spe- gel. Då blef tiden lång, men jag försäkrar, nu hin- ner jag aldrig ha ledsamt".

„Hvem är hon min lilla?“ frågade den hufvud- lösa damen, hvilken jag gissade vara den andra af de nyss utflyttade : „visst tycker jag, att jag nångång sett henne på de stora balerna derborta på divans- bordet, der hon tycktes dansa med hvem som bjöd epp henne, utan allt val.“

Sockerfiguren på biå bandrosen hviskade nu sagta: „ah ma chère, ce n'est qu'une cuisinière!“ „Ah“, svarade den lilla med hucklet, och hen- nes små glada ögon tittade dubbelt gladare i spe- geln, ,.jag dansar visst gema med hvem som helst. Det är så roligt att dansa. När jag var hemma hos min far och mor så dansade jag alltid, men tänkte ej på att jag gjorde det, ty det var just mitt sätt att lefva; men min mor sade en dag, att jag skulle i pension for att lära mig skick och seder. Jag hade just den dagen råkat ha litet hushållsbestyr, ty jag hade sett att en liljeconvalje fått en fläck på en af blomuddarne, och höll just på att laga mig till att skura bort den, och hade derföre knutit ett för-kläde på mig och en duk på hufvudet och så tog jag en daggdroppe i handen, för att se hur lustig jag såg ut så der utstyrd. Och jag tyckte att jag var nog så nätt. Men då sade min mor, „ja det kan just var* en bra drägt för dig att fara ut i verlden med“. Och bums tog hon mig och förde mig, jag visste ej hvart, på bordet i ett rum. I det- samma galade en tupp och jag tänkte mig bort, men se det blef ej af. Jag stod som fastvuxen; rundt omkring mig stod en hop lustiga figurer af allehanda slag, de pratade alla och väntade på att få göra en lång resa, och jag tyckte, att det var roligt att höra på dem. Dessutom såg jag i spe- geln som jag nu hade i handen istället for dagg- droppen, att jag såg så rolig ut, att jag hade just lust att skratta åt mig. Jag, som var van att se mig sjelf bara som en liten ånga, jag var nu så bastant och ogenomskinlig som en trädbit. Jag kunde ej annat än skratta.

Bäst det var kom en stor, forskräekelig karl, det var en menniska och jag blef helt rädd för ho- nom. Jag hade aldrig sett andra menniskor än nå- gra små söta barn, som brukade leka på vår äng, och de hade ljusblå ögon och ljust lockigt hår, och dem skulle jag nog ibland ha haft lust att leka med, men de voro ändå så stora, och sågo mig ej. Men den här mannen var dubbelt större, och svart och ful, och han packade in mig i en låda. Der var fasligt ledsamt. Men sen kom jag i ett glasskåp och der stod jag gema, ty det gick mycket folk utoch in i rummet der jag stod och alla sdgo så vän- ligt på mig. Men bäst det var, togo de ned mig, lade en stor pappers-salopp omkring mig, och förde mig hit och sade åt frun här, att de hemtade mig åt henne till kökspiga. Ja det var visst syssla för mig“.

Hon skrattade och åter blänkte hennes nätta ögon så glada mot spegeln. „Vet ni, här äro de- ras minsta grytor så stora som våra hus. Det vore ett vackert arbete att lyfta dem för mina små fina fingrar. Men frun hon tog så vänligt mot mig, och ställde mig hit på spiselkransen, och alla tycka om mig och säga att jag är söt och nätt, och på våra danser är jag i en brinnande tur, och dansar in- gen med mig, så dansar jag ensam-1.

„Jaha“, sade den hufvudlösa snibbigt, „det är konst att vara i turen när alla duga åt en. Nej ni skulle sett mitt herrskap, den tiden jag var dame dhonneur hos salig drottningen. Ni skulle sett huru gardeslöjtnanter och dylikt smått folk voro utom sig öfver att de ej vågade bjuda opp mig, eller ens tala till mig. De visste nog, de gunstiga herrarna, att det ej gick an. Men jag såg dock huru de på afstånd kastade förtjusta blickar och huru min stränghet gjorde dem olyckliga, så att det stundom gjorde mig helt ondt om dem. Men, min Gud, man kan ju ej rå för att folk har ögon, och icke kan man heller gömma sig för att de ej skola få se en. Emellertid var det en ung man som hade mera mod än de andra. Han inbillade sig att jag älskade honom, att jag hade uppmuntrat honom, och hade trasslatin sig i några ledsamheter endast för att få sina affärer i skick, att kunna bjuda mig sin hand. Han tillstod sin kärlek för mig, men jag hade då redan ett annat parti i aspect. En grefve, något åldrig det är sannt, men rik och stolt; och med ett leende, som jag kanske ej kunde undvika att göra litet för- aktligt, afvisade jag den unge mannen. Kunde jag väl rå för att han brände sina vingar? Men ack, rysligt hämnades han“.

,.På min bröllopsafton inträdde han i mitt rum, och sköt sig för pannan. Några droppar af hans blod stänkte i mitt ansigte, och i ett ögonblick var jag sammankrympt till så liten J nu sen mig vara, och förlorade förmågan att röras omkring om da- garna. Lyckligtvis höll jag just på att kläda mig, och fick sålunda min toilett med mig, så här i mi- niatur, och kan således ändå ha något intressant att sysselsätta mig med“.

„Nå när miste min nådiga sitt hufvud?“ frå- gade en röst ur hopen.

„Mitt hufvud, ack ja det är sannt, jag kom ej mer ihåg att jag haft något. Jag saknar det också alls icke. Det hände mig en liten malheur: jag rå- kade falla omkull på marmorskifvan der inne på bordet och slog hufvudet af mig; men det var ett lappri, det gjorde ej ondt alls“.

„Vid min Kejsares och herres, den store För- nuftets sols, skägg“, sade nu den nickande Chine- sen, „det vore en stor o’yeka att mista sitt hufvud; hvad skulle man då ha att ranka uppå. Det vardock icke långt ifrån att icke denna olycka en gång hade händt mig.

Jag är född i Kanton, de stora städernas stad, och fick genast den lyckan att tillhöra den vise Tjang-tschi-li. Det var vid denna tid barbarerne kommo öfver hafvet, för att få den nåden att dricka vårt thé och äta vår spis, och den store himmelens son, Förnuftets sol, tillät att några af barbarerne fingo kyssa stoftet för hans fötter. Deras konung hade sändt dem den långa vägen öfver det stora vattnet, endast för att de skulle betyga hans vörd- nad för den store verldens herre, och de hemtade skänker. Deribland var en underlig låda, hvari alla som ställde sig framför den, måste krypa in, och visa sig helt små derinne för den store Förnuftets sols ögon. Och den himmelske Kejsaren, alla herrars herre och alla furstars furste, han log i nåd, då han såg denna ödmjuka hyllning af alla.

Några dagar sednare, då min herre, den vise Tjang-tschi-li inträdde och nedkastade sig för den lysande fursten, då befallte han honom krypa in i lå- dan och sålunda betyga sin vördnad, och han gjorde som förr och ställde sig framför lådan, men se, han kom icke ditin. Då blef himmelens son vred. Men min herre, hvars vishet öfvergår andra mennisko- barns, såsom hafvets vatten öfvergår droppens, fann genast hvad som händt, nedkastade sig på sina knän och sade: „Store herre, du som är mera lysande än solen och mera skinande än morgonrodnan och mera mild än morgonvinden, se i nåd till din tjenare ochstraffa honom icke. Se, du värdigades sjelf i går låta gifva honom mat af ditt Kejserliga bord, och det var denna mat som af ditt majestäts ögonkast undfått en så födande förmåga, att din slaf nu icke kau rymmas i lådan. Du är herre öfver mitt lif, men värdigas vara barmhertig, som solen, och gif mig några dagar att åter afkläda den fetma, livar- med din nåd har bekladt mig, och jag skall kunna fullgöra din befallning“.

Den store jordens beherrskare, hvars nåd öf- vergår hvad menniskor kunna fatta, behagade gifva min herre tre dagars tid och lät bortflytta lådan på det ingen skulle krypa in i den, innan hans höga befallning af min lierre blifvit fullgjord. Och den vise Tjang-tschi-li begaf sig hem, och under tre da- gars tid hvarken åt han eller drack, på det han skulle blifva mager. Icke ens det finaste thé i de dyrbaraste koppar smakade han, ja till och med hans opium-pipa stod orörd. De finaste inlagda frukter stodo på bordet, men, se hvad den vise förmår! han smakade dem icke. Och dock fortfor hans anlete att glänsa likt fullmånen. Ocli tvenne gångor om dagen stego hans sköna hustrur Y och E upp från sina soffor och stodo på sina små, äpplen liknande fotter, och försökte om de skulle kunna omfatta ho- nom. Men ack (deras små svarta ögon höllo på att af sorg mista sin glans!) när den glänsande Y och fullmånen E knöto sina långnaglade händer tillsam- man på hans ena sida, då fattades ännu ett långtstycke, för att de båda andra händerna skulle kun- nat knyta sig på andra sidan.

Men när de tre dagarne voro förflutna, måste Tjang-tschi-li bege sig opp till den mäktige herr- skaren öfver alla verldens länder. Han gick bäf- vande till dörren af salen, men var dock icke all- deles utan hopp, ty i dag hade den himmelska Ys och den rundsköna Es händer nalkats hvarandra så mycket närmare som bredden af en tumme.

Nedkastande sig till jorden för hvarje steg han tog, nalkades min herre. Då befallte honom den store herrskaren, solens och månens broder, att han skulle gå fram till lådan och betyga sin vördnad. Han lydde, men se, han kom icke i lådan. Då utgick en ljungeld från den store och mäktige herrskarens mun och han sade: „Tjang-tschi-li nedkastas i hunger- tornet, hans slägt har upphört att lefva och hans hus finnes ej mera, och kring gatorna utropas: så går det med den som icke lyder den store Förnuftets sol!“

I detsamma kommo soldater, som letade efter alla personerne i hans slägt för att aflifva dem, andra började att förstöra och nedrifva hans hus, och en, grymmare än de andre, hade redan lyft sin sabel för att skrattande hugga af mig mitt hufvud, men då kom ett bud som ropade: „håll! den höge För- nuftets sol, hvars vishet och mildhet öfvergår den på fästet lågande solen, har tillåtit att dessa mygg ännu må få glädjas af hans sken. Stor och out- grundlig är hans nåd, han förlåter Tjang-tschi-li och hans slägt“.Det var en af barbareme, som var en läkare, och han hade fått njuta den öfvermenskliga sällhe- ten att breda ett plåster for den lysande herrska- rinnan Ly—los lilla finger, som var sjukt. Och som man sade, att barbaren kunde lindra hennes smärta, hvilken gaf en skymt af

oro åt den höge Förnuftets sols helgade och ostörbara tid, så hade man kallat honom, och när han skulle gå bort hörde han om- talas min herres förbrytelse och straff. I detsamma lät den höge Kejsaren, hvars gifmildhet öfvergår solens, fråga hvad han begärde till belöning för den tjenst han gjort, och han bad endast att få se den underliga lådau. Och se, den höge herrskaren, hvars nåd öfverflödar, tillät det. Barbaren skrufvade litet om något uti lådan, och så djerfdes han bedja om den nåden, att min herre skulle ännu få framställa sig inför den, och — J som hören mig här, skolen häp- nande förvånas att höra den högt uppsattes mildhet — han tillät det, i glädjen öfver att den sköna Ly—lo icke mera skrek öfver sitt finger.

Den vise Tjang-tschi-li nedkastade sig, och barbaren ställde lådan framför honom, och se: han låg äfven der inne i hela sin längd, men liten och sammankrumpen. Och den store förnuftets sol vär- digades le och hans leende var en nådesol öfver de dömda.

Den vise Tschang-tschi-li skänkte mig seder- mera åt Läkaren, och denne förde mig till ett un- derligt land, som heter England, och skänkte mig sen åt herrn här i huset, och så kom jag till dettabesynnerliga land, der de en tid om året kläda öf- ver både gator ocli tak med hvitt tyg, såsom man ser der genom fönstret".

Just bredvid den nickande cliinesen låg en in- diansk pil. Jag tyckte mig märka att äfven den är- nade sig att säga något, och verkligen hördes nu en stark manlig stämma yttra: „min broder, du haf- ver omtalat en saga om ditt land och din store höf- ding, jag vill säga dig en om mig sjelf. Jag är en krigare af Anantukals stam, och mitt namn är Den stolte Björnen. Jag var ung, jag hade ännu icke slagit många fiender och hade ännu icke tagit mig någon hustru. Då såg jag en ung qvinna, hon hette Det röda Hallonet och var den skönaste i vår stam. Hennes fader ville icke sälja henne för mindre än hundrade bäfverskinn. Den stolte Björnen ville äga henne, och hans Totam gaf honom god jagt. Han förde henne i sin hydda, och Det röda Hallonet trif- des väl, ty så har ännu ingen hustru blifvit aktad. Den stolte Björnen bemötte henne snarare som sin like än som sin hustru, och han hade ännu alldeles icke tänkt på att taga sig flera hustrur. Då öfver- föll Schanano-stammen oss om natten, deras höfding ägde en knif, som han hade erhållit af de hvita män- nen, och deras trollkarlar hade gifvit den makt att alltid gifva seger öfver rödskinnen i hvems hand <Ien än var. Den var spetsig på udden och skarp på båda sidor.

Lifvets lierre hade sändt oss eU så tung sömn, att vi icke vaknade, innau de hade inträngt i vårahyddor; och vi föllo i deras händer, som biifvern stängd från sin boning. De hade tagit mina vapen innan jag vaknade, men med min hand nedslog jag de tvenne första. Sedan slog mig' en med sin to- mahawk så, att jag föll som död, och så bundo de mig. När jag vaknade, hörde jag Schanano-höfdin- gen säga åt min hustru: „Du är skön, Schananos krigare skola strida om dig. Jag vill döda dig, det är bättre att Hallonets saft flyter, än att krigarenas blod gjutes". Han lyfte sin stridsyxa, och min själ gladdes att Det röda Hallonets läppar icke skulle vidröras af någon annan. Men hon svarade: „Scha- nanos höfding är icke svag, hans krigare taga icke hans byte af honom. Skona Det röda Hallonet, tag henne till din hustru".

Jag röt af vrede. Mina väktare skrattade. Ilöf- dingen sade: „Björnen är icke så stolt nu, som då han slog våra krigare på fältet. I morgon då björ- nen skall dö, vill jag taga dig till min hustru un-

der det han sjunger sin dödssång. Vi vilje se, om den unge är en krigare, eller om han har mjölk i sina ådror. Nu skole vi tåga hem".

Följande dagen eldades en svetthytta för höf- dingen; jag stod bunden vid en påle ett stycke der- ifrån, nära ingången till hans hydda. Schananos qvinnor och barn samlades redan omkring mig och uppstämde sånger, stundom började en och annan att söka tillfoga mig smärta. Jag kände det icke

och de andra hindrade dem att fortfara i det de

sade: „icke förr än höfdingen återgår till sin hydda•efter svettningen". Höfdingen gick till svetthyddan, lians hand lekte med trollknifven, som hängde vid hans sida, och när han kom nära pålen der jag stod bunden sade han: „Det röda Hallonet skall komma for att gnida mig och sedan skall hon föras till min hydda". Och nu beredde sig Schananos att gifva mig en krigares död. Men min vrede var vida större än mina smärtor, och jag hånade miua plågare. Då fördes Det röda Hallonet förbi ifrån svetthyttan och hon stannade och sade: „Stackare ären J,

som icke kunnen få ens en bäfverunge att klaga. Ären J rädde för den ensamme mannen, efter J binden haus händer? Lossen hans händer och gifven mig en knif, så skolen J få se, huru hans hjerta skall vekna, och J skolen få se, att jag är värd att vara eder Höf- dings maka“. Schananos skreko gällt: Ho-ah, oah, räckte henne en knif och lossade mina händer.

Min Totam stod mig icke bi, mina ögon voro förmörkade, så att jag icke såg hennes mening och jag röt till henne: „qvinna, kommer du mig nära så krossar jag dig med dessa händer“. Men hon sade högt och hånande: „din blod är hvit, du är ingen krigare, utan en katt!“

Med upplyft knif nalkades hon mig, men då hon kom mig nära sänkte hon den mot sin andra arm, som hon höll rak vid sin sida. I samma ögonblick ryckte jag knifven af henne och stötte den i hen- nes bröst. Hon föll till mina fötter, men hon reste sig åter litet, ryckte ur sin arm Höfdingens troll- knif, som hon bar dold deri, och bloden frusadeefter ur såret, och hon sade: „Jag har lyckats, be- fria dig nu. Jag hade velat strida vid din sida med den andra knifven, men kan ej mer“. Och hon slöt

sina ögon, och jag såg att hon dog, och jag hade

velat stöta knifven i mitt bröst, men jag ville ej lemna Det röda Hallonets lik åt fienderna. Jag tog det på min arm, afskar mina band och nedstötte hvar och en som nalkades under det jag bar henne bort. Slut- ligen afsköt någon en pil emot mig, den store anden styrrde den genom mitt hjerta, och den upptog min själ. En gång skall väl ock pilen förstöras, och den

store anden upptaga mig på sin ö“.

„Hvilken vildhet, hjelp mig jag svimnar!“ läs- pade den lilla sockerfiguren på blå bandrosen.

„Dårskaper!“ sade nu den judiske presten. „Men vill väl detta fåvitska slägte höra den vises ord? Står jag icke här dag och natt och predikar, men ho hör mig. Viljen J blifva vise, så tigen och hö- ren mina ord. Först vill jag dock för eder uppläsa denna gamla urkund, som jag har i handen. Det är ett bihang till Judiths bok. Sedan vill jag lära eder vett och visdom. Så tigen stilla och lyssnen:

I Gilgal bodde en man af Benjamins stam, hvars namn var Amram. Han hade många söner, men en- dast en dotter vid namn Maheli. Denne Amram hade en anförvandt, hvilken bodde i Nobah och dref handel i Ammons land. En dag, då Amram kom hem af fältet, mötte honom en man, den der sade: är du Amram Nurs son?

Ja, svarade Amram, jag är det.Då sade mannen: jag är Jethurs, din frändes, tjenare. Så säger Jethur din frände: se jag vill gifva Isbosetli, min son, en hustru innan jag dör, på det han icke må taga sig hustru af hedningar- nes döttrar. Gif honom derföre din dotter. Denne min tjenare skall ledsaga henne hit tillika med de handelsvaror han åt mig skall hemta. När jag är död, må min son draga med sin hustru till vår stam och begrafva mig der, och han skall ärfva alla de rikedomar dem jag förvärfvat.

Och Amram förde tjenaren i sitt hus och und- fägnade honom och sade: mycken lycka är i dag mitt hus vederfaren, att min broder, den Herren väl- signat med stora håfvor, uppsöker sin ringe broders dotter, till hustru åt sin son.

Men om aftonen, då Maheli skulle hemta vat- ten , ställde hon sin kruka vid brunnen och satte sig ' ned derinvid, och hon gret.

Då kom hennes broder Elisarna, den hon mest kär hade af sina bröder. Men han hade varit ute i marken och visste icke hvad skett hade, och då han såg henne gråta sade han: Maheli, min syster, hvi gråter dti?

Visserligen må jag gråta, svarade Maheli, att jag måste lemna min fader och min moder och mina bröder, för att fara till hedningarnas land och blifva Jethurs sons hustru.

Elisarna frågade åter: Gifver vår fader dig till hustru åt honom, som dröjer bland hedningarna för att samla egodelar till och med då, när hans faderengång hvarje år kommer till Nobah, der lians hem är. Det må vår fader ieke göra, han skall icke lemna vår dufva åt falken.

O Elisarna, svarade Malieli, falken kan väl sön- derslita dufvan, men icke varder hon derföre en falk. Herren varder mig ledande och skall beskydda mig för ohelgande.

Nej, Maheli, det får icke ske, vår fader skall höra mina ord, han får icke lemna dig åt styg- gelsen.

Min broder, svarade åter Maheli, hvad är jag, att min broder för min skull skulle synda emot vår fader. Herrans vägar äro outgrundeliga. Mig var- der icke annorlunda gående än honom behagar.

När nu sju dagar hade gått förbi, bröt Jethurs tjenare opp, och Maheli och hennes tjenarinna och alla handelsvarorna och de tjenare, som skulle föra varorna, voro alla redo att börja resan. Men Am- ram och hans hustru välsignade sin dotter, och Ma- heli gret, och hennes fader och moder och hennes bröder och allt husfolket greto, ty hon hade varit såsom ett silfverfat med kostelig rökelse i huset.

Men när de hade farit några dagar och kom- mit till slätten Zophim, då kommo röfvare från ber- gen och öfverföllo och slogo tjenarena och förde Maheli och hennes tjenarinna till Ammons land och sålde dem åt en köpman. Och köpmannen gick till Achior, som var en öfverste öfver all Ammonä barn, och sålde Maheli till hans frustuga.

Då Achior fick se henne, blef han upptänd afkärlek till henne, ty hon var däjelig som en ung blomma i Hermons dal, den daggen ännu ej skakat af bladen, och såsom en vattenlilja, den der vaggas af Jordans vågor och stundom gömmer sitt anlete bakom vattnets skira slöja. Och han talade vänliga till henne, men Maheli teg och lyfte ej upp sina ögon.

Då lät Achior föra henne i det vackraste rum- met i sin frustuga, och trodde att hon var af rädd- håga förstummad, och talade alla dagar vänliga till henne och gaf henne kosteliga smycken och skän- ker, men hon talade intet och rörde sig icke, utan satt som ett beläte.

Men Achior blef så intagen af kärlek till henne, att han frågade intet efter sina andra qvinnor, utan lät dem gå hvart de ville, och han gaf dem frihet och ville endast taga Maheli till hustru.

När han nu åter inträdde till Maheli och sade: min älskade, se för dig har jag bortjagat dem alla, såsom man bortsopar dammet för en drottnings fot- ter, ty du är mitt hjertas drottning; men fresta mig uu icke längre, ty min vrede skulle ångra både dig och mig. Då böjde sig Maheli för honom och sade: Herre, se din tjenarinna. Herren Israels Gud, som gifvit mig i dina händer, har gjort ditt hjerta mildt emot din tjenarinna. Du skall icke förneka mig, att helig hålla Israels Gud och honom allena dyrka.

Achior blef öfver måttan glad och gaf Maheli det löftet, att hon finge dyrka sin Gud på sitt sätt och huru hon ville, och att han skulle skaffa henne qvinnor af Israels döttrar till betjening.Så hade nu Maheli öfver ett år varit hos Achior och hon hade födt honom en son. Och Achior äl- skade Maheli, och Herren vände Achiors hjerta så att han lyssnade till hennes ord, då hon talade om Herren Israels Gud och hans stora under och verk. Och Achior sade: visserligen är din Gud en stor Gud och en mäktig, den stora under förmår.

Men se, då kom ett budskap, att Achior med allt sitt krigsfolk skulle bryta opp, ty Konungen sände sin Härhöfvidsman Holofemes att draga ut mot all riken, som vesterut lågo, för att göra dem sig underdåniga.

Och Holofernes underlade Konung Nebucadne- zar många land och förstörde städer och bortförde folk och egodelar, så att fast ingen mera vågade stå emot honom, utan kommo regentema och de yppersta af folken emot honom med pipor och trummor och stor ära, men ändock vunno de icke nåd inför ho- nom. utan de skulle prisa Nebucadnezar allena som sin Gud.

Och Achior var en väldig krigshöfding, men då kriget numera endast hade blifvit ett segertåg från det ena landet till det andra, och alla föllo till Ho- lofernes utan svärdsslag, då kände Achior längtan efter Maheli, och hans hjerta var brinnande i ho- nom, att han på så länge icke hade skådat hennes anlete, det han älskade. Och lian sände budskap att hemta henne lönligen, Och hon tog sin son med sig, och Achior dolde dem hos sig.Men Israels barn förtröste nppå Herran och befästade sig på bergen och i städerna och fastade och bådo till Herren Israels Gud,

Och det vardt sagdt Holofernes, att Israels bam rnstade sig och ville värja sig, och han förgrym- mades svårligen och frågade hvad folk detta var och hvarpå de hade sin lit. Och Achior steg fram och han svarade och omtalade alla Herrans stora under med Israels barn, och berättade huru han dem i alla farligheter hulpit hade, och huru de genom Herrans hjelp mäktige fiender underkufvat hade. Och han sade, att så länge de mot Herren intet syndade, skulle ingen emot dem något förmå. Och rådde han derföre Holofernes att låta befråga, om de hade så- dan synd begått, ty eljest skulle han dem intet vinna kunna.

Då Achior hade talat, vordo alla Holofernes höfvidsmän vreda och ville döda honom, och Holo- fernes förgrymmades emot honom och han sade: *) „Såsom dem gående varder skall dig ock gå, ty jag vill sända dig till dem, på det du må blifva straffad med dem“.

„Så befallte Holofernes sina tjenare att de skulle taga fatt på Achior och föra honom bort till Bethu- lien uti Israels bams händer“.

„Och Holofernes tjenare grepo honom och då de kommo öfver slättmarkene intill berget, drogo skyttar ut emot dem“.

*) Judiths bok 6:te kap. 6:te vers.„Då veko de afsides om berget och bundo Ac-hior vid ett träd, med händer och fotter och stötten neder och låto så hängan, och foro till sin herra igen“.

„Men Israels barn kommo ned af Bethulien till honom och gjorde honom lös och hade honom in i Bethulien och ställde honom midt ibland folket och frågade huru det tillgånget var och hvarföre Assy- rierne hade hängt honom“.

„Och Achior svarade och berättade huru det allt tillgått hade, och allt folket föll på sitt ansigte och tillbad Herren“.

„Och de fastade och bådo hela den dagen, och de sade åt Achior: våra fäders Gud, hvilkens makt du prisat hafver, varder dig så vedergällande, att de intet skola få se sina lust på dig, utan du skall få se huru de slagne och nederlagde varda“.

Men Maheli väntade hela dagen, att han skulle hemkomma, och då han icke kom bedröfvades hon och sade: hvad har händt min herra? Och hon sände en tjenare ut att speja, och tjenaren återkom och bådade henne hvad som händt. Och Maheli vred sina händer och afklädde sig sina kosteliga kläder och låg hela natten och bad inför Herran. Men mot morgoren innan solen gått upp, kastade hon en mantel öfver sina skuldror och insvepte sin förstfödde deruti, och gömde ett bröd i sin klädnad, och sedan hon ännu bedt en bön till Herran vandrade hon bort.

Och Herrans hand omskyggade henne, så att ingen af väktarena blef henne varse, och hon van-drade allt framåt, och då krafterna öfvergåfvo henne bad hon till Herren, och hon kände sig åter styrkt, och hon nådde slutligen bergen och gömde sig der.

Men hon bad en bön och sade: Herre Israels Gud, Du som hafver beskyddat Hagar och Ismael i öknen, se i nåd till detta barn att det icke för- gås. Du, som gifver fågelns ungar skjul emot ovä- dret, skydda ock denne som är skyddlösare än de. Och när hon hade bedit, såg hon ned på barnet och såg att det log, som barn le då de i drömmen se Herrans englar. och hon sade: „Lofvad vare Her- ren, Herren. Jag hade mycket bekymmer i mitt hjerta, men din tröst gladde min själ.

Herren är mitt hopp, den högste är min tillflykt.

Dig varder intet ondt vederfarandes och ingen plåga skall nalkas din hydda, ty han hafver befallt sinom änglom om dig, att de skola bevara dig på allom dinom vägom.

Herren varder icke förlåtande den tröst till ho- nom hafver“. Och hon gret.

Men när hon hvilat en stund ville hon stiga opp för att gå vidare och då förmådde hon det in- tet, utan måste blifva sittande vid stenen der hon sutit, och barnet vaknade och hon lutade sitt huf- vud sörjande emot honom.

Men se då öppnade han för första gången sin mun till att tala och sade: Abba. Och modren hörde sin förstföddes första ord, och glädje och frid vardt åter i hennes hjerta, och hon dröjde så qvar öfver den natten, och satt va- kande öfver sitt barn.Och Herren skyddade henne, så att hon ej blef upptäckt af någon, och att intet vildt djur nalkades henne. Men då morgonen begynte gry, steg hon opp och kände sig så mycket styrkt att hon för- mådde gå, och så befallte hon sig Herranom och vandrade med barnet på sin arm till dess hon kom till staden, och hon trädde till stadsporten, hvilken var tillsluten.

„Hvem är du och hvad begär du?“ frågade henne väktarena. „Jag är en af Israels döttrar, Maheli, Amrams dotter, och beder att j tillåten mig att uppsöka Achior, min herre, den j i går hafven fört in i eder stad“.

Men de som vid porten vakt höllo gjorde som- liga gäck af henne, för det hon var en ensam qvinna, och somliga sade, att de ej vågade låta någon in.

Men se, då kom der gående en hög qvinna, klädd i sorgekläder, och hon frågade hvad som å färde var, och vakten sade, att en qvinna med ett bam på armen, som sade sig vara Achiors den Am- monitens hustru, bad att hon måtte blifva insläppt, men de fruktade att det vore en list af fienden.

Då svarade den sorgklädda qvinnan: „Fören j krig emot qvinnor, att j rädens denna? Låten opp för henne eller ock gån till eder öfversta och spör- jen honom, men låten icke den trötta försmägta i väntan“.

Då lät vakten opp porten och vid det den upp- läts föll täckelset af Mahelis hufvud, ty barnet liade fattat deruti och lekt dermed. Men Maheli inträdde,och alla undrades öfver hennes fägring och öfver barnets.

Men den höga qvinnan i sorgklädenia gick till Maheli och sade vänligt: „min syster du är trött, kom i mitt hus. Jag är enkan Judith. Merari dot- ter, kom jag vill låta båda din ankomst för din herre“.

Maheli tackade henne, men då hon ville följa henne, såg Judith att hon darrade och hon stödde henne vid sin arm och förde henne till sin boning. Och folket som stod derinvid sade: se Libanons ceder och däldens lilja!

Och Achior kom, och han gladdes, och han tog sin son på sina armar och sade: „Mycken glädje har mig nu vederfarits: fast jag mycket lemnat, har jag nu mitt bästa här. Men större är ock derfcire nu min fruktan att Konungens folk skall vinna staden. De äro talrika och mäktiga“.

„Nu rädes jag intet mera“, sade Maheli, „sedan jag återsett min herres ansigte. Herrans hand skall beskydda oss“.

„Herren skall icke öfvergifva sitt folk. Han kan väcka upp en försvarare af sådana som detta bam, om honom så behagar“, sade Judith.

Och Holofernes med sin här drog upp emot Be- thulien och trängde staden allt mera och förstörde vattenrännorna, och satte vakt vid brunnarna, och när de nu i tjugu dagar hade förvarat brunnarna, blef stor jemmer i staden, och det fanns icke vatten mera än för en dag. Och folket klagade och ville gifva sig åt Holofernes.„Men då stod Ozias, deras furste, opp och gret och sade: Käre bröder, hafver dock tålamod och låter oss ännu i fem dagar förbida hjelp af Gud“.

„Om han ville bevisa oss nåd, och sitt namn härligit göra“.

„Varder oss i dessa fem dagar icke hulpit, så vilja vi göra som j bedit hafven“.

Och Achior gick till Maheli och förtäljde hvad öfverenskommit var, och han sade: „Inom fem da- gar skall staden öfverlemnas åt fienden, om ej hjeSp kommer, och hvadan skulle den komma? I östan och vestan finns ingen, som skulle våga stå emot ko- nung Nebukadnesar“.

„Herren Israels Gud“, svarade Maheli, „mot ho- nom äro jordens konungar som stoft och deras makt och herrlighet en flägt!“

Och Maheli gick in till Judith, lade barnet i hennes armar och sade: „Judith, o min syster, låt icke honom blifva gifven till spillo“.

Judith smekte leende barnets lockar och frå- gade: „Hvad önskar du Maheli?“

„Judith, o Judith, låt icke Herrans namn komma på skam! Om icke hjelp kommer, vilja de inom fem dagar lemna staden åt fienden“.

„Hvad är det de synda och fresta Herren“, ut- brast Judith med vrede. „Hvad berättar du mig. Skall jag sådant höra?“ Ocli hon reste sig opp, och hen- nes kind blossade. Men hon nedsatte sig åter och sade: „Ack, livad kan en svag qvinna! Ho villhöra hennes ord, om hon bestraffar deras otro och deras hjertans hårdhet“.

Maheli svarade: „Gå i Herrans den store Gu- dens namn, och han skall vara med dig och gifva dig kraft att blifva en Debora! Ve, jag kan intet. Jag är som det svigtande röet, som vinden böjer, eller som vinrankan, som står endast så länge den stödes af trädet; men du så stolt i din höga fägring, Herren har gjort dig till ett redskap i sin hand. Der det starka redskapet brister, kan arbetaren ännu lyckas med det böjliga, och der mannens mod brister, kan Herren bereda sig ära genom en qvinna. Judith, låt icke lemna staden i fiendens hand. Låt icke hedningame säga: „se, vi hafVeförtrampat dem som förlitade sig på Herren“.

Judith svarade intet, utan satt tyst, och Maheli gick åter bort med sitt barn. Men Judith stängde sig inne och bad till Herren.

Men Achior trädde till Maheli och sade: „Maheli, mitt hjerta är tungt öfver pilten. Visste jag dock huru jag skulle kunna sända dig hädan med honom“.

Maheli svarade: „Icke må min herre vilja sända sin tjenarinna bort ifrån sig om han ock kunde! Underliga hafver Herren ledsagat mig hit till min herra och åter till mina fäders land, han skall icke nu förlåta mig. Skulle icke hans makt förmå att frälsa hans folk. Underliga äro hans verk. Hans makt hafver skapat fästen och himlar, och hans mild- het hafver icke aktat för ringa att göra det sil— keslena hullet på barnets kind. Se, min herre, sede små fingrame, som ligga i hvarandra, så Ijufliga som bladen på den hvita rosen från Damaseus, i hvars ådror sprides en enda purpurdroppe. Se hans hår, hvem har väl krusat dess mörka lockar? Han rör sina små händer; huru älskliga de äro! Så lena och så hvita som lamm nyss tvådda i bäcken, och dock äro de lika skapade som den starkastes, som din egen, hand, min herre. Och nu slår han opp sina ögon; äro de ej skönare än gazellens och mil- dare än den unga dufvans. Herren hafver icke skapat honom så älsklig för att gifva honom till spillo. Han hafver fört oss till sitt land, han haf- ver öppnat oss sin lustgård, han skall icke låta fienden härja lustgården och dem han ditfört till skada komma“.

Men Achior lade sin hand på barnets hufvud och log vänligt mot Maheli, och hon lade båda ar- marne i kors öfver sitt bröst och bugade sig inför honom.

Huru Judith sedan bad till Herren och gick ut till de Assyriers läger, det står att läsa i Judiths bok. Men då tvenne dagar voro framgångne, och intet vatten mera hade funnits i staden, då satt Ma- heli i kammaren och hennes kinder voro bleka och hennes hår var beströdt med aska, och en säck var hennes klädnad. Och barnet hade klagande insom- nat i hennes sköte och det qved i sömnen, och Ma- heli lyfte sina ögon opp och sade: „Herre, Herre, hjelp mig att jag icke misströstar, styrk mig att jag icke förtviflar. Men då kommo budskap och sade: „As- synernas här flyr för Hen-en, och Jadith hafver slagit Holofernes. Staden är räddad och J ären räddade. Och din herre skall bo när oss och blifva en af oss“.

Då sade Maheli: „helig, helig, helig, är Herren, mäktig och stor. Med en qvinnas hand hafver han slagit den stora hären och af spenabarnens mun be- reder han sig ett herrligt lof.

Jag tänkte i min ångest, Herren hafver förskju- tit mig, hans öga hvilar icke på hedningarnas stad och han hafver lernnat mig i mörkret, men se då uppe- höll han mig med sin högra hand och förde mig till ljus och klåra källor, och då jag tänkte: stor- men varder mig förstörande, se, då bjöd han storm- vinden, att den tog mig på sina vingar och förde mig till ljufligare ängder. Och då jag bäfvade att jag skulle försmäkta af törst, se, då beredde han mig lefvande vatten och ljuflig svalka i sina gårdar, att jag hos Herrans folk må lefva och i mina fäders land få dö; och han hafver upptagit minom herra och min förstfödde i sino lande“.

„Nå så sluta då en gång“, skrek argt en hvass röst och, paff, small locket opp af den tillslutna do- san, och en underlig liten gubbe tittade opp och stod och vickade deruti.

Alla tego, endast en melodiskt susande sång den jag hört hela tiden fortfor ännu.

„Hvem galar och skriker här!“ sade åter gub- ben, „kan man då aldrig få vara i fred? jaså, är det ni snäckor der, som hålla oväsendet. Hvad skri- ken j efter?“„Vi äro sändebud från det mäktiga Söderhaf- vets konung“, svarade den ena af snäckorna. „Han har sändt oss hit, för att få höra budskap från sina anförvaudter i dessa trakter. Det är, som man vet, ej stort att lita på sjömäns berättelser, och han vill veta säkrare genom oss huru de lefva här“.

„Ack“, sade den hufvudlösa damen, „hvem är den potentaten? Jag mins ej att det någonsin kom sändebud från honom till vårt hof“.

„Han är den mäktigaste af hafskonungarne. Ett präktigt hof, ett rikt och folkrikt vatten“.

„Folkrikt land?“ frågade en röst.

„Nej vatten. Försök att räkna söderhafvets vågor, då får ni veta hur talrikt hans folk är. Vis- serligen är vattnets folk olika jordens. Ord talas der aldrig, allt är sång. Har ni hört stormen fara öfver hafvet, ni har då hört vågornas sång. Då är stor folkförsamling, då talas kraftiga, vackra ord, med lifliga åtbörder och llög röst om kung och folk. Eller har ni sett vågorna leka och smekas en af- ton, vid stranden, just då de hålla på att slumra? Har ni hört hur ljuft de då sjunga, huru smekande i deras vänliga samtal. Man har talat om Sirenernas sång för att locka sjömännen i hafveta djup; nej icke lor att locka ha de sjungit så; men de hafva talat vänligt till de förbifarande, och deras toner hänföra dödliga öron. Nu vilja de aldrig mer tala till jordens barn, de veta att dessa ej kunna bära det. Ljufligt att bo i hafvets krystall, skönt i dess lunder af korall, herrligt dess språk, det heter sång.“"„Atlantos är konungens broder, åldrig som han, mäktig och stor. De helsa hvarandra med vänskap. Atlantos sonason är den sjö som svallar här utan- fore. Han älskade Saima, den blåögda sköna, från tidernas morgon, men afundsjukt lade sig landet till hinder emot deras förening. Och Saima hon kastar längtande sina blå ögons blickar emot hafvet, men en talrik vakt af landtandar stå med sköldar och spjut af tall och gran och stänga till och med åsy- nen af den älskade. Och hon sjunger klagande sin sång, och hafsviken den lyssnar och kastar sina vå- gor med storm mot landet, men kan ej besegra det. Nu säger man att menniskorna sett deras längtan och deras kärlek, och att de skola bekriga landet för att förena de båda älskande. Så lydde sagan på söderhafvet.

Konungen sände oss hit med budskap till men- niskorna för att lofva dem belöning. Lätt skola Fin- lands skepp bäras fram öfver böljorna, och åter- vända lyckligt till säkra hamnar. Hafvets konun- gar skola icke fordra med stränghet sin tribut, ty de åldrige älska de unga, och önska deras förening. De äro ädle och mäktige, de älska att sprida trefnad och välsignelse till menniskorna i de aflägsnaste bygder“.

„Uff, sådana dumheter“, sade gubben i dosan. „Finland, ja det är rätta landet att tala om. Fat- tigdom, dumhet, uselhet. Tacka lyckan om folket här kan skyla sitt elände med litet Lybecks glitter, och för öfrigt må det vara nöjdast att ingen vet, att det finnes här i verlden“.„vise man, sanning talar du“, utlät sig den judiske presten och upplyfte härvid sitt hufvud så högt att jag ej mera trodde det kunna nedfalla, men se, det föll och derefter började mun och skägg endast att så mycket hastigare röras.

„Finns här då ingen, som man kan tala ett förnuftigt ord med“, sade åter gubben i dosan. „Hvem är väl månne den der grå herrn i glaskupan, han ser mera förståndig ut?“

,,J uppmanen mig att säga hvem jag är, eme- dan jag är eder okänd“, svarade nu en klar röst från lampan. „Nåväl, jag skall säga eder det, ty den okände är alltid ensam, om han än omgåfves af hundrade. Att jag är en lampa det sen J alla, att äfven jag någongång lyst, det tron J utan att jag behöfver säga det, och ehuru J sen, att jag en- dast är af simpel lera, så förmodar jag att J icke derföre ansen mig för ringare, ty J veten väl att den simplaste lerlampa kan lysa den vise, under det den slösande oduglingen bränner doftande oljor i dyrbara gyllene käril. Hvad viljen J derföre att jag skall säga eder? Hvad jag gjort? hvad stort jag ut- rättat. Men anstår det väl mig att omtala mina egna förtjenster? Dock, J åstunden det, jag vill öf- vervinna mig sjelf, för att göra eder till viljes. Ty om än blygsamheten är en helig pligt, så finues dock en, som är större, den nemligen, att med bered- villighet gå det allmännas önskningar till mötes.

Jag vill alltså säga eder, att det första minne jag har, är af en tid, som var mig ganska ärofull.Jag lyste då för en Romare, värdig detta namn. Han lemnade sitt hem, en liten enkel boning, för att rädda fäderneslandet. Jag följde honom i hans tält och lyste hans nattliga vakor för fosterlandet, jag lyste honom ännu då hans själ kämpande flydde ur kroppen.

Hans egendom tillföll hans son, och denne för- aktade den ringa lerlampan. En slaf bar mig till sitt usla hem, men endast sällan tvangs jag att be- lysa hans elände, ty han ägde ej olja att gifva mig. Men en natt påtände han min veke. Han gick för att tända eld på den boning, hvilken tillhörde hans husbonde, hvilken agat honom tyranniskt för ett ringa fel. Han blef röjd och dödades. Han hade fällt mig ur handen, jag blef gömd i mullen och låg der länge, länge. Jag sörjde att mitt lif skulle förflyta utan nytta, men — huru ofta föranleder icke en ringa tillfällighet en stor förändring i vårt öde! En dag kom en fattig enka gående, hon fällde ur handen en liten penning och böljade söka den, och så fann hon mig. Hon bar mig till sin boning, köpte olja för sin penning och tillbragte sin natt i bön och arbete för sina begge små sofvande barn.

Hon var Christen. Hon hade öfvergifvit vän- ner och anförvandter för sin tros skull och lefde nu i Pompej utan att vara bemärkt af de Christnas fien- der. Men det stillaste lif förmår ieke afvända för- följarens verksamhet. Jag såg en man inträda hos henne. „Offra åt gudarne i morgon, sade han, att du må få lefva; eller du dödas och dina barn bli slafvar“.Han gick, hon nedsjönk i bön. Derpå steg hon opp, tog mig i sin hand och lyste på sina begge barn, livilka slumrade godt i hvarandras ar- mar. „Ack, suckade hon, deras späda läppar kunna ännu knappt utsäga Hans namn, hvem skall lära dem att tro, hvem skall rädda deras kropp och själ från förderfvet. Och jag kuude dock få blifva hos dem, jag äger att välja“.

Hon knäböjde åter, hennes anlete förklarades och hon utbrast: „lofvad, lofvad vare min Frälsare, pri- sad att du hafver funnit mig värdig att dö för din skull. Skulle väl du behöfva mig till ett verktyg för deras frälsning'? Skulle ej din kärlek och din makt förslå! Med fröjd vill jag bekänna dig och dö!“ Då skalf jordeu, Pompej skakades på sina gruu- der. Hastigt sprang hon opp, tog sina begge barn på sina armar“. — -

Ett förskräckeligt brakande afbröt berättelsen. Jag sprang opp förfärad. „Ha, ramlar Pompej?“ ro- pade jag förvirrad.

„Ali nej, bara spiselkransen“, svarade min vär- dinna, som hastigt inträdde skrämd af bullret. „Nå det var ledsamt nog ändå. Hvad du måtte blifvit skrämd. Jag var nyss här inne och du tycktes slumra; jag ville ej störa dig, utan gick bort. Få se huru det gått med alla småsakerne der på kran- sen?“ I detsamma fladdrade en klar låga ett ögon- blick i spisen och försvann. Jag såg det, det var pilen, som i ett ögonblick var blefven aska. Vi bör- jade leta bland marmorbitarne. Af Chinesen åter-stod endast nacken och det nickande hufvudet, re- sten var i smulor, äfvenså sockerfiguren; men den blå bandrosen var oskadd. Den hufvudlösa damen vände sig, då man drog på tråden, lika sjelfbelåtet som förut för sin spegel. Men ömkligt var att se den lilla nätta flickan med hucklet. Allt tittade hon lika förnöjdt åt sidan, men ack, hennes spegel var sön- derslagen; och just då jag stod och beklagade henne, märkte jag att mitt glasöra fallit i golfvet, förmod- ligen då jag sprang opp i skrämseln, och det låg nu krossadt i otaliga bitar.Det var engång sex systrar. De voro alla en fornäm herres barn, men nu var den förnäme herrn död, och de sex systrarne lefde ett fattigt och svårt lif i ett litet hus ett stycke utom staden. Fyra af de fem äldsta fröknarna suto dagen om vid fönstret och tittade utåt vägen, och suckade när en grann vagn for förbi; den femte satt alltid för spegeln, ty de hade endast en helt liten spegel, och derföre måste de tura om att få begagna den. Den, hvars tur det var att få sitta för spegeln, hade då också alltid rättighet att begagna alla grannlåter, som funnos qvar sedan bättre tider, för att pryda sig med och laga sig grann. Men när en annans tur kom att få sätta sig för spegeln, då måste alltid den, som sutit der förut, kläda af sig alla grannlå- terna och lemna dem åt systern.

Ibland tog någon af fröknarna också en virk- nål i hand för att -virka på ett grannt band eller spets, och det såg så förnämt ut, när hon satt så fin och stack ett stygn då och då, men det var för- skräckligt, hur tråkigt det var ändå.

Men Sabina, sjette systern, hvad hade hon då for sig? Jo, hon sopade och städade och hjelptegamla Greta, fröknarnas enda piga, stundom i köket, stundom att sköta den lilla trädgården, stundom till och med att se om kon, när Greta måste vara borta vid någon annan syssla. Och Sabina sjöng och tral- lade dagen om, och sprang

glad som en fogel om- kring, under det systrarna suto inne och hade trå- kigt. Och hur Sabina arbetade och var snäll, så räckte afkastningen af det lilla landstället så till, att hon alla dagar hade åtminstone en rätt mat att ställa framför systrarna. När qvällen kom, då satt alltid Sabina inne hos dem och sydde så tätt, stygn efter stygn, som om nålen brännt hennes fingrar.

Men systrarna sade ofta emellan sig: „den Sa- bina, den Sabina! ack hvilken skam komma vi icke att få af henne. Det synes ju tydligt, att det aldrig blir herrskap af henne. Alla hennes anlag äro bara piganlag“.

Och Sabina skrattade och menade: „bli ni alla förnäma fruar, så får jag väl tjenst hos någon af er då“. Och lika flitig var alltid Sabina, och sprang aldrig till fönstret att se på de granna herrskaperna, som foro derute, utom när den unge prinsen red förbi, då gömde sig alltid Sabina vid köksfönstret för att ändå få litet se på den ståtliga och rara unga prinsen: men det talte hon ej om för systrarna, ty hon ville bara se honom, men icke tala om det.

Men årena hade allt gått fram, och ännu hade fröknarna inga friare fått; det var underligt, ty de voro rätt vackra allihopa, och hade isynnerhet alla så genomfiua och vackra händer. Dem ansade deockså af all förmåga och föraktade alla, som hade grofva händer, ty det syntes ju, att de voro sim- pelt arbetsfolk, alla som hade simpla händer; och deras egna voro så adeliga och lina, så det var ma- kalöst. Men lilla Sabinas händer de voro nu allt sisåder litet sträfva ibland, fast de voro mjuka och goda som bomullskuddar, när hon vårdade någon sjuk, eller eljest vänligt smekte någon.

Nu fingo fröknarna en dag höra, hurusom den gamle kungen ville, att den unge prinsen skulle gifta sig, men att prinsen aldrig fick någon brud, som var honom i lag, ty han ville ingen annan ha till brud, än den, som skulle ha riktigt vackra händer; och alla prinsessor, som han hade sett på sina resor, hade så fula händer, och så hade alla hofdamerna med och alla de förnäma fruntimmerna; och det var riktigt svårt, ty kungen hade lofvat prinsen att få gifta sig med hvem han ville, bara hon vore förnäm. Men ingen oadelig, om än hon haft de allrautsöktaste händer, skulle han få ta.

Nu blefvo de fem fröknarna så utmärkt belåtna, och sågo sig ren en hvar som prinsens brud, eller åtminstone som thronföljarbrudens syster, ty bland så många vackra händer måste väl något par be- haga prinsen. Nu användes de sista pengarna, som funnos i huset, att köpa oljor och skönhetsvatten, och det var ett fejande med att laga händerna i ordning, att maken ej varit sedt; och fröknarna sutto alla fem hela dagen med händerna, upplyftade i vä- dret, för att de skulle bli hvita.Så sade den äldsta: „Nej, nu vill jag ej vänta längre. Fast prinsen ridit här förbi alla dagar ocb jag bjudit till att alltid visa mina hvita händer vid fönstret och han alltid sett hitåt, så har han ändå ej tyckts märka dem“. Och så kommo fröknarna öfverens om, att de skulle gå att spatsera en i sen- der i slottsträdgården, och den som gick dit skulle då alltid få bruka alla granlåterna, och så skulle väl prinsen få se någon af dem, hvem som skulle ha bästa lyckan. Men som det ej passade sig att gå ensam, så skulle Sabina alltid följa med, ty henne var ingen af fröknarna rädd för att ta med sig. „Hennes pighänder“, sade systrarna, „dem bryr sig minsann ej prinsen om“.

Nu hade äldsta fröken sutit fyra timmar för spegeln, och hvita similé-klädningen hade hon på sig och blå silfverblommoma på hufvudet och de granna glasjuvels-örhängena och ringarna och kam- marna, och bronskederna och armbanden och allt annat grannt var ren i ordning. Nu steg hon upp kastade florsehaletten på sig och tog solfjädern i banden jemte näsduken med qvartersbreda spetsar och så gick hon med Sabina, som bar en slät hvit nättelduksklädning, en liten schalett knuten kring halsen och sin lilla halmhatt på hufvudet.

„Gå litet bakom, kära Sabina, så kan du gälla för min kammarjungfru, icke täcks jag gå bredvid dig, som är så simpelt klädd“, sade fröken.

En helt liten stund hade fröken spatserat i trädgården med Sabina bakom sig; då kom ocksåprinsen och helsade på fruntimmerna, och talte så artigt med fröken, och fröken tyckte att det var så varmt och drog handskarna af sig, för att prinsen skulle få se hennes fina händer. Men bäst fröken gick och bar i handen sina handskar, så fastnade ena handskens spetsgarnering vid en buske och refs sönder, och fröken blef så ledsen och sade: „aj mina nya, dyra handskar“, och emade just börja gråta. Men Sabina hviskade: „var ej ledsen Amirantha, lemna du den

bara åt mig och promenera vidare en stund“. Och när fröken Amirantha kom samma väg tillbaka, kom Sabina emot henne med handsken hel och nätt igen. Hon hade nål och tråd i sin ficka, och hennes snälla fingrar hade lagat spetsen hel, och så var det tid att fröken måste gå hem igen.

Dagen derpå tog andra fröken den hvita similé- klädningen och blå silfverblommorna och armbanden och alla grannlåterna, och Sabina följde åter med henne till slottsträdgården. Och åter kom prinsen och talte med den fröken och följde henne att spat- sera och visade henue allt vackert och märkvärdigt, som fanns i trädgården; men lilla Sabina tycktes han ej bli varse. När de nu spatserade, kommo de till ett sumpigt ställe; och der satt på marken en liten fogel, som insnärjt sig i gräset, kanske i nå- gon snara, och icke slapp upp. Och den slog med vingarna och skrek så jemmerligen och dess små un- gar i boet ofvanföre räckte ut näbbarna öfver kan- ten af boet och skreko alla så ömkligt. „Husch, hvad der är vått“, sade fröken, „fy“ och så snörptehon på sin fina näsa och förde så vackert sina fina hvita händer, och gick en annan väg.

Lilla Sabina sade ingenting, utan plockade tyst några grenar, som hon kastade på det våta, skörtade smått upp sin klädning, och trippade nätt öfver dem på sina små fötter till fogeln, som befriad sjöng en glad drill och flög bort. Straxt var Sabina igen hos sin syster och prinsen, hvilka ingendera syntes ha märkt hvad hon gjort, och prinsen var öfvermåttan artig mot fröken, och så var den spatserfärden slut.

Nu var det fröken Melicertas tur, och länge satt hon för spegeln, och grann var hon, och hennes blonda hår var så högt friseradt, som den största blårtott på gamla Gretas spinnrock, och de blå blom- morna klädde henne så väl.

Nu var prinsen redan nere i trädgården, när fröken Melicerta och Sabina kommo, och åter hel- sade prinsen så artigt och förde fröken omkring, och Sabina gick efter. Men så föreslog prinsen, att de skulle spatsera utåt parken, och allt längre gingo de, och fröken Melicerta var så glad, och tänkte: „se så, mig vill han visst ha, efter han går så långt“. Litet rädd såg hon visst på de tjocka molnen, som skockade sig, men hon tänkte: ..lappri på hvita si- miléklädningen och blå blommorna, nog får jag bättre när jag blir prinsessa“.

Sabina gick vänligt fram och sade: „monne vi ej borde vända om, vi få visst regn“; men i det- samma började det redan regna så starkt, att prin- sen bjöd fruntimmerna stiga in i en liten jagtkoja iskogen, tills ovädret skulle gå förbi. Men ovädret gick ej förbi, utan det hällregnade, ock åskan gick allt värre, och fröken Melicerta var så fin ock skrek och gömde hufvudet i sina vackra händer för hvar skräll, och gret och låg matt på tältsängen med hän- derna lagda på vackraste sätt.

Men nu blef det middagstid; prinsen visste, att det fanns thé uti ett skåp och Sabina fäste nätt sin näsduk framför sig, tände upp eld, kokte thé ock bjöd ikring med skorpor ur skåpet. Och fröken Melicerta åt rätt raskt, fast hon var så rädd att hon ej skulle få ned en bit. Men så klarnade vädret, och alla gingo nu kem, och så var den promenaden slut.

„Hvad jag måste skämmas för den Sabina i dag“, sade fröken Melicerta vid hemkomsten; ..ja, prinsen skulle bestämt friat till mig, men när han såg kuru Sabina var som en kökspiga och ändå kal- lade mig syster, så ville han väl ej ha en köksa till svägerska“.

,.Ja, jag tar bestämt icke Sabina med mig“, sade fröken Melladora; men, sådan harm, hon träf- fade alls icke prinsen.

Fyra långa dagar hade nu fröken Rosimunda nödgats vänta, att det skulle bli hennes tur; hon som var den yngsta och vackraste af fröknarna. Nu fick hon änteligen gå. Och hon hade sytt så många garneringar och grannlåter på hvita similéklädningen, att man knappt kunde känna igen den. Hon gick så nätt och fint och trippade i sina små trånga skor;och hon måste ta Sabina med sig, för att leda henne ibland, när skorna klämde så hårdt, att hon ej kun- de gå annars. Hon hade klädt sig så länge, och sen gick det så långsamt att gå i de trånga skorna, att det började mörkna redan, när fröken Rosimunda kom med Sabina i kungens trädgård. Och nu kom prinsen dem till mötes och förde dem så artigt om- kring; och bäst det var, började granna lampor att tändas i alla träd och präktiga lusteldar och fyrverkerier lysa på alla håll, och fröken Rosi- munda gick så lycklig vid unga prinsens sida, och hennes fina händer skimrade ännu hvitare och finare i lampskenet.

Bäst hon nu gick och tänkte på all denna herr- lighet, som hon skulle bli herrskarinna öfver, såsom hon hoppades, så märkte hon ej att hennes flors- garnering fladdrade emot en lampa och började brinna, och inom ett ögonblick stod hon omgifven af eld på alla sidor, ty hela hennes granna drägt stod i låga och fladdrade för blåsten. Dock, länge räckte det visst ej, ty i samma ögonblick hade Sa- bina hunnit fram, kastade armarna omkring sin sy- ster, slog på lågorna med sina små händer, och in- nan kort var faran förbi för Rosimunda.

Similéklädningen var för alltid förlorad, och det var skada; men ännu värre var, att Sabina stackare hade bränt sina händer, så att de voro alldeles fulla med blåsor och sår.

Nu kom straxt kungens egen läkare för att för- binda henne, och prinsen kysste de sårade händernaoch sade: „min ljufva Sabina, så du har blifvit illa— faren, for att jag icke släckte sjelf, utan ville se in i ditt hjerta. Se dock, huru vackra äro icke dina händer“, och så vände han sig till kungen och hela hofstaten, som just kom ned i trädgården och sade: „Nu har jag funnit den jungfru, som har de vack- raste händer, och vill hon bli min brud, så sen j här den, som skall blifva det“.Länge, länge, för många hundrade år sedan, då Finland ännu icke hade kommit under svenska väldet, då stod på en udde i Saimen en ståtelig gård, och der bodde en slägt af det gamla Savofolket, stolt och mägtig. Mången strid hade männen af denna ätt ut- kämpat emot Hämäläiset och Karjalaiset, och mån- get härjningståg hade de utfört ända långt bort åt ryska sidan; men nu hade en annan, en svårare fi- ende uppstått att strida emot, nemligen Svenskame, de stolta, öfver hafven komna. De kämpade med korset och svärdet, de kämpade med ordet, och för dem dukade småningom Suomifolken under. Men ät- ten på Saimaudden stod ännu fast, den trotsade svär- det, den trotsade ordet, den trotsade korset.

Etthundrade år hade förflutit sedan helige Biskop Henrik första gången predikade Kristi namn på Suo- mis jord, men ännu lefde ätten på Saimaudden i stolt oberoende. Icke vågade sig den svenska Ko- nungens fogdar dit, för att utkräfva skatt; ty de, som begett sig dit i sådant ärende, hade fått skäl att svår- ligen ångra sitt tilltag, och ingen vågade för dom- stol tilltala någon af Saimauddens folk. Men på ud- dens gård satt slägtens äldste och skipade lag och sträng rätt bland de sina.En dag steg i stugan in en korsets man och pre- dikade korsets lära för det stolta folket derinne, som satt man vid man och gästade vid yngsta so- nens bröllop. Och runosångarne på golfvets midt stannade en stund i sin sång, hand i hand, tigande och lyssnande, undrande hvad detta månne blifva; men snart började den ena ljudligen:

„Nu den gamle Wäinämöinen Körde slabberkäft ur stugan,

Föste pratman ut i kärret,

Sjöng livar obedd gäst i dyen“.

Och då hördes ett bifallssorl kring stugans bänkar. Vredgad bortgick korsets man, och sade: „ve eder, J hedningar, eder skall olyckan krossa, och tigga sko- len J ännu om dopets nåd, den J nu förkasten!“

En lång tid hade förgått, och ätten på Saima- udden hade slutligen blifvit nära förödd. Oupphörliga strider hade småningom förtärt den. Der suto nu endast qvar trenne åldrige bröder, gråskäggige vak- ter vid ugnen. Alla deras söner liade stupat, utom Saivo, den yngste af dem, och i hans sex raska sö- ner uppväxte nu ättens på Saimaudden hopp.

Men Saivo var utgången att lära sina äldsta söner strida mot skogens konung, och hemma vid ugnen suto de tre gråskäggsmännen och Ylpytar, Saivos hu- stru, med de yngsta barnen. Då inträdde åter kor- sets man, helsade med hotfulla ord och sade: „gam- le hedningar vid grafvens rand, frälsen edra själar från fördömmelsen. Unga qvinna, sex söners mor, fräls dina söners själar, antagen det heliga dopet ochden Korsfästes tecken. Hafven J icke sett liuru för- bannelsen förföljer eder? Edra män hafva stupat, endast gubbar och barn återstå; böjen eder inför Herrans straffande hand!“

Då knotade gubbarne vid ugnen, och opp steg Yl- pytar och sade: „Foga dig hädan man! icke malar din trolldom Ylpytars hjerta till mjöl, mäktigare skulle den då vara. Gå, att ej Saivos små barn bära dig hädan“. Och korsets man gick, men hans ord voro icke mildhetens, de voro vredens och för- bannelsens.

Ännu bodde spridda i skogarnes djup, bakom moar och sjöar, män som icke underkastat sig det frem- mande väldet. Stundom, när de icke förmådde mera, då låtsade de vara underkufvade, men reste sig åter, än här, än der. Men Saivo sade: „icke rår den en- samme lätt på björnen heller, än mindre på fienden. Många kunna vinna, der en och en faller". Och lian lemnade hemmet i Ylpytars vård och barnens och gick genom ödemark och skog uppmanande alla, som ännu stodo qvar af Suomifolken, vare sig Hämeläiset eEer Karjalaiset, eller män af hans egen stam, att bryta opp mot den gemensamma fienden.

Men Svenskame grepo Saivo och sade att han var en förrädare, och dödade honom. Och Ylpytar ut- sände sin äldsta son och sade: „Gå till Svenskarne, lär dig deras konster, att du må kunna öfvervinna dem och fullfölja din faders verk. Lär dig att blifva ditt fädernesland befriare och att hämnas din far".

Sonen gick, men ett år förlopp, och han hördes ejaf. Och Ylpytar sade till sin andre son: „Gå till Sven- skame lär dig deras konster, att du må kunna öfvervin- na dem och fallfölja din faders verk. Lär dig att blifva ditt fäderneslands befriare och att hämnas din far".

Sonen gick, men ett år förlopp, och han hördes ej af. Och Ylpytar sade till sin tredje son detsam- ma, som hon sagt åt de andra båda.

Men ett år förgick, och i stugan inträdde korsets man och sade: „Qvinna, har Herren sökt dig nog: din man och dina båda äldsta söner äro döda, är ditt hjerta nn ödmjukadt?"

Men Ylpytar svarade: „dåre, skulle mitt hjerta ödmjukas derföre, att de käraste, jag egt, lefvat som män och dött för Suomilandet. Nu först kan jag vara stolt. Och ännu lefver den, som skall fullborda deras verk!"

„Han lefver, ja", hånade mannen, „en tjenare i Konungens hof, en riddare i siden och guld i Ko- nungens tjenst".

„Lögn talar den falskes tunga", sade Ylpytar. „Tror du ej mina ord, så se med dina ögon. Men förkrosselsens dag skall ännu komma öfver dig, du högmodiga", sade mannen och gick.

Men i Ylpytars hjerta brände hans ord. „Har han, mitt hjertas käraste barn, blifvit en tjenare hos röf- varn af Suomilandet, han som dödar Suomispråket, det sköna, och lägger sitt språks band öfver Suomi- folk och Suomilijertan. Deras trollkonster hafva för- vändt ynglingens ögon med rikedomar och guld. Bröd, om än hårdare, fanns ock i Suomilandet. Ve den.som säljer fosterlandet för guld eller bröd. Hafva de förvändt lians ögon med ära oeh glans? Den ära, som vinnes i främlingens tjenst, är lik vågens skum, ett glitter utan värde".

Och Ylpytar lemnade sina tre yngre söner hem- ma, att värna hemmet på Saimaudden, och hon sa- de: „Minnens det arf, J fått att vårda; ännu har öfvermannens fot icke beträdt Saimaudden, när mäg- tig tid fodrar, skall barnet vara man".

Och Ylpytar antog till sitt yttre ett ödmjukt skick och gick ut ibland folket, och hon sökte sin son, och hon fick veta, att han fanns bland krigar- ne, som stridde vid Sverges andra gräns, och hon gick och sökte honom ända der.

Men vid det hon gick från den ena skaran till den andra, sökande sin son, då trädde till henne åter korsets man, densamme, som hotat henne i hemmets stuga, och han sade: „qvinna, böj ditt hjerta i öd- mjukhet; din gård är bränd, dina tre söner hafva fallit alla vid dess försvar, och af hela din ätt återstår ingen mera än din son, som tjenar i Konungens hof, och som ödmjukat sitt hjerta inför korset".

„De hafva stupat alla? Den yngste ock? — Dock smält icke ännu, hjerta, veknen icke senor, ännu måste lifvet lefva. En står kanske ännu att rädda". Och bort hastade hon.

På ett slagfält mellan döda och döende återfann Ylpytar sin son. Hennes vård väckte den döende till sansning.

„Min mor, du här?" sade han. „Haf tack, sejag dör ung, men min död är skön, jag dör ju för fosterlandet!" och hans blick slöts och han dog; men Ylpytar sjönk tillsamman.

„Ha, arme bedragne! du dog i din villa, du dog fången i lögnen. Hade du fallit i ädel kamp mot dessa, med hvilka du nu framgick, då hade din död varit skön. Dö Ylpytar, ditt lif är slut!"

Men än en gång nalkades korsets man, och han såg den i stoftet nedfallna, och han sade: „Nu, Yl- pytar, är du krossad, kom att af min hand mottaga upprättelse!“ Men Ylpytar sade: „Vik hädan onde trollkarl, och kom ej vid den åt döden vigda“.

Men öfver de dödas falt sväfvade sagta fram en späd gestalt. Det var en ung flicka i hvit drägt med svart kors på bröstet. Hon hade i sitt hjerta varit ynglingens brud, men var af sin moders löfte helgad åt korset. Hon gick fram till den döde yng- lingen, knäböjde vid hans sida och bad med sagta röst, men af hjertats djup. Och innerligare och innerligare ljöd hennes bön, hela hennes själ syntes i den uppgå till Gud i försakelse. Och hon varsnade den i stof- tet nedsjunkna modren och i hjertats ord utgöt sig hennes bön öfver den förkrossade, om tröst och klarhet för henne, som ännu ej sett ljuset, om tåla- mod och ett försakande hjerta.

Och Ylpytars hjerta veknade, hon gret.

„Haf tack, o flicka, du det främmande landets barn, för dagg på Ylpytars afton. Till Suomis gamla folk går Ylpytar; låt din milda, vackra bön ljuda öfver den döende“.Det var en gård; och vid den gården var en helt liten kulle eller backhympel; och på den vexte just ej mycket gräs utom högst uppe på toppen; der stod en liten fläck rikt bevext med gräs och örter. Der vexte liljeconvalljer och gullvifvor, ka- millblommor och millefolium, men de stodo nu en- dast i knopp. Och när solen såg varmt och vänligt på dem, så tänkte de, att hon gerna skulle se dem

slå ut; och den ena och den andra började smått

öppna på knoppen, och på somliga tittade redan ett litet gult, eller rödt, eller hvitt blad fram ur höljet.

Kom så en snigel krypande: „Uscli, ui dumma blommor, hur kan ni tro att solen vill ha er att blomstra. Nytta, nytta ska ni göra, och håll man vackert inne med all grannlåt och fåfänga“.

Och blommorna bjödo till, allt hvad de för- mådde, att krympa ihop sina knoppar, och vågade

ej låta sin fägring sticka fram af fruktan att det

skulle vara orätt.

Så kom gårdens husbonde och sade: „Matts, tag din lia och slå ned den der lilla grästappen der, så kommer den till nytta“.

Och det blef hö af den lilla grästappen, och det räckte nästan till en hel munsbit åt en ko; och så blef det rigtigt nytta af de lappris blommorna..,TIon skall ju vara död, den der stackars Clara", sade fru ***.

„Ja lion liar gått till hvila“, sade Helena, med betoning på ordet kvila.

,,Ja du må visst säga hvila“, inföll Charlotte, „hon var en af de der oroliga själarna, kan jag tänka, bvilka alltid sakna hvila. Hvad kunde man ock begära af flickan stackare, uppfostrad, som hon var, af en kringvandrande Tysk musikantska“.

„Hennes mor dog, då hon var tio år gammal, tidigt var då hennes uppfostran gjord“, menade He- lena, med ett sorgligt småleende.

„Jag känner nästan ingenting om henne“, sade fru***, „huru kom hon till Lingdahls'?“

Helena svarade: „Hennes mor hade som harp- spelerska samlat sig en liten obetydlig förmögenhet, och trött vid sitt kringvandrande lefuadssätt, ned- satte hon sig i en af våra småstäder, der hon hörde af för huru oändligt litet många fruntimmer lifnärde sig. Men den stackars liarpspelerskan hade under sitt kringirrande lif aldrig lärt sig hushålla med pen- ningar, och än mindre denna massa af småkunska- per, som fordras för att hushålla på vårt lands sätt. Hennes lilla besparing försvann mellan hennes fing-rar, tyckte hon, och inom några år var allt slut. Under yttersta nöd framsläpade hon ännu ett par år af sin lefnad och lemnade vid sin död sin lilla tioåriga Clara alldeles värnlös. Lingdahls, som då bodde i samma stad, togo den lilla värnlösa flickan till sig. Det är allt, hvad jag känner af hennes ti- digare historia.

Jag såg henne sedan ofta nog i huset, en yt- terst arbetsam flicka! Ofta roade det mig att be- trakta henne, då hon

trodde sig obemärkt; jag såg

huru en verklig feberglöd brann på hennes kind. hennes öga glänste, hennes händer darrade af ifvern. Hon äflades, jag kunde nästan säga, både natt och

dag. Intet nöje, ej ens en promenad tillät hon sig,

och var alltid i verksamhet med de mest olikartade sysselsättningar. Fru Lingdahl ville någon gång förmå henne att taga sig någon ledighet: „Anej, söta tante, i morgon då skall jag promenera , då är det här arbetet färdigt; men nu behöfver Soplue sin kläd- ning eller behöfva bönorna skäras, eller kragorna strykas, eller strumporna stoppas, eller hvad arbete hon än för händer hade, göras färdigt".

Jag var bortrest en tid och fann vid min åter- komst en sorglig förändring,

„Stig in till min stackars Clara", bad fru Ling- dahl, „så gick det med min flinka hjelperska!"

Jag gick in till Clara. Hon satt på golfvet med en hop sönderklipta lappar framför sig och spritade och spritade med samma ifver, hvarmed jag förr sett henne arbeta. Hon helsade mig vänligt och uttalade sitt nöjeaf att se mig. ,.Men förlåt, goda Helena", sade hon, „ser du, jag har så brådt om, jag hinner ej stiga upp för dig, sitt ner så länge, bara jag får slut på mitt arbete skall jag spela för dig". Här- med visade hon på barpan, som hon ärft af sin mor. „Rättnu blir mitt arbete slut, då får jag spela så myc- ket jag vill, och ingen klandrar min mors minne, fast hon var en harpspelerska; ty ser du, jag har så gjort unnan allt arbete, att ingenting mer finnes att göra, och då kan jag spela utan att synda. Ser du det måtte väl ej vara mera illa att spela, än att rakt sitta med händerna i famnen och göra ingenting, som jag ju ändå skulle måsta göra, när allt arbete är slut".

Jag satt hos stackars Clara tills det blef afton. Hon spritade och spritade. Hon hade ej sofvit på många dygn, hon hade spritat hela nätterna, hon hade ej tid att sofva, sade hon. Jag gick in i hen- nes idéer och sade, att hon nu snart hade slut på allt arbete, så att hon ju bara hade helt litet q var till i morgon, bara hon nu skulle sofva litet först.

„Ja, men vet Helena, jag har så ofta, när jag lagt mig om qvällen, tyckt att allt skulle vara nära bortgjordt, men när jag vaknat om morgonen, då hade åter så rysligt mycket arbete vuxit upp under natten. Jag törs ej sofva".

Slutligen lyckades jag dock förmå henne att lägga sig.

„God natt, Helena", sade hon och nickade vän- ligt åt mig, „i morgon, Helena, i morgon!"

Jag gömde hennes lappar, jag gömde allt, somkunde påminna om arbete, och inträdde helgdags- klädd hos henne följande morgon, som var söndag, och då hon frågade efter sitt arbete, sade jag henne, att det vore synd, att arbeta om söndagen.

„Tror du det är synd? Vet du, jag har syn- dat mycket, jag har arbetat mycket om söndagarna. Nej, nej, icke kan jag hålla söndag, jag måste ar- beta". Sedan hon oroligt sökt sina lappar, började hon rifva sönder allt, hvad hon kom åt, och satte sig att sprita de sålunda erhållna tygflikarna.

Jag måste slutligen åter låta henne få sina undangömda lappar. Nu var hon glad och vänlig åter, nickade åt mig och sade: ,,i morgon,

Helena, i morgon. Ack du vet ej hur roligt det blir?" Hon gick nu hvarje qväll ordentligt till hvila, och sade blott meningsfullt nickande: „i morgon, i morgon!"

I går ville vi ännu slutligen göra ett försök; många hade förut blifvit gjorda. Medan hon sof utburos hennes lappar och allt, hvad som på- minte derom. På det ställe, der hennes arbetskorg brukade stå, ställde jag en stor korg full af blom- mor, och harpan prydd med blommor derinvid. Hela golfvet var tätt beströdt med blommor, äfven så hennes säng, och vid sängkanten, på den vanliga stolen för hennes kläder, lades en hvit musslinskläd- ning i stället för hennes hvardagsdrägt.

Nu vågade jag väcka henne. „God morgon, goda Clara", sade jag gladt. „nu är det så fridsamt och festligt sedan

du slutat allt arbete. Allt ärgjordt, intet finnes mera att arbeta på länge, bara spela. Låt mig nu kläda på dig och kom sedan ocli spela“.

„Helena, Helena, talar du sanning“, utbrast Clara, med en blick så himmelskt glad, att det skar mig i hjertat. Hon hastade opp ur sängen, så att jag endast hann löst kasta öfver henne klädniugeu. I samma ögonblick stod hon vid harpan och omfat- tade den med båda armarna; men hennes händer föllo ned utefter strängarna och framkallade en sakta dallrande susning, under det hon sjelf nedsjönk i knäböjande ställning, med hufvudet mot harpau.

Hon var så stilla, ej en suck, ej ett ljud. Jag gick till henne, hon var död.„Min far var fruntimmersskräddare i Äbo, den siste af det skrået som der qvarstod. Handtverket hade varit skäligen inbringande, och min far hade dels ärft, dels sjelf sammanlagt någon förmögenhet, så att vi stodo oss ganska bra och hade ett trefligt hem. Men andra seder kommo ocli det blef knappt om arbete på verkstaden. Stadens medellösa frun- timmer började mer och mer befatta sig med frun- timmersskrädderi, de lemnade sitt arbete till en tre- djedel af skräddarepriset, och kunderna gingo till dem. Allt mindre arbete inlemnades på vår verkstad, allt flere arbetare måste afskedas, och slutligen återstod för min far sjelf knappt något annat arbete än att jaga „bönhasame“, såsom han benämnde dessa sina qvinnliga fiender.

Allt bittrare blef hans lynne, och allt otrefligare hemmet, i den mån „bönhasame“ inkräktade på hans område. Ordet „qvinnfolk“, med eu föraktlig beto- ning på „qvirnt", var hans enda benämning för allt hvad fruntimmer hette. Jag var nu redan stora flic- kan och bad i mitt oförstånd att min far ville lära mig sy kläder. Nu blef gubben utom sig: „Du, mitt eget kött och blod, du, bli en af dessa förb. bön-hasar! Nehej. Se så pass makt har jag dock att, åtminstone ur mitt eget hus, intet qvinnfolk skall komma och tränga sig i karlagöromål. Håll du dig till qvinnfolks seder och qvinnfolks arbete, snärta. Sy du din slätsöm, ja, du skall slippa till fru Danet i pension, till och med, och lära dig fransyska och schattersöm och livad sånt der qvinnfolks skräp allt heter, men håll hon sig från karlagöromål, mamsell4*.

Mycket försagd vågade jag ändå anmärka, att med den der pensionslärdomen skulle jag ej kunna förvärfva mitt bröd.

„Hvasa, forvärfva ditt bröd? Det skall du väl, så för liin, också låta bli. Du skall gifta dig och bli en ärlig hustru och sköta hushåll och barn och inte forvärfva bröd4*.

,,Men min far, tänk om ingen vill ha mig?44

„Låt bli att resonera, mamsell; kan hon ej ställa sig så, att hon får en man som försörjer henne, så är hon lagom att svälta44.

Nu var ej vidare att säga. Jag kom i pension, kunde säga „oui madame44, och „Dieu vous benisse44, sydde hela året, som jag gick der, på en schattefsömstalla, der det stod en mamsell som skolfrun sade hette Lotta, och hon gret vid en graf som skulle vara hen- nes älskares, Werther hade han hetat, och hon tor- kade sig i ögonen med ett kläde, som visst var ett lakan, ty det räckte ned till hennes fötter, och dess- utom stodo på taflan några djur på fyra fötter, men hvad de skulle föreställa vet jag ej.

Kanske hade jag med mina pensionsfullkomlig-heter och det arf jag hade att vänta, kunnat få mig man, men till min olycka hade far, vid den tid jag slutade min skolgång, med särdeles ifver förföljt tre systrar, livilka hos damerna i Åbo förvärfvade allt mera förtroende som skrädderskor. Slutligen, för att undgå ledsamheter, hade de lagt in till Senaten och anhållit om, att af gunst och nåde, dem måtte meddelas tillstånd att försörja sig genom förfärdi- gande af fruntimmerskläder, och de fingo verkligen den begärda tillåtelsen.

Min fars vrede gränsade till raseri. „Skall qvinn- folk tränga ut oss, så skall jag väl ock visa dem att ännu finnes lag och rätt i landet“. Jag såg snart hvad han menade hänned. Han köpte sig nemligen en egendom, på det att hans barn skulle ärfva efter landslag och mina tre bröder sålunda af hans för- mögenhet få sex delar och jag den sjunde.

Ack, hvad skulle han sagt om han lefvat nu för tiden, när endast fruntimmer besörja fruntimmers- skrädderiet och

verlden ändå står. Nog skulle han förr trott den förgås, än ett sådant oskick kunna äga bestånd.

Den häftiga vrede, hvari han mest lefvat de sednaste tidema, förkortade hans lif, han dog snart derefter. Min mor hade länge varit död. Bröderna hade alla studerat och kostat min far mycket stora summor, äfven genom resor, och slutligen bosättning. Mycket fanns derför ej nu mera att ärfva. Bröderna behöfde det ej eller, de voro redan alla tjenstemän, men jag med mina 800 riksdaler kunde svårligenlefva deraf. Mina ögon voro svaga och stodo ej ut med det för ögonen ansträngande arbetet att sy slätsöm, som fordrar en så oupphörlig flit om man skall^ förtjena något dermed. Med min fransyska och min schattersöm stod ännu mindre att förtjena något. Icke heller hade jag rätt krafter att tjena som piga, ehuru jag nu, i denna egenskap, var hos min förmyndare. Jag var oförnöjsam och fann mig icke i mitt öde och klagade i min själ, och när jag fick en friare så gifte jag mig, fast jag visst inte tyckte om honom. Men jag hade lärt mig att man nödvändigt borde bli gift.

Min man var glasmästare i en af våra minsta städer. Så länge mina 800 riksdaler räckte, för h vilkas skull han. ock hade tagit mig, så stodo vi oss bra nog. Min man var ej så svartsjuk om handt- verket som far, och snart kunde jag det rätt bra. Jag skötte nu glasmästeriet och ibland satte min man äfven in någon ruta: men småningom öfverlem- nade han sig åt sin lust för starka drycker och bredde ej mer kitt på en enda ruta. Jag var då så mycket flitigare och nog hade allt ändå gått, blott han ej så ofta skulle slagit sönder rutor, när han kom hem och var oredig i hufvudet. Detta var mycket svårt. Jag var ej heller så undergifven i mitt sinne som jag bordt vara, jag gret ofta i tyst- het, och då såg han att mina ögon voro röda och blef än mera uppretad.

Mitt arf var längesen slut, barnen började vexa opp och deras behofver vexte äfven. Min man lågnumera nästan endast i sin säng, men min flicka kunde redan hjelpa mig både i verkstaden och att sköta de mindre barnen, och vi hade allt vårt tarf- liga bröd, fast min mans utgifter medtogo en något stor del af vår inkomst. Men lian dog, och då först blef det svårt.

Som q vinna kunde jag ej få fortsätta med glas- mästeriet utan verkgesäll, och ingen sådan ville

åtaga sig verkstaden mot mindre betalning än hvad

den nätt och jemnt kunde inbringa i vår lilla stad. Då var jag åter oförståndig och misströstade och hade velat dö, blott jag fått barnen med mig. Men Gud hade ännu ej öfvergifvit mig. En barmhertig men- niska gaf mig anvisning på en gammal, liderlig glas- mästar-gesäll, som släntrade kring, tiggande på lands- byggden. Honom vidtalte jag, och han var nöjd

att stå for verkstaden, blett emot det han fick mat,

litet simpla kläder och par supar om dan. Och så fick han gå och släntra och göra ingenting som förr, men han bar namn af verkgesäll och jag fick opåtalt sköta yrket som 'förr. Så gingo några år.

Men ännu en pröfvotid kom. Gesällen dog, och nu visste jag mig intet råd. Min äldste gosse var ren 12 år gammal och kunde visst sätta bra in rutor, isynnerhet när jag hjelpte honom, men han var ändå inte gesäll. Men, vet fruarna, så genom- goda och rara voro borgmästarn och rådmännerna, att de tilläto honom ändå att få stå för verkstan som verkgesäll, då ingen annan glasmästare fanns i stan som kunnat klaga deröfver, och han var, gud signegossen, så riktigt beskedlig emot mig och sina sy- skon, att han lät oss alla lefva på hvad vi förtje- nade i verkstan, och nu hade vi så mycket arbete då stan byggdes opp efter branden, så vi alla hade fullt opp att göra.

Som fruarna vet, ärfde jag härom året litet ef- ter min bror, som dog barnlös. En ensam menniska behöfver så litet, barnen äro alla försörjda, och jag jemkar mig bra fram, fast jag ser så illa.

Fruarna hafva varit så goda emot mig, en ringa handtverkarhustru, och jag ville ej neka att visa min erkänsla genom att omtala mina obetydliga öden, efter fruarna så önskade. De ha varit helt enkla och vanliga, som fruarna nu hört, fast det stundom kunnat vara tungt nog, då man ej haft att ge bar- nen hvad de behöft“.

Den gamla frun bugade sig för de närvarande fruntimmerna och beredde sig att gå bort. Efter några vänliga ord, vexlade mellan henne och de an- dra fruntimren, tog hon afsked och gick.

„Nå Cecilia“, sade Helena, värdinnan i huset, „kommer du ihåg att också du lofvade berätta oss något, som du sade äga någon slags slägtskap med glasmästarfruns öde? Nu måste du berättta“.

„Det var i hastighet jag kom att säga så; nå må gå, jag skall berätta hvad jag tänkte, ehuru ni väl föga kommer att finna någon likhet mellan våra öden. Emellertid måste jag nu röja en hel hemlig- het. Goda vänner, ni hafva ofta undrat öfver att jag, en gammal flicka utan erfarenhet i hushåll ochkokkonst, kunnat ge eder, erfarna fruar, goda råd i dessa grenar. Skälet är det att jag studerat chemi, men tyst dermed^jag vill ej bli till ett åtlöje.

Min far var, som ni torde påminna er, en an- sedd chemist. Det roade mig obeskrifligt att stu- dera hans vetenskap och att sysselsätta mig jemte honom i hans laboratorium. Och han, som tyckte att det ena köket kunde vara så godt som det andra, antog ganska gema mitt biträde; ty mina fruntim- mersfingrar voro ändå en mån händigare och smidi- gare än studenternas vid fint handarbete ovana tas- sar. Emellertid hade jag utfunderat något som jag ej rätt visste om jag skulle våga meddela min far. Jag fruktade att det möjligen vore alldeles dåraktigt, men ändå kunde jag ej underlåta att derpå grubbla hvarje ledig stund, och saken blef mig allt klarare. Slutligen sätte jag mina funderingar till papper och gaf det åt min far. Den största glädje jag ägt i lifvet gaf mig den blick som strålade ur gubbens öga, då han läste min uppsatts. Men snart fördunk- lades blicken, han kysste mig på pannan och tryckte mig till sitt hjerta i det han sade: „ack hvarför är du dock icke en gosse!“

Dessa ord gjorde mig ondt. Jag tror dock nu att jag då missförstod dem. Från den dagen var han om möjligt ännu mera god och öm emot mig än förr. Några dagar sednare sade han: „Cecilia, du behöfver komma i pension, jag kan ej uppfostra dig rätt, sedan din mor gick bort“.

I pension kom jag, men icke vet jag om jagjust blef så mycket klokare eller bättre der. Sedan kom jag åter hem. Min far afböjde nu hvarje lijelp af mig i sitt laboratorium och sade: ..Nu, minflicka måste du lära dig att laga gröt“': Ja, snart lärde jag mig den talangen att koka mat, som, åtminstone då förtiden ännu, påstods erfordra en hel mennisko- lefnad för att rätt kunna läras. Men hur god mat jag än lagade, och hur duglig hushållerska jag än bemödade mig att vara, så förblef jag ändå ogift. Min ungdoms roman förde mig icke till lycka, och ett resonnemangsparti kunde jag ej förmå mig att göra.

Jag hade nästan glömt min lilla chemiska upp- satts, då min far dog, och man hittade den ibland hans papper. Man var icke ovan att finna min stil i hans anteckningar, jag hade renskrifvit flera af hans uppsattser, och man ansåg derfor äfven denna för hans arbete. Den trycktes, och min upptäckt väckte något uppseende på sin tid, ni mins det kanske“.

„Ja, jag minnes det visst“, sade Helene. „Den omtaltes såsom gifvande glans åt den saknade cherni- stens minne. En recensent, erinrar jag mig, beun- drade den underbart klara blicken i naturens hjerta, det, liksom af en hemlig sympati med naturens ve- tenskap, divinerande sinnet, och anmärkte att det måtte varit ett verk af den bortgångnes sednaste da- gar, då kanske redan själen kände en närmare fränd- skap med anden i naturen. Också sjelfva stilen i uppsattsen var olika den aflidnes lugna, manliga fram-ställningssätt, mera inspirerad och mera enthusiastisk, dock mindre jemn än vanligt. Men af det nya ar- betet såge man klart att fäderneslandet och veten- skapen gjort en stor förlust genom författarens bort- gång.

„Nå ja“, fortfor åter Cecilia, „mångahanda så- dant sades, och det var bra roligt för mig, att jag dock hade gjort någon nytta med min stora kärlek för chemin. Men jag aktade mig väl för att utsätta mig för åtlöjet och benämningen lärd i stubb; fast jag mången gång haft svårt att emotstå frestelsen att fortsätta mina chemiska studier, med tillhjelp af ett blåsrör eller till och med endast af kakelugns- brasan, när jag ibland i min ensamhet finner tiden nog lång. Men så tar jag högtidligt ned min kaffe- panna, kokar kaffet öfver en liten spritlåga, funde- rar litet smått öfver perlorna derpå, eller ångdrop- pama i locket, eller dylikt; dricker min kaffekopp, småningom och med välbehag insupande dess arom, och så glömmer jag åter min längtan efter chemin. Nå, mina vänner, nu har jag biktat. Icke ansen J ju mig sämre for min lilla lärda utsväfning, men tala ej om den för andra, jag är ömtålig för att på gamla dagar bli mål för åtlöjet“.

„Kors, Helene, livad du väl mindes den gamla tidningsartikeln“, anmärkte Amelie.

„Jag var redan då bekant med Cecilia, och in- tresserade mig derföre äfven för hennes far“.

• ,.Ja den som har tid att läsa“, sade Amelie, „det bär sig ej när man har hushåll och barn“...Amelie, hur många aftnar var du hemma förra veckan, utan sällskap'?“

„Helene, är det din mening att vara elak? Nå, man är väl ingen slafvinna heller. Jag tror att jag sköter mitt hushåll temmeligen bra, men visst har man nu ändå alltid en stund öfrig för sällskapslifvet, bara man inte fjeskar i hvad som ej angår oss. Jag låter inte såsen koka öfver för läsning, och ehuru jag icke delar njuggt åt den fattige, som kom- mer och begär i mitt kök, så blandar jag mig icke i fattigkommiténs göromål, springer icke i fruntim- mersföreningar och dylikt och tror att allt går lika bra ändå“.

„Men monne ej allt skulle gå åtminstone lika bra, om, af den tid du använder på nöjen, ena hälf- ten skulle användas i hemmet vid en bok, utan att dertill välja just såskokningstiden, och den bespa- ring dervid skulle kunna göras för toiletten kunde användas i en fruntimmersförening, kanske med mera gagn för den behöfvande än den i köket gifna all- mosan. Nå, men Aurora, nu måste du berätta nå- got om dig och dina sträfvanden“.

„Ja, hvad kan .jag berätta? Mitt hushåll är li- tet, upptar vanligen knappt ett par timmar af dagen. Min man sitter hela dagen på embetsrummet och jag broderar. Stundom läser jag någon roman en afton- stund, ty att dertill använda Guds klara ljusa dag synes denne mig nästan för god, och någon förståndsläs- ning kommer naturligtvis ej i fråga för ett fruntim- mer. Stundom går jag ut på visiter, men också detär allt litet tomt, och så broderar jag igen: och ni vet ju att jag har rigtigt vackra kragar. Och der- med har jag sagt hvad jag om min lefnad vet. Jag drömde fordom allehanda, men drömmer ej numera".

„Lycklig du som kan låta bli att drömma“, sade Augusta. „Ack huru ofta, isynnerhet om morg- narna vid min söm, då allt husets folk ännu sofva, likaså om aftnarna när allt är redan tyst, ja om dagen när jag vaggar den minsta och de äldre barnen der- före ej få stoja alltför högt i rummet invid, huru ofta försjunker jag ej i drömmar så sköna, att jag glömmer alla ögonblickets små ledsamheter och kän- ner mig sedan med stärkta sinnen lifvad och rask att vidtaga mina göromål. Men ack, då blir jag alltid ängslig öfver att jag sålunda låtit mina tan- kar irra ifrån hvad som ensamt borde sysselsätta dem. Stundom drifver mig liksom ett inre våld att anteckna mina fantasier, det är som jag skulle känna ett behof att med någon annan dela dem, men lyckligtvis har jag dock oftast hos mig funnit styrka att dämpa denna håg. Blott någon enda gång, då sjukdom gjort arbete for mig omöjligt, har jag nedskrifvit en eller annan af mina funderin- gar, och de få, som sett dem, tyckas hafva ansett att jag ej öfverskattat deras anspråk“.

„Men Augusta, äger du rättighet att förqväfva en förmåga sådan som din, äger du rätt att vara en andelig sjelfspilling“.

„Helene, tyst, väck ej de fängslade tviflen i min själ. Med ångest och bäfvan i hjertat har jagkastat ut frågor under olika former, ja liksom blott i ödmjukhet begärt lof att lyssna på mitt inres tal; men från alla håll har svaret ljudit till mig: Q vinna, sköt ditt hushåll, koka din mat, en värdinna har ej tid att äflas med poesi. Från vänner och frem- mande, i mundtliga ord, i böcker, i tidningar, öfver- allt, från man och qvinna har samma svar gifvits mig. Jag hoppas att jag nu öfvervunnit mig sjelf; men fordom syntes mig i allt ett sken af poesi, vare sig i köket, i sömmen, ja i det lägsta, det rin- gaste göromål, ty jag arbetade ju för min mans, för mina barns trefnad. Jag såg på mitt hem som på vexten derborta i blomkrukan, der hvarje stjelk, ja sjelfva den svarta mullen adlas till behag, genom sitt samband med det hela, sin nödvändighet för blommans fägring. Jag har lyckats mer och mer för- jaga denna doft af poesi oeh att mer och mer gräfva mig ned endast i mullen, utan att se blomman“.

„Augusta, monne du ej tar detta för strängt. Att en husmors pligt är vården om sina barn och sitt hus, det torde vi väl alla vara ense om, men huru mycket af hvad vi dagligen uträtta är icke så- dant som för en ringa penning, lika väl uträttas af en sömmerska. Det är således denna ringa penning, en daglönerskas dagspenning en och annan gång och utbetalad åt en fattig sömmerska, för hvilken vi offra ett lif för själen; ty det blefve naturligtvis dessa slags arbeten vi skulle åsidosätta, icke dem hvilka fordra vår egen handläggning. Är det verk- ligen denna penning vi böra göra afseende på? Nåväl, men monne vi ej alla slösa så mycket på bjeffs och grannlåt och andra

mera kostsamma nöjen? Lå- tom oss då hellre umbära sådant“.

„Kära Helene“, sade Amelie, „tycker du dessa halfkarlar, dessa madamer Stael och dylika, som dock stått på den qvinliga bildningens högsta spets, varit så ljufliga qvinnor att likna“.

„Tror du då att det är bildningen som gör qvinnan karlavulen? Jag tror det ej. Hade madame Stael blifvit född i en arbetares koja och följakteli- gen saknat en bildande uppfostran, så hade väl ej hennes snille framträdt för verlden med steg, som ibland litet låta höra stöfiarna knarra, men hon hade kanske blifvit en fiskköp ereka, en dame de la Halle, som burit ett blödande hufvud på en pik, och hvad qvinnligheten derpå vunnit vet jag ej“.

„Visst äro ofta diktens så väl män som qvin- nor opraktiskt folk, hvilket ock ådragit skrifvande qvinnor så mycket hån, så många sårande binamn. Men hade dessa skrifställarinnor, som nu varit då- liga husmödrar,, blifvit födda i ett stånd der de ej förstått sina anlag, tror du väl att de derföre bättre fyllt sina pligter som husmödrar? Finnas då inga dåliga husmödrar bland de icke litterata? Ja jag tror i proportion fullt ut lika många, som bland dem med odladt sinne. Den med litterära anlag torde visserligen, ofta nog, ej äga anlag att bli en utmärkt husmor, ty naturen delar sällan alla sina gåfvor på ett håll, men att hon bättre förestår sitt hus derige- nom att hon dödar de gåfvor naturen gett henne,det kan jag ej tro. Den som bHfvit född med ofär- diga händer torde ej lära sig sy bättre derigenom att hon afhugger sina fötter. Tvertom torde just bildningen utveckla äfven hos den, som har mindre anlag derföre, det hushållsförstånd hvaraf hon är mäktig. Likaså tror jag ej heller att den som är fallen för hushållsgöromål, blefve författarinna derföre, att man hindrade henne att utveckla de anlag hon fått af naturen“.

Augusta hade med lifvad blick åhört hvad He- lena talat. Nu nedlutade hon sitt hufvud och sade: „Helene, du har narrat mina tankar att vara upp- roriska. Förr låg ofta den drömmen skön för mitt inre, att i kärlek och glädje förena verksamhet för make och barn. med ett lif för själen. Att använda lediga stunder till att läsa, att (ligta, att lefva i andens och vetandets verld. Men ett andefattigt sällskapslif, intresse för dagens sqvaller, kortspel och dylika nöjen, dem ville jag gerna försaka. Jag har änteligen lärt mig att jag hade orätt. Tala derföre icke frestande ord“.

Helene satt en stund tyst försänkt i tankar, men utbrast sedan hastigt: „Sophie, ändå din hi- storie. Du har ännu ej visat oss någon facett af qvinnans lif“.

„.Hvad kan väl en stackars sjukling berätta er, som kunde äga intresse“, sade den bleka Sophie. „Dock, äfven min lefnad är en liten, icke sällsynt, sida af lifvet, sådant det gestaltar sig för qvinnan.

Som ung angreps jag af en af dessa sjukdomarlivilka vi vanligen icke anförtro åt läkarn, åtminstone förr än hjelp är för sen. De första åren tänkte jag mycket på att resa till Amerika, för att få tala vid en qvinnlig läkare, men detta föreföll mig doek allt- för bråksamt, för min fattiga lekamens skull. Jag hoppades få dö af min åkomma, men det skedde ej så. Jag släpar, som ni ser, ännu min usla varelse i värk och vedermöda och utan glädje af lifvet. Men hvarföre skulle ock just jag bordt resa till Ame- rika? Skulle alla de qvinnor resa dit, livilka i större eller mindre mån lida, emedan de antingen ej kunna förmå sig att derom vidtala en läkare, en man, el- ler åtminstone uppskjuta dermed till dess hjelp oftast är för sen, så blefve det i sanning en folkvandring.

Mitt lidande har gjort mig bekant med flere andras, hvilkas lif blifvit förödt liksom mitt. Mitt enda mål är numera endast att spara. Jag nekar mig hvarje beqvämlighet, som jag väl i min uselhet kunde behöfva, allt på det jag må kunna samla me- del till en fond för att ailöna en qvinna, som vill lära sig att'idka läkarekonst“.

„Men, min Gud, en sådan befangdhet! Hvad skall det bli för en karlaqvinna? Hvilken karl tror du vill gifta sig med en sådan“, inföll Amelie.

„Vore det än så, så torde väl i alla fall en qvinna som ej blifvit gift före tjugufem år, sällan bli det sednare. De egentliga läkare-studierna bör- jas, äfven för en karl, sällan mycket före den ål- dern. Jag tycker det kan vara goclt nog för enstackars gammal mamsell att få något att lefva af genom mitt testamente“.

„In mer att få något att lefva för, något att verka och lefva för“, ntbrast Elise med lifvad blick. „Jag måste medge,

att jag är svag nog för att lida af det myckna hån, det myckna gyckel af ett inga- lunda vackert slag, som drabbar den åldriga, ogifta qvinnan. Det är i sanning icke så underligt, om mången gör ett giftermål endast for att undgå ett ödsligt lif utan ändamål och, till råga på allt, spott och spe.

Jag trodde visst icke att jag skulle komma att bli ogift. Jag var vacker, som jag hört, mycket vacker, det väl foga någon vill tro som nu ser mitt förstörda anlete. Glad, lekande och något bortskämd, tänkte jag mig lifvet som en glädtig dans. Inom några veckor skulle jag stå brud, och så af hela min själ jag än var fast vid min trolofvade, syntes han dock, om möjligt, älska mig än högre. Hvar- före skulle jag numera beskrifva huru han syntes i sanning nära forguda mig? Ännu någon enda gång sliter sig lös den förfärliga i bojor laggda farsoten: kopporna. Jag blef angripen af den, och min skön- het förvandlades till hvad ni nu ser.

Jag förstod ej straxt tillfullo min olycka. Jag begret min skönhet, men min fästman var bortrest, och jag hade ännu ej i hans blick läst mitt öde. I min glada lek med lifvet, hade jag så litet be- kymrat mig om hvad som sades om andra, och nä-stan alls ieke läst annat än mina lexor; jag kände ej verlden.

Tillfriskningstiden blef mig stundom lång. Jag fick tag i en bok, en årgång af Abo tidningar från förra århundradets slut. Den var ej så gammal då som nu, och, af de män som skrifvit i den, voro de flesta ännu vid lif och voro landets ädlaste. De all- varliga historiska uppsattserna i läste jag ej, men strövers, små uppsattser i berättande stil, och hvad läste jag? Hån mot den fula under alla former, skönhetens pris såsomj qvinnans högsta och enda värde.

Så tänka de ädlaste, de bästa! Detta blef min tanke, min sorg, och slutet af mina strider blef att jag skref till min fästman och återgaf honom sitt löfte. Han skulle, som uttrycket brukar lyda, vis- serligen varit hederlig karl och stått vid sitt ord, men han såg mig och var glad att jag brutit. Hvad jag led vill jag ej omorda, med detta ansigte skulle ni finna sådana slags sorger löjliga hos mig. Är gingo.

Ännu var dock ej mitt lif fullkomligt ödsligt. Jag hade goda anlag for musik, men hade ej haft någon annan lärare än vår gamla orgelnist, emedan ej någon annan fanns på orten. Gubben var en ganska god musiker, men så inkommen i kyrkomu- siken, att det var mest sådan han hade lärt äfven mig. När han mellan gudstjensterna efterså gorgel- verket, medtog han alltid mig och lärde mig att spela derpå. Ofta satt jag äfven under gudstjen- sten nära invid gubben på orgelläktarn, der ingen såg mig.

Jag hade en bror. Han var sjuklig och kunde ej studera. Äfven han hade musikanlag. Sedan jag nu hade dragit mig från nöjen och sällskapslif och böljade önska att kunna göra någon nytta, så un- dervisade jag honom så godt jag kunde. Gamle or- gelnisten var död, den nye okunnig och förstod ej att undervisa. Min far dog och vi sjönko i fattig- dom. Nu blef orgelnisttjensten ledig och min bror erhöll den. Han var ofta sjuk, och då ingen annan dertill kunnig person fanns att tillgå, skötte jag or- gorna i hans ställe. Slutligen hade han på nära tvenne års tid ej mera orkat gå opp till kyrkan, när han dog. Ingen tänkte mera på att en q vinna spelte orgorna, min plats syntes ej nere ifrån kyr- kan. Svårigheten att få någon vikarie gjorde att jag äfven fick fortfara att spela hvarje söndag, till dess ny orgelnist hann anskaffas, ehuru det skedde med mycken tvekan. För det arfvode jag erhöll skulle ingen karl åtagit sig mödan, för en qvinna var det en riklig inkomst.

Sedan min musiktid har jag lefvat, som de flesta gamla ogifta, utan mål, utan glädje, ett öd- sligt lif. Smågycklet, åtlöjet har förbittrat mitt lynne och gjort mig gnatig. En ädel och stor skald råder qvinnan att icke vilja vara annat än vacker och älsk- värd, det är ju dock qvinnans högsta välde. Orden minnes jag ej noga, men sådan är meningen, och med hvilket besannande bifall citeras den icke! Jag

14tror de flesta gerna ville lyda det berömda rådet, men — det har sig ej så lätt, att göra sig vacker och älskvärd.

Att lefva endast för sig sjelf, att ej kunna göra någon nytta i lifvet för andra, detta ensamt är nog att nedtynga en qvinnas sinne och hjerta. Men är detta ett fel, är det en löjlighet? Är det icke en olycka? Hvarfore skrattar man då åt henne, hvarför ger man henne icke en möjlighet att kunna verka något för andra, äfven hon?"

„Och likväl Elise“, sade Helene allvarligt, „har du dock något qvar. Du har nödvändigheten att sy ytterst flitigt för att kunna lefva och är så- lunda dock nyttig på ditt sätt. Men det der hotande jernspöket, som vandrar sin väg

kring jorden, sy- masehinen, låt uppfinningen hinna sin högsta fulländ- ning och låt den bli allmän, hvad återstår sedan för qvinnan? Måtte man bygga färdigt ofantliga fat- tighus, för att inrymma alla de qvinnor som bli brödlösa, när detta enda och sista dem medgifna ar- bete ej mera ger ens det knappaste bröd. Spånad och strumpstickning liafva redan förut blifvit bröd- lösa arbeten. Och för en enka med några barn är det redan nära en omöjlighet att med handarbete lif— nära sig".

„Men, min söta Helene", inföll Amelie, „nog gör du dig då bra onödiga bekymmer. Om än din man skulle dö före dig, så har du ju en god pen- sion. Hvad jag tycker det är underligt att så deralltid knota och sörja i onödighet. Jag för min del tycker att allt går rätt bra som det går".

Några år hafva förgått sedan detta samtal upp- tecknades. Ett och annat förhållande har sedan dess något förändrats, men glasmästarfrun har gått bort utan att hinna få veta det hon snart kunnat oanta- stad få insätta sina rutor och att verlden ändå torde stå. Monne den ej äfven kommer att stå i en fram- tid , då mången facett visserligen fått en mindre skef form?Du lär väl tro, att du är lika grann som jag, för att du har en ny och glänsande klädning på dig, och en fin broderad krage fäst kring halsen med en guldbroche, och ditt hår kammad t så nätt för spe- geln? Men se, så grann som jag är du ändå inte, ty min klädning är så hvit och skär, som om den vore väfd af liljedoft och huru fin din krage än är, så är min af ännu finare väfnad och hel och hållen af gallstrån.

Vill du höra min historia?

Jag stod helt glad och vexte bland mina syskon och tänkte allsicke på den stora vida verlden. Då ropade gossame: „Blommorna skola få fara på lust- parti på sjön, som stora systrarna häromdan", och så plockade de oss och satte oss i båten; och den var klädd med guldpapper och det var grannt, och ett grässtrå hade vi till vimpel".

„De måste ha herrar med, icke kunna de komma tillrätta annars", skrek Ludvig; och så plockade gos- sarne små glänsande skalbaggar och lade dem ock i båten.

„Ja, men komma herrar med, så måste de ha förkläde med sig", sade Elin småföruuftigt och togen utblommad smörblomma, som nu var klädd i en präktig, stor och grann, skir negligé, och jemkade den ned i båten. Men pionen hade så bred krino- lin, att hon ej rymdes med, och så slängde gossame henne på stranden, och der blef hon sittande på sin krinolin.

Båten sköts ut i diket, vi började resa utföre med god fart och snart kommo vi ur sigte för bar- nen. Men våra kavaljerer började trafva omkring och bullrade och brydde sig ej om damerna, utan sprungo omkull dem, så att alla föllo om hvarandra. Det var oartiga herrar.

På stranden stod en höna och skrek, och hon tyckte visst så med, att de voro oartiga, ty hon blängde med ögonen, böjde hufvudet på sned och såg sensibel ut. Harörat, som satt bak i båten, påstod, att hon hörde henne säga: „ack, ack"; men icke vet jag om det var sannt.

Men allt mer och mer nalkades båten ett vat- tenfall, och allt oroligare och oroligare blefvo skal- baggarne, och den största af dem gick opp på ena relingen och vände på sina trefvare, och så gick den öfver till andra relingen och gjorde der på samma sätt, och så gick den ned i båten igen och funderade; men icke blef det dess märkvärdigare af.

Men emellertid dref båten framåt, vi kommo slutligen till vattenfallet; der strömmade och brusade må ni tro; det var visst så högt som från toppen af en stickelbärsbuske. Vi måste stjelpa, det kunde ej hjelpas.En liten flicka gick på ängen. Hon plockade ängsblommor och band dem tillsamman. Slutligen knäföll hon, knäppte ihop händerna och bad: „Gode Gud, låt mig finna vackra blommor, att jag får sälja dem och köpa mat åt min mamma. Jag är så liten och kan ej arbeta; och mamma är så sjuk". I detsamma flöto vi skeppsbrutna blommor förbi.

Med ett glädjerop sprang den lilla flickan ut på stenarna i diket, plockade upp oss, band oss samman och bar oss till torget. En ung man köpte oss och förde oss i en vacker kammare. Der satt hans unga hustru med sitt lilla barn.

Då sade mannen: „Alida, lilla Emmy skulle ge dig blommor ombundna med ett gyllene armband på din födelsedag. Mångfaldt rikare, sällsyntare och vackrare hade jag kunnat hemta dem för din räk- ning; men i dessa

blommor bo barnslig kärlek och from barnatro; de skola blifva vår dotters englar. Men det gyllene bandet? Vill du med hvad det skulle kostat löna plockerskan?“

Och de satte mig under en glasklocka i en blomsterkruka, och jag slår rot och börjar vexa, och ser dagligen de små flickornas klara ögon, då blom- sterplockerskan från ängen leker med det blomstran- de barnet i vaggan.Det var i Åbo. Isen låg nattgammal öfver Au- rajoki. Skolgossar sprungo kring stränderna och kastade ut stenar och käppar för att pröfva, huru stark den var. En och annan af de djerfvaste för- sökte att fot för fot jemka sig ut några steg på isen, men drog sig åter tillbaka, då han märkte att den sänkte sig under hans fötter.

„Kung den som springer öfver ån“ skrek en 10- å 12-årig gosse ur hopen och började bege sig utåt det farliga glänsande fältet. Förgäfves tillro- pade honom kamraterna att icke våga försöket, dess snabbare sprang han framåt och — då han hunnit midten af ån, brast isen och han sjönk, men syntes snart åter i vaken, högt skrikande på hjelp.

En ofantlig menniskomassa samlades inom ett ögonblick på stranden; men ingen vågade ett försök att rädda den drunknande. Det syntes nära omöj- ligt att kunna lyckas. Främst i ett öppnadt fönster vid stranden stod en spenslig ung man, med högsta deltagande talande om olyckan. „0 min Gud, hvilken förfärlig händelse. Arma föräldrar, som så skola mista sitt barn. Ack jag gåfve mitt lif, för att se honom räddad“.

..Detta är förfärligt!“ Hans ögon tårades, hantalade allt mera rörande, och en mängd fruntimmer samlades omkring honom för att höra den mennisko- älskande mannen. Man beundrade den ädle och vältaliga tungor prisade honom.

Men nu bröt sig genom hopen en tung, under- sättsig man, med en stege under hvardera armen, och åtföljd af en annan karl, som hjelpte till med stegarnes fortskaffande. Hastigt sköt han ut stegarne på isen, mumlande härunder för sig sjelf med arg röst: „forbannade.pojke, för sådana der dumma upp- tågs skull, måste folk våga lif och lefverne. Sådan hundsvott“. Herrskapet i fönstret, som hörde orden, ryste för den undersättsiges hårdhjertenhet, att kunna så tala om ett barn, som höll på att förgås.

Nu hade han sina ställningar i ordning och sade hastigt åt kamraten: „Nog tror jag det går; men stryker jag med, så må vår Herre förlåta mig att jag förspillt mitt lif och säg då du åt Maria, att nog tänkte jag på henne och barnen, men icke kunde jag se pojken der drunkna utan att försöka ta upp ho- nom“. Derpå kröp han på händer och fötter långs ste- garna, jemkade den ena stegen framåt under det han kröp utefter den andra, och så turvis till dess han kom fram till gossen, som han fick tag uti, just som denne höll på att sjunka. Återvägen, då han skulle framforsla gossen jemte sig, var ännu besvärligare än framvägen, men gick ändå lättare, emedan ej så stor skyndsamhet var af nöden. Äntligen återkom- men på stranden, var det mannens första manöver, att klappa opp gossen, under just ej de finaste ordoch bannor öfver hans okynne, att sätta eget och andras lif på spel.

Pojken sprang gråtande hem med stor brådska, och den nndersättsige vandrade bort med sina ste- gar helt lugn. Herrskapet i fönstret såg med harm efter den hårdhjertade, grymme mannen: men den spensliges vackra beteende var länge i allas minne.

Tvenne barn hade fått namnam. Anette stod med sitt i handen och sade allt efter en stunds mel- lanskof: „det skall jag ge åt lilla syster“. „Hvilken söt, vänlig pia“, prisade husets gfeter. Petter stod också med sitt namnam, såg högst begärligt derpå, stoppade en karamell i munnen, det öfriga i fickan och smög sig ut. Men han sprang till barnkamma- ren och gaf resten åt lilla syster. Anette åt i tyst- het upp sin andel, när ingen mera gaf akt på henne. Men se, Anette, hon var en söt och snäll flicka och öfverhopades med mera namnam och beröm. Petter var en snål unge, det sade mer än en i sällskapet sedan. Endast en gammal knarrig gubbe tog ur sin ficka en näfve karameller, som han kramade i Pet- ters hand, utan att säga ett ord.

Är det då verkligen ordet som är allt? Jag tror vi bibehållit något af våra förfäders vördnad för ordet, troende liksom de, att vi kunna göra allt, blott vi funnit det!

Detta goda, söta, menniskovänliga sätt i orden, mig synes det endast vara en sockrad lögn. Ack de hvitmenade griftema! Kommer nu en menniska och nyttjar just de ord, som svara emot, hvad hontänker, och tror sig hafva

sagt någonting helt godt och vänligt, så har hon varit nära ohöflig; ty hvem ville väl, till exempel, nöja sig med att heta vacker, god, när i dagligt tal det medelmåttiga benämnes vackert, godt, och det vackra nämnes skönt, det sköna hänryckande o. s. v. hela vägen.

Men för det högsta, det skönaste finnes ock derför knappt ett ord, hvars uttryck ej förlorats ge- nom missbruket. Detta kan ock vara mera likgiltigt; den goda tonen tillåter ingen hänryckning; nej man finner Bethowens musik nätt, det stormupprörda haf- vets dån mot klippan charmante och Shakespeare« tragedier rätt söta.

Men den, som ej kunnat eller velat vänja sig att begagna något blomsterspråk, den är och förblir en tvärvigg, en hårdhjertad, ovänlig menniska, ehvad godt han än må uträtta. Se, så mycket gälla de vackra orden!Har du varit i Australien? Der allt är fatt tvärtom mot hvad det är hos oss. Der äro svanorna svarta och korparna hvita, och fiskarna flyga och foglarna simma, och folket har sina liufvun ditåt, som vi ha fotterna, och fotterna som vi ha hufvu- dena. De gå således opp och nedvända, och så är mycket annat hos dem med.

En europeisk qvinna landade der på en ö. Ja den ön finns väl ej på nån karta, men den låg mellan Otaheiti, der en qvinna var kung, och Owaihi, der en qvinna var premierminister. Öboerne mot- togo henne vänligt, men hon hade svårt att förstå dem. Deras språk begrep hon snart, men deras seder voro som svarta svanor och hvita korpar.

En dag då den fremmande inträdde i ett säll- skap, fann hon alla lifvade af ett samtal, som syn- tes föras med iiver. En af öns qvinnor tilltalade den främmande: „Se vi tala om en dårskap, som

en och annan hos oss börjat påyrka, den nemligen att man påstår mannen ega lika rätt som qvinnan, att ösa ur vetandets källor och söka bildning“.

„Ja“, sade en annan qvinna, „man börjar drifva den satsen, att alla äro lika berättigade efter alla ega lika förmåga, att skaparn aldrig slösar, aldrigens bortkastar vackra färger på en fjäder i fogelns vinge, der den skymmes af en annan fjäder; hur skulle han då så slösat i stort, säger man, att han skulle meddelat andens gåfvor, för att de icke skulle odlas“.

„Men, min goda vän, äro då anlagen verkligen lika? Huru ofta ser man just någon utmärkt lärd bland dessa, som man påstår, så förfördelade kar- lar? Och bevare oss gud dessutom för dessa lärde, de äro ju vanligen mera underdjur än menniskor“.

„Verkligen“, utbrast en ung man, „är det då så besynnerligt, att få bli dugliga timmermän af dem, som knappt sett hyfvel och såg, och åtminstone al- drig fått lära sig att handtera dem, och att den blir underlig, som mot sed, mot allmänna opinionen, och under tadel och hån går en väg, der lian måste beständigt rifvas och såras i sina bästa känslor. Men låt oss antaga tillochmed, att vi icke bli några utmärkta stjernor på vetenskapens himmel; hvad mer? Det kunna vi alltför gerna umbära, men vi vilja bilda oss, på det vi må kunna blifva dugliga, äfven vi, i vårt kall, ingalunda för att gå ifrån hvad oss tillhör“.

„Ja, jag tycker just, mina herrar, hvad det skall bli trefligt, när ni får er önskan uppfylld! När jag hädanefter kommer till min man och begär pen- gar till hushållet, så svarar han mig: Kära du, sök då, kanske finns ännu någon slant i nån vrå. Jag har visst ej tid att förtjena pengar, jag uträknar som bäst stjernornas banor. Ber jag min kuskspänna för min vagn, säger han: omöjligt nådig fru, jag måste först sluta denna filosofiska afhandling; och husdrängen har ej tid att hugga ved till mat- lagningen för en matematisk kalkyl.

Tjufvarne få fritt stjäla bort hvad man eger, ty gudbevars, polismästaren håller på att skrifvavers, och den döende får gå utan sakrament ur verlden, ty presten skrifver en afhandling om verldens ska- pelse, eller predikar då grekiska eller hebraiska för bönderna, och domarn talar nu minst latin om ej något ännu lärdare språk med parterna. Ja det blefve en hygglig verld! Betänka då ej karlame sjelfva, att de endast skulle förlora på rättigheten att idka studier. Hvad är mannens skönaste utmärkelse? Är det icke hans kraft, hans styrka! Nåväl, vill man göra honom till en blek bokmal, en usling. Det lär väl då vara meningen, att vi qvinnor i stället skola bli soldater efter männen vilja bli qvinnor. Vi må- ste väl då sjelfva försvara oss, plöja våra åkrar, tröska ocli så vidare, sannerligen jag eljest ser, hvem som skall göra det, när karlarne skola studera. De lära väl då ock erna komma

och sköta baruen och ta sömmen i hand, som äkta qvinnokarlar anstår!“

„Ja“, utbrast ett annat fruntimmer, „obegrip- ligt är det visst, att ej männerna förstå, att de skulle bortgifva sin skönaste arfvedel. sin st}'rka, sin herr- liga mannakraft, då de vilja göra sig till qvinnor; och annat än halfqvinnor kunna de ändå aldrig bli; qvinnans mildhet och gratie vinua de ju ändå aldrig. Roligt vore ock att veta, huru de goda herrarne tro,att det, till exempel, skall bära sig för en sån der läsande herre, att sköta ett stort jordbruk med en mängd drängar och underhafvande (förlästa natur- ligtvis de också)“.

Den fremmande qvinnan satt förbryllad. Hon tyckte sig väl ha funnit, att det jemkade sig allt bra nog ihop i hennes hemland, och att hon ej märkt alla de der svårigheterna, ehuru dock karlarne der egde rätt att veta just jemt så mycket, som de kunde förskaffa sig af vetande; men öboeme förutsade med sådan säkerhet all den villa, som skulle uppkomma af en sådan rättighet, att hon blef alldeles öfver- flyglad och nästan osäker om hon mindes förhållan- dena rätt. Hon kunde ej hitta på att säga ett ord. Slutligen utbrast hon: „Är det då hos er qvinnan, som har uteslutande rättighet till bildning och ve- tande? Hos oss är det just tvertom“.

Nu uppstod en förundran och ett skratt ibland öqvinnorna, så att det aldrig ville ta slut. „Nå det var lustigt; nyttja då karlarne kjortlar också, eller huru gå de klädda? är det de, som sköta edra barn, eller hur i verlden kan ni berga er vid att uppfostra dem, då ni sjelfva ingenting veten. Ni lär väl då ha karlar till lärare för edra unga döttrar ock? Det är dock för befängdt“.

En ung fru lutade sig till sin man och sade: „Min egen vän, börja för all del icke studera, jag kan omöjligt hålla rätt af dig, om >du blir en sån der befängd „lärd i byxor“, som är det fatalaste jag vet. Ack när en stackars hustru dagen om, ochofta natten med, bråkat med bushåll och tjenstefolk och kanske sjuka, otåliga barn och allt nedtyn- gande och svårt, som förstämmer lynne och sinne, och när hon just då gläder sig åt, att mannen skall komma hem, glad och vänlig, och hon få fira en liten högtidsstund med honom; då kommer han i stäl- let sur och tvär och förläsen och har tid hvarken med hustru eller barn, utan går till sin penna eller bok. Hvar vore all hemmets frid och glädje sedan. Men du måtte visst narras, fremmande vän, så to- kiga kunna väl ej menniskorna vara“.

„Men“, sade den fremmande, „hos oss anser man, att qvinnorna ha vigtigare och angelägnare gö- romål än att läsa“.

Nu skrattade åter öboerna, så att det klang bland palmerna. „Kors äro edra karlar så artiga, att de anse qvinnans tid och hennes arbeten dyr- barare och vigtigare iin mannens; hos oss anses de just tvärtom, och just derför har ej mannen tid att idka studier. Hos oss anser man statens värf och det allmänna för ändå vigtigare, än att sticka strum- por eller sy; derför hinner hos oss qvinnan studera, men ej mannen. Kan man ens tveka om, hvem som är mera skapad för studiernas stilla verld, mannen eller qvinnan; det säger sig ju sjelf. Icke är det den trotsande, väldiga kraften, mannens stolta, djerfva, präktiga mod, som fordras till tankens stilla värf, ej heller kan det ens stå tillsamman dermed. Den vida verlden är mannens lifsluft, eljest blir han ju en sjuklig vext; men just qvinnans verld är hem-mets, den stilla verksamheten, den tysta, den sega uthålligheten att kunna utföra det otaliga i smått, som så ofta just utgör vetenskapens storhet. Men jag märker, att ni har bra roliga funderingar och att er verld är den opp- och nedvända verlden“.På gräsets bädd, under ett tak af löfrika gre- nar, lutade tvenne unga qvinnor - sina hufvuden till- samman i förtroligt samspråk, och den tillemade slum- mern glömdes. „.Ja", sade den ena i det hon reste sig upp halft sittande, „kanske har du rätt, kanske är kärlek rätta namnet på livad jag för honom kän- ner. Hvad mer om så är? Må vara, att han är bun- den, hvad vill ett sådant band säga? Kan hon vara hans själs maka, kan hon göra honom lycklig, denna för småsinnets sorger och omsorger lefvande qvinna? Ack, hvad ville jag icke göra för att kunna gifva någon trefnad åt hans ödsliga lif! Ack, huru många gånger har jag icke, som en vän, visat honom, att hon icke är honom värd! Huru har jag icke med ångest vakat öfver henne, som en mor vakar öfver sitt mot förderfvet hastande barn, och med blödande bjerta, med deltagande vänskap visat honom hennes brister, visat honom huru litet hon svarar mot, hvad han ägde rätt att fordra!“,

„0 Gud, Amina“, afbröt henne den andra unga qvinnan, „talar du sanning, är det möjligt? Då är det ju du, som varit ormen i deras paradis“.

„Jag“, svarade åter Amina, „jag skulle vara ormen i hans paradis? Huru kan du ens tala så. Jag.som med glädje gåfve mitt lif för honom, för hvad annat lefver jag, än för hoppet att kunna gifva ho- nom någon glädje, någon trefnad i ersättning för hvad han i hemmet umbär? Ack jag ville vara en engel blott för att rätt kunna vara hans själs glädje“.

„Amina, jag älskar icke dina ord, då du talar så. Låt oss hellre sofva“.

„Äfven du förstår icke att älska“, sade halft bittert Amina, „jag trodde det dock“.

Begge tego nu, och Amina fortsatte tyst gån- gen af sina tankar, hvilka småningom öfvergingo till drömmar; och hon tyckte sig stå inför en engel, som sade: „Jag är bönens engel, den som frambär in- för Guds thron hvarje i hjertat buren önskan. Hvad är din bön?“

„Jag ville vara en engel som du“, svarade Amina, „för att rätt kunna vara min älskade en ersättning för bristerna hos den, som borde vara honom allt“.

„Besinna dig ett ögonblick“, sade bönens en- gel, „tror du, att du som engel ännu skall hysa sam- ma önskan?“

„Ja, ja“, svarade Amina, „just då mest, när min förmåga och min vilja skola stämma öfverens?“ Och Aminas bön hördes, och hon kände huru hennes väsende skärades till ljus och renhet, och som en ljus men osynlig ande sväfvade hon nu till den älskades hem.

Men nu, huru annorlunda syntes henne icke allt det b*ekanta der! Hon såg sin väns maka i omsor- ger, dem hon förr tyckte vara oädla, hon såg henneotålig och ofördragsam i mången ledsam stund, hon såg hennes fordna fel alla; men hon såg ock, att i djupet af hennes hjerta brann en varm och stilla låga af helig kärlek, väntande blott att beröras af en varm ande af återkärlek för att uppflamma och rena hela hennes varelse. Hon såg sin älskade in- träda, och i hennes inre höjde sig en röst, som sade: „Heligt är mannens och qvinnans förbund, helgerå- nande hvarje annans ingripande deri“.

Mildt lutande sig mot den förr försmådda, ka- stade engeln Amina en stråle af försonande ljus öf- ver henne, och mannen, seende för första gången sin hustru i hennes sanna inres dager, log vänligt och kärleksfullt mot henne igen. Då såg Amina, huru doftande blommor omslöto de båda makarnes hjertan, och tusende små brustna band återknötos.

Och Amina log i glädje, ty hon var en engel; men hon vaknade i detsamma, och en tår rullade långsamt ur ögat. „Moder, sörj dock icke, fast jag måste lemna dig. Då min broder gick bort för att vid Kauka- siens gräns förvärfva ett rikare bröd, än det foster- landet bjöd honom, då lofvade jag i min själ att bli din ålders stöd och en för mitt fädernesland nyt- tig, om än ringa, man. Jag egnade mig åt Herrans tjenst, jag invigdes till Hans heliga embete; men ack — jag finner, att min predikan är fåfäng; jag kan intet uträtta. Jag känner, att jag måste bättre tjena den Herre, åt hvilken jag helgat mittlif. Fin- land har ännu aldrig lemnat sin skärf åt det stora missionsverket, och dock hafva äfven vi der en skuld att betala. Jag vill bli den förste från Finland ut- gående missionär. Tvenne års beredelse vid ett af de tyska missionsverken, och jag är färdig att gå ut bland hedningarna. Jag har länge burit denna tanke inom mig. Jag har genomtänkt allt och går nu med öfvertygelse att jag gör rätt, att söka ut- föra mitt beslut“.

„Henrik, min Henrik, hvilka fantasier! Lemna dessa villor! är det vårt lilla land, som kan upp- offra sina söner till ett sådant verk? Vårt fattiga land behöfver alla sina barn. Bry dig icke om, hvad dig ej rör!“„Rör mig icke min herres tjenst? Ginge jag ut att söka guld eller min egen fromma, då borde du tillropa mig: gå icke! Men, moder, jag vill gå för att med mitt lif besegla den lära jag förkunnar. Om jag än skall blöda och under marter sluta mitt lif genom dem, för hvilka jag går att predika kärle- kens lära, tror du icke, moder, att jag så, om än jag är långt, långt borta, skall äfven for mitt fä- derneslands folk vara en lärare, som skall verka mera, än om jag stode hos det i kroppslig närvaro och predikade hvaije söndag i Guds hus? Tyngre är mig att lemna dig, min moder, så ensam. Men se, du skall icke söija, då du vet, att din son går i sitt kall, att lefva eller att dö, för hvad han anser rätt och sannt“.

..Min son, min Henrik, hvilka feberdrömmar! Ditt bröd, om än torftigt, bjuder dig ju ditt eget land. Verka i stillhet det goda du kan, om det än är ringa. Var lugn, sansa dig, dröm icke. Låt en tid gå om och du skall glömma dessa underliga fan- tasier“.

„Nej, det är icke ett ögonblicks fantastiska hug- skott. Det har varit min barndoms och min ung- doms dröm, att lefva för min tro och sprida san- ningens ljus till menniskorna. Men jag tänkte: der- till behöfs ej att gå ut bland hedningarna; jag vill predika evangelium i mitt eget land, och sprida tro, ljus och sanning der. Men ack, jag kan här intet verka! Engång svarade mig en af denna församlings medlemmar: „nog är det lätt för pastorn att prata;icke tror ni i hjertat mer än jag, hvad ni säger“. Då uppvaknade med ny styrka hos mig den tanken: bevisa din tro med dina gerningar“.

„Ack, min son, om du ej tror dig kunna fylla ditt kall som prest, så blif om ej annat så en bonde. Du arbetar ju äfven då för vårt land, om än blott för att skaffa bröd åt några menniskor der“.

„Menniskan lefver icke endast af bröd; och bri- ster hos oss än ofta bröd, så brister oss än mera den ande som fordras, för att förädla brödets bruk“.

„Har du betänkt, livilka lidanden dig kunna förestå, hvilket lif af försakelse du skall lefva'? Du är icke stark, ditt bröst tål icke stora ansträngnin- gar. Eller är det martyrkrouan, som glänser i dina ögon? O, min son, denna fåfänga är usel som all annan fåfänga, och äfven den kronan kan ju så lätt undgå dig. Huru få missionärer äro dock icke de, som vinna äran af en lysande död!“

„Död eller lif, sjukdom eller helsa, o moder, äro frågor, stora visserligen for en hvar, och för en mindre stark man, som jag, i hög grad vigtiga. Men det finnes dock något, inför hvilket tanken på dem måste försvinna, och det är öfvertvgelsen om, livad som är sannt och rätt. Och derföre måste jag offra hem, vänner, fädernesland, helsa, ja, om så for- dras, lifvet, allt, allt hvad som är menniskan kärt och dyrt“.

Ännu länge samtalade moder och son, men den unge mannen stod fast i sin föresats, och han gick att vidtaga mått och steg för att sätta den i verket.Det var tre år sednare. På sin dödsbädd låg den unge presten Henrik. Han slumrade. Ansigtet syntes tärdt. Var det sjukdomen ensam, som hade plöjt dessa fåror?

Sakta lemnade den åldrige läkaren sin plats vid sängen. Henriks mor smög sig efter honom, och när båda hunnit i det yttre rummet sade hon: „0 min Gud, jag kan ej mer. Doktor! är det ännu nå- got hopp, eller måste han dö? 0, bedrag mig ej, säg sanningen, huru hård den än må vara“.

„Min fru, jag brukar aldrig dessa småsöta, för- bannade, välmenta lögner. Ja, det är hårdt att be- röfva er hoppet; men föga vunne ni på, att några timmar längre lefva i ovisshetens qval. Ni måste bjuda till att med ödmjukhet underkasta er; inom några timmar är kampen slutad. En inre sorg har synbarligen tärt honom, så att denna häftiga bröst- åkomma fann lätt arbete att göra slut“.

I bitter smärta sjönk Henriks mor tillsamman; men hon sprang åter upp och grep med vildhet i läkarens arm: „Doktor, doktor, ni måste rädda ho- nom, ni måste! Hu, ni vet ej, hvad jag lidit, ni vet ej, livad jag kämpat, hvad jag underkastat mig för att rädda honom, för att få behålla honom“.

„Min fru, menniskolijelp kan här intet“.

„Och det säger ni så lugnt, så kallt. Ni vet ej, hvad han kostat mig, denne son. Se han ville, gripen af en sällsam yrsel, gå ut i verlden, för att söka förverkliga drömmar, inbillningar. Vänners öf- vertalande, mina böner, fosterlandet, som kalladesin son, intet förmådde återhålla honom. Jag egde endast ett medel att hindra hans olycka. Ni har sett mig tvenne års tid, en usel krympling, ligga på min säng. Blott en moder, som vill rädda sitt barn, kan ha mod till en sådan försakelse. Dok- tor, kan ni förstå det, jag var icke sjuk, jag un- derkastade mig allt detta elände, dessa pinsamma ku- rer, dessa upprepade bränningar af mitt friska kött, detta försökande af alla dessa plågsamma läkemedel, blott för att qvarhålla min son, ty den usla lama modren kunde han ej lemna. Det var först, när han sjelf blef en sjukling, som jag lemnade mitt läger“.

Doktorn steg tillbaka. „Qvinna, ni har lefvat i idel lögn och ingripit i Guds råd!“

„.En lögn, nej, men en helig, en skön uppoff- ring, sådan blott en mor kan göra“.

„Nej, nej, endast sanningen är skön, lögn är lögn och blir aldrig skön, om än Guds englar be- drifvit den; och lögnens följder bli aldrig annat än ve och elände, om den än bjuder till att försköna sig på det fagraste“.

Ut genom dörren störtade läkaren. Han mötte vid porten en ung man, Henriks vän, och prest som han. Gripande häftigt hans hand, sade läkaren: „Ha, vi mästra, vi dömma. vi ställa efter vårt hufvud, vi ljuga och grina sockersöta ädla lögner. Gå och vårda henne der, om du kan: jag kan ej, ty jag skulle ej kunna låta bli att säga henne: „„Qvinna, du har mördat din son. Han trånade bort, ty han kände att hans lif var förfeladt!““Eitel är rik. Han bor i hus af träd. Gästa- bud firas. Björnköttet kokas. De unga dansa björn- dansen. Allt flera sälla sig till de dansande. Med krokig rygg och böjda knän, härma de björnens tas- sande gång och oviga famlande. Flickorna skratta. De gamla lifvas. Gubbarne motstå ej längre frestel- sen, äfven de*förena sig med dansarne. Det lider mot natt, hettan blir qväfvande, tranlampan osar, allt ifrigare fortfar dansen.

Björnköttet är kokadt. Dansen upphör. Eitel delar fettet åt gästerne. Köttet ätes sedan. Eitel sjunger för björnens hufvud. Han smeker det, han talar till det med vänliga ord: „Du vackre, du sko- gens gyllne bär! Se huru väl vi hålla dig! Gå, säg åt dina kamrater, dina slägtingar huru vi älska dig. Bjud dem komma till grannskapet af våra jurter. Bed dem gerna lemna sig i våra händer. Tro all— drig att det äro vi som dödat dig. Ånej, Kamt- schadalen älskar dig, han vill fästa blommor i dina lockar. Nej, Kossakerne, de der fremlingarne som kommit och hålla på att inrota sig hos oss och blifva oss öfvermäktige, det äro de som döda björnen. Till dem skall du icke gå vänligt. Det äro de, som tvinga oss att döda dig. De vilja hafva ditt skinn“.Hvarföre sitter den unge Reka så alfvarlig. Hvår- före synes han ej höra på livad Eitel sjunger. Hvad söker Rekas blick? Söker den ett mål för skottet? Nej då skulle han gå ut i marken. Söker den laxens blänkande fjäll? Nej, då ginge han ned till stran- den. Söker den flickan, hvars drägt siras af filfra- sens skinn? Amúlamela är skön, hon är präktigt prydd. Filfrastassarne på hennes hufvud glänsa hvita som snö.

Två nätter förgå. Till Eitel kommer Reka. „Hus- bonde, jag är här för att tjena dig“.

Qvinnoma se på hvarandra, de taga Amúlamela emellan sig. De omsvepa henne med kläder, att blott hennes anlete synes. „Stå på dig, Amúlamela, du är skön, du är stark. Icke skall du säljas för ringa tjenst. Akta väl, låt ej friarn vidröra dig. Vi skola vakta dig noga“.

Aret gick, isen smalt, gräset växte, vissnade och drifvan lade sig åter. Ännu tjenade Reka. Ännu hade han ej lyckats få vidröra flickan. Om blott en fingerspets syntes undan kläderna, stodo qvinnoma vakt. Ville då Reka nalkas, funnos sex händer fär- diga att slå honom, trettio fingrar att klösa honom.

För Rekas spjut faller bjömen, zoblarnes skinn hemtar han knipptals. Eitel glädjes öfver sin tje- nare. Skall han ej snart hafva tjenat nog för att vinna en liustru? Amúlamela är stark, hon kan göra mycken nytta. Hon orkar bära bränsle och vatten, utan att snart förtröttas. Hon förstår att hitta skogs- råttans bo, och att derur hemta rötter för vintern.Hvarföre skulle väl Eitel gifva henne åt en frem- mande man, utan tillräcklig ersättning? Har du in- öfvat en god hund att draga slädan raskt, icke skän- ker du den åt en fremling.

Eitel ernar fara till skogen efter jagtbyte. Slä- den står förespänd med fem raska hundar. De tjuta. Amúlamela delar mellan dem en fisk som hon hittat vid stranden. De gläftsa argt, men tystna när de bli varse den unga. Ovänliga, vilda mot alla andra, äro de dock spaka mot Amúlamela.

Glädtigt hoppar hon opp i slädan, hundarne rycka sig löst, hon hinner ej ens fatta styrkäppen, innan de störta utför branten och inom ett ögonblick lig- ger slädan upp och nedvänd och flickans hufvud sla- get emot en sten. Reka har skidor på fotterna och är redan vid hennes sida. Han öppnar knäppet på hennes pels, lägger sin arm kring hennes hals och bär in den afsvimmade.

Reka har vidrört Amúlamelas hull. Han har vunnit henne. Bröllop drickes.

Åter har gräset vuxit och vissnat, åter en gång har is och snö höljt vatten och land, och åter har drifvan smultit. Barnet hvilar på Amúlamelas arm, hon sjunger for barnet: „sof sött, sof godt. Väl sitter Balakitg i molnen och

skakar sina långa, kru- siga lockar, så att stormen dånar i träden; men bar- net hvilar i moders famn, icke behöfver det rädas för vinden. Nej, nej, snart blir det lugnt och trä- den stå still, ty han tröttnar att skaka sina lockar. Snart väntar Savina maken hem, så glad, så glad.Hon smyckar sitt hår med blommor så völa. Deraf skimrar himlen i aftonglöd. Sof, sof, du lille. Bala- kitg kommer, han kommer i afton hem. Savinablir glad och luften blir ljus och skön hela morgondag, och barnet får leka i gräset".

Reka tar sitt spjut från väggen och säger: „Tum- mes dotter är fager".

„Hon är så", svarade Amúlamela.

„Det säges vara orätt att taga tvenne hustrur, många hafva dock gjort så" sade Reka likasom vid sig sjelf.

Amúlamela fortfar att sjunga för barnet: „Men kommer ej Balakitg hem till qväll, Savina väntar natten om, och gråter och gråter den hela dag, och regnet faller i skurar stridt, då Savinas tårar falla på jord".

En lång stund stod Reka tyst, och vägde spju- tet i handen. Slutligen sade han: „Jag vill tjena för Shachi, Tummes dotter".

Amúlamelas kind blef hvit som nyfallen snö. Hon sade intet.

„1 morgon går jag dit".

Amúlamela teg. Hennes händer fortforo att sköta om barnet. Allt färglösare blef hennes blekhet. Hen- nes öga syntes slocknat.

Reka gick. Han återkom när solen sjönk i haf- vet och Savinas rosor lyste på fästet. Men Amúla- mela såg dem ej. Hon satt allt ännu orörlig qvar på samma plats. Reka inträdde, hou reste sig föratt bära in ved och vatten, och göra sina sysslor för qvällen.

Det blef morgon. Reka stod upp. Han klädde sig för att gå bort. Amúlamela gick fram till ho- nom. „Reka, haf tack. Da har varit god emot mig, mer än någon man varit mot sin qvinna. Du har icke föraktat mig, ehuru jag blott varit din hustru, ja, du har till och med stundom gett mig plats på björnhuden vid din sida. Du kunde, som så mån- gen, medtaga din hustru för att göra det tyngsta arbetet i tjensten. Du är god, Reka, tack. Så lyck- lig som jag har ännu ingen qvinna varit".

Reka gick.

Icke många gånger hade månan vexlat sitt sken, då syntes Amúlamela nalkas till Tummes sommar- boning. Reka hade just varit till bergen för att hemta is, nu stod han sysselsatt att hugga bränsle.

„Reka, barnet sofver. Det vaknar icke mera".

Reka högg några hugg tätt efter hvarandra i det redan klufna trädet. Efter en stund sade Amú- lamela: „Din tjenstetid blir lång. Shachi är skön, hennes fader är rik. Det blir tungt för Reka att tjena länge. Amúlamelas famn är tom, barnet sak- nar henne icke".

Ännu har ej ett år förflutit och redan drickes Rekas bröllop med Shachi. Fodrade Tumme icke längre tids tjenst för sin dotter? Var hon så föga värd? Nej, men Tumme kunde icke fordra långtids tjenst, ty han hade tjenats af tvenne. Amúlamela hade jemte Reka tjenat för Shachi.Bergens bländande snötoppar flamma i eldröd glans. Mäktiga, stolta stå vaktarne mellan tvenne verldsdelar. Men på bergens sidor blomstra i fria grupper kransar af gula azaléer, lilasfärgade alprosor och röda geranier. Icke gängliga, som fönstrens tvi- nande krukvexter, nej, de vexa fritt, derföre blomstra de rikt och skönt.

IIvårföre skallar vapenklang genom nejden? Stri- der Kaukasiens son emot sin mäktige fiende, mot örnen? Nej i dag strider icke Kaukasiern, men han leker krig. De tappre, de stolte unge män- nen, de jaga lika blixten på sina snabba fålar. Hör huru svärden flyga med klang emot hvarandra. Leken blir ifrigare, der kämpa tvenne. Den ene bär sin spetssydda bindel öfver den långulliga mössan, fast- bunden ned om lifvet. Han afkastar den, han afkastar sin skyddande burka, de hindra hans rörelser. Nu bära båda kämpame blott sina smidiga rockar, patronrum- men

på bröstet blänka af sammet och guld. Men ännu stå geväien orörda, nu lekes endast med klingan. Nu hasta alla mot ett mål. Kastspjuten hvina, svär- den drabba och klinga. Var det en vind som for öfver fältet och kringspridde agnar, eller var det män på eldiga hästar som ilade bort — allt är tomt.Brusande, stormande ila alla åter tillsamman. Klangfulla rop ljuda. Skott knalla. Ryttame hänga blott med fotens yttersta spets i stigbygeln. Bakåt, från sidan, under hästen, i tusende olika ställningar lossas skotten, men Tscherkessens kula förfelar ej målet, alla kulorna drabba tillsamman på samma fläck, och åter klinga svärden i liflig lek och hästarne springa fria, frustande omkring; ty snabbfotade, nästan som hästarne, kämpa nu männen till fots mot hvarandra och förfölja hvarandra.

Hvarföre leker Kaukasiern blodiga lekar? Hvad vilja dessa manligt herrliga krigareskepnader, stolta som Kaukasiens berg? De vilja lefva, de vilja dö för ett ädelt mål, de vilja lefva, de vilja dö tor sitt fädernesland.

Vid bäcken i dalen står en koja, dess yttre är ringa, hvem bor derinne?

Midt på hyddans golf står Vali. Då du vars- nar henne, synes hyddan för din blick stråla af guld och juveler och Persiens rosor tyckas dig dofta der- inne. Har du sett snön på bergets topp, som rod- nar för den första solstrålen? den är ej så ren som hennes panna. Har du sett den fylligaste ros? den är dock tarflig emot hennes kind. Har du sett blix- ten halfdold af molnets slöja? Den är matt|mot el- den, som döljes af de djupa svarta fransarna, som skugga Valis öga.

„Vali, min blomma, min älskade, låt ej störa dig af dessa vilda ljud. Se huru inbjudande din bädd kallar dig. Jag har skakat opp kuddarne. Ellerkanske vill min dufva äta en smula? Se här, du

borde visst ha det finaste och raraste som i landet

finnes, men i dag liar jag ej bättre att ge dig. Smaka

nu ändå litet. Vänta, vänta mitt fina lam! Ja, ja, bara du väl kommit i en förnäm och rik paschas harem, det blir andra dagar. Hvem vet, kanske köper dig sjelfve Padisehah!“

„Min mor, icke kan jag sofva. Icke orkar jag äta. Hvad klingar derute?“

„Ah du mitt gyllne äpple. Det äro männen som lådsa krig. Sådant rör icke qvinnoma. Bry dig icke derom. Mitt silfverrnoln, min gyllne fullmåne, ät dock denna sköna frukt. Lägg dig ned. Se jag skall berätta för dig. Inom några solhvarf kommer mannen som skall föra dig till din heniighet. Du får ej vara blek och mager, då när du skall göra

din lycka. Nå barn, se ej ut som om du skulle

vilja gråta. Hvarföre skulle du sörja ditt fattiga hem? Du som far till idel dans och fröjd och juveler och glans“.

Vali lade smekande sin arm om den gamlas hals och sade: „Moder, säg mig, är då allt detta en så stor lycka?“

Den gamla släppte af förvåning fatet som hon

höll i sin hand. „Vali, mitt lijerta, må Allah be-

vara dig, hvad skulle då vara lycka! Se, se, din gamla fattiga mor som trälar, din far som måste ar- beta, din bror som går ut i kriget och kanske dö- das der — och du, du behöfver, redan här i vårt fattiga hem, intet annat göra än sofva och göra diggoda dagar. Nå se, sitter icke gördeln om ditt lif, smärt och smidigt, att man kan omfatta det med handen? Är du ej fin och mjuk som det spänsti- gaste dun? Är du ej skön som fullmånen, ack du mitt barn, mitt ögat Huru skulle du väl tveka att icke blifva lycklig! Skall väl en mindre rik man kunna köpa dig? Nej, en drottning skall du blifva i det harem dit du kommer. Tror du din fattiga gamla moder skulle bära den sorgen att mista dig, sin ögonsten, för de penningars skull, som för dig skall betalas, nej alldrig, om icke det vore för den lycka som väntar dig. Min själ nedtynges dock af att du måste resa så sent på hösten“.

„Moder, minnes du den unge fången som hade blifvit tagen i strid och sedan utvexlades ur fången- skapen. Han var hemma långt, långt härifrån, i ett land som jag alldrig hört omtalas; der det större de- len af året är vinter och

endast en kort tid grön mark. Der folket är så fattigt att det stundom äter trädens bark och der man är glad, att inne i kam- marn få en liten stjelk att trifvas af vexter som här blomstra i hvarje skrefva. Och ändå tycktes han förakta ett lif, sådant du omtalar“.

„Ack, du oförståndiga barn! En otrogen, en son af en hund! Och jag nekade dig ej att sitta om aftnarna vid brunnen och höra honom tala och be- rätta för barnen. Ja till och med hindrade ej när han lärde dig skrifva på papper. Och det är nu tre år sedan och da är nu fjorton år gammal och fullvuxna menniskan och borde ju förstå att ej tänkapå en otrogens ord. Lägg dig nu bara ned och sof. En ung flicka skall alldrig tänka på annat, än att vara vacker“.

Stormen for hvinande öfver svarta hafvets våg. Det sjudande vattnet reser sig till berg, topparna piskas sönder till yrande skum. Som ett spån ka- stas den lilla värnlösa farkost, som kämpar mot haf- vets raseri. Finnes då intet menniskolif ombord? Hvilken last är så värdelös, att den vågas på svarta hafvets bölja, då vinterstormarna rasa och töckuen draga öfver sjön.

Fartyget är lastadt med rosor.

Sköna rosor. Tjuguåtta af Georgiens och Tscher- kessiens skönaste rosor. Purpurrosor nyss, men nu liknande den hvita rosen från Damascus, som synes blott äga qvar ett återsken af morgonrodnaden, drö- jande mellan bladen.

Men mannen, rosornas ägare, han är ieke blek som lifvet, han är blek som döden. Mellan de sam- manpressade läpparne framtränger en ed; det är hans egendom, som hotas af undergång.

Ensam på det vida hafvet strider den lilla Kai- ken med stormen. Ingen seglare vågar sig denna årstid ut. Men just derföre är det lilla fartyget ute på fård, ty nu ligga äfven de ryska kryssarne i hamn, hvilka eljest jaga hvarje köl som, lastad med men- niskovaror, hastar öfver vågen.

Derföre måste de sköna rosorna utsättas för svarta hafvets vinterstormar — om många förgås be- talas de öfriga desto bättre. Hvad mer om de allamåste lida af resan, de som qvarlefva vinna ju ett lif af glans; det lif man från barndomen lärt dem att anse för en qvinnas högsta lycka.

Men se, vid horizonten dyker opp ett segel. Det skvmmes åter af vågorna, det dyker åter opp, det synes klarare, ehuru ännu omsvept af vintertöck- net. Det närmar sig, det flyger på stormens vin- gar, det nalkas allt mer. Kaiken utbreder alla sina segel, vattnet brusar kring bogen. Våg på våg slår öfver däcket. Den aflägsne kryssarn kämpar lik en sjöfågel mot vågen. Vinden griper våldsamt i seg- len, framåt, framåt i vildt kapplopp. Allt närmare Kaiken nalkas forföljam. Redan urskiljes färgerna på flaggan som svajar på dess topp, redan synes kanonmynningarne vid dess bog. I vildt raseri stor- mar Ibrahim, renegaten, de unga rosornas ägare. Han utöser oqvädins ord öfver skepparn och matro- serne, han hädar och förbannar.

Men närmare, allt närmare synes förföljarn.

Ett ögonblick står Ibrahim stilla, tyst med natt i blicken. Hastigt springer han opp. „Djefvul, du skall åtminstone ej vinna på min undergång“. Han går ned i rummet der de unga tärnorna bäfvande slutit sig tillsamman, utan att rätt veta hvad som föregår.

„Sköna tärnor, hvart vi resa, det veten J alla. J veten hvad som väntar eder i Stambul. Hafven i hört sagorna ur tusen och en natt, hafven J hört omtalas det herrliga lif den sköna förer i en mäk- tig mans harem? Ett lif som är en väfnad af nöjen,af dans, af smycken och juveler. Vill herrskarinnan sofva, hennes slafvinnor fläkta svalka öfver hennes kind. Vill hon glädjas: de herrligaste danser upp- föras på hennes vink. Vill hon prydas, hon säger blott ett ord och smycken, perlor och juveler hopas ikring henne, och indiens utsöktaste dofter stå henne till tjenst. I badet bland unga sköna tärnor leker hon bort dagen. Mellan doftande rosenhäckar, om- gifven af springbrunnarnes strålar, njuter den hulda aftonens behag, och gömda sångerskors herrliga to- ner, täfla med näktergalarnes melodier, att nedkalla ljuf slummer öfver hourin i denna paradisets lust- gård, der hon hvilar på svällande gräsdivaner vid den sakta sorlande bassinen. Intet arbete besudlar hennes mjella fingrars hennafärgade spetsar; endast silke, guld och perlor bjuda sig för henne, om hon någon gång skulle vilja virka en prydnad eller

en blomma. Med skönhetens allmakt herrskar hon öf- ver sin omgifning och den stolte pascha, som hon säges tillhöra, är hennes förste slaf. Se till sådan herrlighet har jag velat föra eder, veten J detta?“

På mången kind uppflammade en hastig rod- nad, de svarta ögonen strålade bakom silkesfransarne. De flestas blickar utvisade, att man för österlandets dotter målat en bländande bild af qvinnans lif i det präktiga Stambul. Endast Vali nedslog ögat och drog en djup suck.

„Välan“ fortfor Ibrahim, „arma tärnor, ljufva blommor från de vilda bergen, hvilka jag velat om- flytta i herrliga trädgårdar, följen mig“.Uppå däcket hastade Ibr ahim, följd af tärnornas hela skara. „Der se! Veten J hvad detta fartyg är, se huru det redan nalkas nära. Det är en rysk krigsbrigg, som kommer för att rycka er undan mina händer, att rycka er från all den lycka som väntade eder. Ni kunde misstro mig, men J hafven hört edra fäder, edra mödrar, edra bröder säga detsamma. J veten att moscoviternes kryssare pu-ssi på, för att uppsnappa de tärnor, som föras till St imbuls herr- lighet. Ha, se, de komma allt närmare. Innankort skola dessa hundsöner gripa eder med sina oheliga händer, de skola afslita edra slöjor. De skola föra eder till sitt land, och i stället för att bli herrska- rinnor hos mäktiga paschar. skolen J lemnas till slaf- vinnor åt svarta, orena kossacker. I stället för dans och musik skolen J drifvas till tungt arbete, med piskslag till nöje och trasor till prydnad. Ha, vil- jen J lemna eder i våld åt vilda horder. Edra möd- rar skola förbanna sina grå hår“.

Skälfvande af ångest slöto sig de unga tillsam- man, lika blommorna i hortensians kronor.

Nu ljöd från briggen ett skott, kulan hven och nedstörtade kaikens segel från splittrad mast.

En storm af eder ljöd från Ibrahims läppar. „Välan, Tscherkessiens och Georgiens tärnor, tappre, frie krigares systrar och döttrar, — viljen J blifva Kossackernes slafvinnor, eller viljen J hellre dö“.

Bäfvande, med bleka läppar, hviskade de unga: „hellre dö!“

Och främst i spetsen för flickorna steg ValiHon kastade opp sin slöja och blickade mot himlen, men ingen stjerna syntes der, att besvara hennes blick.

„Fri är Vali, fria äro vi alla, blott vi vilja. Låtom oss följas åt i döden“. Vali vände sitt an- lete mot öster.

Ännu en kula från briggen slog ned i Kaikens tackling, den lade sig ned på sidan. Hvad skym- tar mot vattnet? Var det stöten af fartyget som upp- dref mjellhvitt skum, var det vågen som brusade öf- ver däcket? Lätta drägter fladdra, en tätt sluten krans af rosor, gungar ett ögonblick på vågorna. Ett rop, ett enda, ett skri af bäfvan ljuder, och vå- gorna sluka Kaukasiens och Georgiens skönaste tärnor.

Ett häftigt larm uppstår på briggen. En julle utsättes och bemannas i ett ögonblick. En ung of- ficer och tvenne man i jullen vilja kämpa mot storm och våg. Jullen välter opp och ned. Matroserne fatta tag i dess kant. Officeren simmar ännu några tag, en flik af en hvit drägt synes nära honom på vattnet. Han lyckas gripa den. Han strider mot den brusande vågen och når slutligen jullen, hvars kant äfven han med ena handen lyckas omfatta; den andra handen griper hårdt fast det hvita tyget. Krafterna börja svika, snart skall han ej mera förmå fasthålla sig vid båtkanten. Men räddarne äro nära. Från briggen har en större båt hunnit utsättas, och innan kort äro alla der ombord, jullens tre mäu och en afsvimmad flicka.

Vakna Vali, du skulle ej sofva om du visste hvem som bemödar sig att återkalla dig till lifvet.Minnes ej Vali mera sin barndomsvän, den fångne ynglingen från fjerran land? Han har redan igenkänt den han frälsat ur djupets graf, och snart helsar äf- ven hennes öga sin räddare.

Stormen lugnas, töcknen skingras. Solen lyser åter. Några dagar kryssar ännu briggen på liafvet. Ändteligen skall den återgå till hamn, men åter resa sig storm och våg, åter tätna töcknen kring skeppet, åter visar det ogästvänliga liafvet sin vildhet, och ett redlöst vrak kastas slutligen briggen mot turkiska kusten och sönderslås i spillror.

Folk samlas på stranden, de lösa Ibrahim och sina fångna landsmän, som legat bundne i skepps- rummet , och uppretade af dem misshandla de skeppets folk. I Ibraliims våld återlemnas hans egendom, hans slafvinna.

Dörrarna stå öppna till slafbazarens rum. Utan slöjor sitta qvinnorna, ty köpame gå från rum till rum och bese de

utbjudna varorna. Ser du dessa Abyssinska qvinnor, stolta, sköna, behagfulla. Sorg- ligt men mildt se de på de kringvandrande köparne. De gråta icke, de tala icke, blott blicken talar om sorg.

Och dessa qvinnor, svarta som ebenholtz, med bländande hvita tänder. Raska arbeterskor, om än mindre sköna än de hvita qvinnorna. De äro ock mindre dyrköpta.

Denna stolta, svartögda qvinna med sitt barn, som hon med törtviflan i blicken sluter till sitt bröst, skall hon säljas? Hon tror så, hennes man har hit-sändt henne till straff. Han befallte henne i går att knäböjande räcka honom pipan, och hon lydde en- dast motvilligt. Hon skall derföre lära sig ödmjuk- het. Yill än någon köpa henne, så säljes hon icke. Hennes make är god, han vill ej förskjuta henne; han vet att hon dock i grunden är foglig och lydig och älskar honom mer än sitt lif.

Nu inträder en ståtlig man. Hans pels utvisar hög rang. Säljarene buga vördnadsfullt för honom och visa sina skönaste varor; men den nye köparn skakar blott på hufvudet, i det han blickar in idet ena rummet efter det andra. Säljame omgifva ho- nom vördnadsfullt. De rosa sina varor, de öppna andra dörrar som förut varit halft tillslutna. Der synes i hvarje rum blott en enda flicka, vaktad af en gammal slafvinna.

En båt, förande sköna qvinnor från Gurien, hade lyckats smyga sig oupptäckt fram öfver haf- vet. Det är dessa sköna tärnor, som sålunda vi- sas. De äro prydda med lysande drägter, perlor och smycken. Stolta, likgiltiga se de flesta bort från den uppmärksamme köparn. Nej, ännu är han icke nöjd. Skönare for Padischas harem!

Nu tränger sig en ny säljare fram. „Herre, vill du behaga att kasta en blick på den herrliga, som din tjenare har att sälja, så skall du ej längre finna dig missnöjd“. Han öppnar en dörr och vi- sar triumferande den sköna.

Vali, hvarföre tyder din blick smärta, hvarföredarrar en tår i de långa ögonhåren, ser du ej huru hänförd den inkomne stirrar på dig.

„30,000 piaster, herre, icke en para mindre. Hon kostar mig vida mer. Jag förlorade många, denna enda återstår, den skönaste af dem alla!“

„De äro dina“, svarade köparn.

„Herre, kostar hon er mycket pengar, så skall ni ock äga den skönaste qvinna inom Stambuls murar“.

„Allah, allah, en sådan qvinna är icke för en ringa man. Nej, jag behöfver en stege, attklifvaupp till nådens solsken. Hon skall b lifva min gåfva till Pa- dischah, den segerrike Schehinschah, den lysande sul- taners sultan. Måtte hans skugga alldrig blifva mindre“.

På sin divan sitter Murad Pascha njutande sin kef. Från chibouken stiga lätta rökmoln af den finaste doftande tobak. Ett behagligt lugn hvilar öf- ver hela hans varelse. Det synes att han drömmer, ehuru han icke sofver.

En slaf inträder. „Herre, din slaf, franken som du lofvat förunna lyckan af att få nedfalla inför ditt anlete, beder om din nåd“.

Med någon motvilja såg Murad sig störd i sin kef, men stod upp och mötte fremlingen med ett vänligt: „Måtte tiden vara lycklig“, i det han lade handen med dess uppåt pekande tumme på sitt bröst.

Sedan fremlingen helsat och emottagit en pipa, hvars ambra munstycke glänste af juveler, blifvit be- stänkt med rosenvatten och fått på sina knän ut- bredd en guldbroderad handduk, samt börjat drickaen kopp väl omsqvalpadt kaffe som bjudits honom, började Murad samtalet, sedan man förut vexlat några artigheter.

„Jag var i går gäst hos er ambassadör oeh såg huru ni sjelfva gjorde eder besvär att dansa, i stället för att låta edra qvinnor dansa för eder. Under- bart! Underbart! Så många obeslöjade qvinnor, så mycken fägring! Allah, allah, det är för mycket för en rättrogen att åse. Hvilka ismenniskor J måtten vara, som tillåten edra qvinnor så visa sig för allas ögon. Jag talade med några af dem. Afundsvärda ären J i sanning. De äro sköna som Houris och visa som Mollahs! Sådana qvinnor vore angenäma att äga. Huru tråkiga äro icke våra qvinnor der- emot! Sköna som fullmånen, kinder som rosor, ögon som eld; men själlösa, dumma som bildstoder. Al- lah, allah, man ledsnar vid dessa enfaldiga varelser“.

„Kan ni väl begära att de skola vara annor- lunda“, sade fremlingen, i det han ställde bort sin kaffekopp på det lilla med ädla stenar sirade thé- fatet. „Från slägte till slägte hemfallna åt slafveriet, utan undervisning, hvad kan ni väl vänta af dem? Ni kanske knappt låter edra fruntimmer lära sig läsa och skrifva?“

„Läsa och skrifva! Bosch! livad skulle de der- med. Intet annat än ställa till intriger. Läsa och skrifva kärleksbref. Nej, vid profeten, kunskaper angå ej fruntimmer. Vara vacker och pryda sig för att behaga sin herre, det är hvad hon behöfver för- stå. Oeh hvad talen J om slafveri? Idel skräp. Oörade väl annat än äta och sofva, kläda sig granna och besöka baden. Mannen måste sträfva och arbeta för att tillfredsställa deras nycker. Han är den som är slaf, och icke de. Listiga äro de som ormar!“

„List är slafvens vapen, ni tvingar edra qvin- nor att bruka det. De tillgripa list, emedan dem ne- kas frihet och rätt“.

Paschans läkare anmältes, och nu inträdde den ännu unge Hekim Muhammed Effendi. Den förtrogne inträdde ödmjukt, men Paschan vinkade honom ge- nast närmare och sade: „Muhammed Eifendi, hor huru Franken talar! Sådant har jag ock förut kört af Na- zarenerne. Deras qvinnor kunna kanske vara för- ståndiga, ja man säger till och med dygdiga. Olika äro österlandets flickor. Gud är Gud, och Mahomet är hans profet. Godt är allt såsom det är“. Nu vände han sig åter till den fremmande och frågade: „Har ni icke hört omtalas den nya firmaneu emot qvinnornas tilltagande sjelfsvåld? Behöflig i sanning! Ser man dem icke dra ned sin jasmak så att halfva kinden synes? Är ej den feredsche, hvari de insvepa sig, ofta af så smidigt tyg, att man nästan kan gissa om personen är ung eller gammal? Gå de ej ofta med svarta kängor i stället för sina anständiga gula halfstöflor? Dessa och många andra dylika oskick äro nu sträng näpst underkastade“.

Den fremmande skakade lätt på hufvudet. „Ni värderade ju dock våra qvinnors högre själsförmåga. Unna äfven edra någon frihet. Låt dem blifva edra hustrur i stället för edra slafvinnor, och ni skall sedem bli menniskor i stället för bilder, som äga för- måga endast till list“.

Den unge Hekim steg upp, tog ett steg framåt och sade: „Ack, visste ni huru dumma våra qvin- nor äro, ni skulle ej tala så. De skulle icke tåla frihet. De skulle bli dåliga, sedeslösa, otrogna. Nej, nej, ni må besegra oss, göra oss till slafvar, sön- derslita oss, men qvinnorna frigifva vi alldrig“.

„Visserligen, visserligen, Gud är stor! Så är det. Annorlunda kan det icke ske. Till deras her- rar har Allah gjordt oss“, sade Paschan bifallande, i det han blåste röken ur pipan.

„Och dock kommer jag i dag enkom för att begära en qvinnas frigifvande. Ers excellens känner händelsen med det plundrade ryska fartyget, och att er regering, på vår ambassadörs anfodran, befallte folkets frigifvande och egendomens återställande. En person har dock icke blifvit frigifven, en ung tscher- kessisk flicka. Man har påstått att hon tillhörde en af hans höghet sultanens undersåter. Nåväl, vår minister önskade helst att ej vidare behöfva besvära höga Porten med denna sak. Slafvinnan säges vara köpt af ers excellens. Gif henne fri, köpesumman skall blifva eder återbetald“.

„Backalum, vi få väl se“, sade Paschan betänk- samt, blåsande röken ur sin pipa. Efter en kort tystnad tilläde han: „Gerna ville jag göra eder till viljes, det är dock denna gången icke möjligt. Flic- kan är redan, for ilere dagar sedan, sänd till hans höghet Sultanens harem, och emottagen af KislarAgha och Kehaja Khadunna. Rätt ledsamt , rätt led- samt! Derifrån kan ni icke få henne“.

Den fremmande spände en misstrogen blick i Pa- schan, som satt godmodigt rökande sin pipa och ej ens tycktes märka sin gästs mörka min.

„Stackars gosse“, sade den fremmande vid sig sjelf. „Det sade jag honom genast, att det alldrig lyckas med att fatta en stor passion för en turkisk qvinna“.

Efter åtskilliga ömsesidiga artighetsbetygelser bortgick den fremmande, och Paschan vände sig ge- nast derefter till läkarn sägande: „Otrogne hund! Kommer Giaourn och begär en af paradisets houris; skapad blott för att förljufva en rättrogens lif“.

„Herre, men icke har du ju ännu bortsändt henne?“ anmärkte Muhamed?

„Bosch, bosch! skulle jag gifva perlan sanning åt ett orent djur! må han storkna i lögnen. I mor- gon skall hon föras. Jag vill låta Fatme derom un- derrätta henne, på det hon må vara beredd och pryda sig på det bästa“.

Fröjdas icke Vali då hon hör att den stolta da- gen nalkas. Tänker hon icke på den glädje hennes moder skulle känna, om hon visste att hennes dot- ter skall uppnå den högsta jordiska lycka hon för henne kunnat drömma. Nej, Vali sitter dyster, tyst som en marmorbild. Omkring den sorgsna röres den gamla negrinnan Fatme. Hon pratar och vill roa

den bedröfvade sköna. Hon prisar hennes fägring, °

hennes lycka. „Ah håh, herren öfver alla herrar, trons ljus, verldens beherrskare; ja, du kan väl haskäl att vara alfvarsam och tänka på hur du skall rätt förstå att skicka dig i den stora ära som vän- tar dig. Men var glad, sköna Vali. Ingen skönare blomma än du har ännn bestrålats af den lysande solen. Allah bevare dem, Kasseki Sultana, månan, och dertill alla stjernorna i Seraillen, de äro säker- ligen alla strålande af fägring, Allah bevare mig ifrån att vilja skymfa dem, men jag liar ju icke haft lyc- kan att se dem, och din fägring ser jag med dessa mina båda gamla ögon. — Ah håh, en otrogen, en oren kafir skulle visst du vara ernad före! Han trängde sig in till hans nåde paschan, (Allah göre hans lefhad lyckosam), och ville köpa dig. Tvi så- dan hund“.

Hastigt blef Vali uppmärksam. „Ville han köpa mig, säger du?“ frågade hon ifrigt.

„Ja barn, ja, sådan dåre! Han sade att det vore en frank från det strandade skeppet som ville ha dig. Jo kan man tro! Jag hörde det alltihop berättas af slafvarne derinne“.

Valis anlete liknade en sjö, som bestrålas af so- len och återstrålar glans från hvarje våg, men ha- stigt skymmes solen af moln, och dystra, mörka, svalla sjöns böljor.

„Så ja, så der skall du stråla, nu är du skön! Ånej, barn, tag nu icke det der sorgsna utseendet igen. I morgon när du föres till Seraillen, skall du ta den der vackra minen på dig“.

„1 morgon, i morgon redan?“

„Ja hans nåde, Paschan bad mig derom under-rätta dig, och bad mig pryda dig på det skönaste. Nå nå, ge dig nu då inte så förskräckligt. Lägg dig nu att sofva, att du må vara blomstrande i morgon“.

Men Valis öga sökte icke ny glans i söm- nen, det läskades icke ens af tårar. Angestfullt ka- stade sig den unga på divanen, der hon skulle hvila. „Han bad mig bedja; men ack, profeten sjelf har ju befallt, skulle hans lag väl brytas för en qvin- nas skull, hon är ju skapt blott för mannens nöje, hennes väl eller ve är ju ett intet! Min fader, min fader, kan du ej höra din dotters rop — ack nej, min fader har ju sålt mig för penningar. Moder, du älskade ju din lilla flicka; ack nej, ack nej, äf- ven hon ville ej befria mig om hon kunde, hon skulle glädjas åt min lycka. Broder, du stolte, unge bro- der, du krigare som kämpar för friheten, hjelp den arma Vali. Ack nej, nej. — Du är en ädel kri- gare, Vali blott en stackars flicka. Hon måste dö, ack, men får doek ej dö!“

„Hvarföre fick Vali fägring? Icke till glädje för sig sjelf, genom det hon kunnat glädja den hon äl- skar. Dock fägringen är ju hennes, kan lion icke kasta bort den? Men ack — han skall icke bry sig om den fula. Hon skickas till bazaren, hon säljes till slafvinna åt en fattig man, hon får träla och släpa med tungt arbete. Dock — hvem vet — han söker henne ju; han skall icke älska den fula Vali, men han skall ha medlidande med henne, han skall kanske köpa henne till slafvinna åt en skön qvinna,som Lan väljer till maka; han, som ej vill ha mera än en att älska. Vali skulle få tjena henne, få pryda henne, få göra hennes sinne gladt med sin vänliga, uppmärksamma tjenst, och han skulle fägnas der af“.

Det var morgon, Fatme skulle ledsaga Vali till badet.

„Fatme, mins du den der starka vätskan hvar- med du skurade messingsbeslagen der borta, och som brinde sår på mitt finger, när en droppe föll derpå, så att du sade det jag för alltid skulle få ärr deraf. Kan du skaffa mig sådan?“

„Hvad skall Vali dermed?“ frågade Fatme för- vånad.

„Jag förstår att, genom användande af sådan i badet, göra huden fin. Du har prisat min hys sam- metslikhet, nu vet du hemligheten att göra den så- dan. Men du får ej för någon omtala detta“.

„Herre, din sköna slafvinna är svart“, sade slaf- ven som inträdde till Murad Pascha.

„Svart? — hvad pratar du, son af en hund?“

Hon har tvättat sig med den starka oljan, hvar- med vi skura metall“. Här tystnade slafven, men när han märkte sin herres vrede börja gäsa, så starkt, att han räddes att genast erhålla bastonad för sitt budskap, så tilläde han: „Men Hekim Muhammed Effendi säger, att det kan tvättas bort“.

„Hund, hvad ljuger du?“

„Må jag förgås om jag ljuger. Hekimen mötte den gamla Fatme när hon kom med oljan och, vis som han är, gissade han att slafvinnan hade någotondt i sinnet, och förbytte den till en blott färgande olja, som väl svider dugtigt i skinnet, men som han kan tvätta bort med en annan vätska“.

Paschan satte sig åter ned på soffan, derifrån han i förskräckelsen uppstigit. „Allah, allah! sådan ilsken stygga! Tror hon man betaler 30,000 piaster för att hon skall få förstöra sin skönhet. Sådan be- dragerska! Vilja frånstjäla mig sin skönhet som jag så dyrt betalat. Bedraga mig på min egendom.. Som jag säger: äro icke qvinnorna mera djur än menni- skor? Hafva de ringaste begrepp om rätt och orätt? Nej, djur äro de, värre än djur. Vid min herres, Sultanens, skägg, man kan bli rasande med mindre. Men hvad kan jag göra åt henne? Låter jag straffa henne, så gråter hon och skämmer sina ögons glans. Den otacksamma! Har jag ej låtit hemta åt henne kläder, så ståtliga att de skulle anstått sjelfva sul- tana Validé. Har jag ej låtit ge henne både syl- ter och sockerbakelse? Men sådana äro de, jag kän- ner dem, illistiga och otacksamma“.

Tio år hafva förflutit. Dagen ligger varm och klar öfver Stambul. Gyllne Hornet strålar, luften fylles af dofter från tusende blommor. En betäckt slup ligger vid Seraillens strand. Smärre båtar fara omkring för att undanjaga hvarje annan farkost. En del af Seraillens damer skola flyttas till sommarslot- tet Kadiköi.

Från Seraillens port, ned till stranden, stå svarta slafvar och spänna tygstycken å ömse sidor om vä- gen , för att ingen må få se ens en skymt af de be-slöjade damer, som 1111 utträda ur palatset, åtföljda af Kislar Aglia och en mängd svarta slafvar. De flesta fruntimmerna prata lifligt. Det är en stor till- dragelse att för några veckor förflyttas till ett an- nat palats. Detta lifvar dem.

Nyfiket titta damema omkring sig, men kunna ej se annat än himlen och de skymmande tygväg- garne. Några personer liafva närmat sig, de bort- jagas. En Frank med ett fruntimmer vid armen nal- kas helt nära. En vind lyfter en flik af tygväggen, häftigt skriker Kislar Aglia åt slafvarne att bättre ge akt. Ett litet buller uppstår, en af damerna ger ett q väft rop. Franken och hans dam draga sig tillbaka.

Några dagar sednare lemnade en gammal qvinna i ryska minister-hotellet ett bref jemte en vext i en blomstervas. Derifrån tillställdes det sin ägare, en resande. Brefvet lydde:

„Valis fordne vän och räddare, frid vare med dig!

Jag såg dig för få dagar sedan, du kunde icke känna igen mig. Du är densamme som du var; din maka, hell och säll vare hon, lik morgonrodnan stod hon vid solens sida. Vali är gammal, ögats glans är slocknad, kindens rosor äro fallna bort.

Vali har känt glädje: hon ägde en dotter. Fyra månlivarf gammal trolofvades hon åt Mustapha Pa- scha, den gamle blodätarn. Fem månhvarf gammal vissnade den späda knoppen. Modren prisade Al- lahs nåd.

Vali egde en fågel i bur: den sjöng och trö-stade hennes hjerta. Men hon förstod tvång och fän- gelse! Hon lät föra sin vän till en lund vid Bos- phorens strand.

När den sålda flickan fördes från sitt hem, såg hon ett frö falla från den gräsbundt, vid hvilken hennes broders

häst stod betande. Hon plockade opp fröet och gömde det vid sin barm. Fröet har vuxit opp till ett litet träd i Valis kammare. Men det tvinar, det längtar till bergens fria verld. Valis fordnevän, för trädet till sitt hemlands luft, sätt det i sitt hem- lands jord. Gör detta för Valis skull, hon har in- tet mera att önska.

Du lärde Vali att hon ej har lof att taga sitt

Iif: hon lefver. Du bad henne bedja: hon ber.

Frid vare med dig, med henne som gläder ditt

hjerta och med dina barn. Frihet och lifvets fullhet vare eder".„Sångernas Clenmor sjung, låt tonerna ljuda från harpans strängar. Sjung en sång om manna- bragd, om krigets blodiga rusande lek. Låt tonerna skalla som svärdsklang mot sköldar; men sjung ock skönhetens pris, lät sången smälta som det milda echot om qvällen när lugnet hvilar öfver Loch Lo- monds vatten; då sjelfva gnyet af korsade vapen återstudsar från Ben Lomonds klippa mildt och sme- kande som vågsvallets röst".

Villigt grep Clenmor harpans strängar vid höf- dingens ord, och tonema brusade fram likt bergfor- sens vatten. Men hastigt höjde sig en man från sin plats nära höfdingen, der han sutit högt ofvan va- salleme, än högre från tjenarene vid bordets nedra rand. Det var Dougal, Hildreds fosterfader, mannen med den dubbla synen. Fram steg han till sångarn, ryckte ur slidan sin dolk och for med den öfver strängarne, som klagande med ett skarpt Ijnd föllo, tvers afskurna, från hvarandra. Lik blixten ur nat- tens moln flög blicken ur höfdingens öga. „Dougal, tidigare bragd nöts ut, räcker ej för alltid till sköld för stundens dåd — ögonblickets svärd afskär lätt framtids blick. Gå!"Högt reste Dougal sitt gråa hufvud och sade: ..Alldrig skall Eakins dotter höra sång, som prisar skönheten hos den, som en dag skall sitta efter henne vid Corallins sida, på den plats som tillhör höfdin- gens maka. Må Corallins svärd drabba den gamle Dougal, han vet att dö!"

Han qvarstod ett ögonblick och lemnade sedan långsamt salen.

Blek och stel som en bildstod satt den stolta Hildred, Corallins maka, endast de nattsvarta ögo- nen lågade.

Men liöfdingen sjelf satte sig åter ned, fattade en silfverpokal bräddad med vin och tömde den häf- tigt i ett drag, fyllde den åter och räckte den åt sångarn sägande: „Drick, Clenmor, drick, låt vinet elda sångens eld; göm bägarn, låt dess silfver trö- sta strängens silfver".

Sångarns mulna blick klarnade, men ingen sång öfver värdens frikostighet kunde nu höjas enligt sån- garesed, ty brustna lågo harpans strängar. Och nu reste sig Corallin och sade: „Opp, pilar och bågar! Skyndom! Ett ypperligt jagthorn för den, som ge» nomskjuter skölden der på pelarn".

Opp rusade männen alla och grepo till sina va- pen. Skrämd af blicken ur Corallins öga hade den unga Edith dragit sig tätt intill Hildred, liksom sö- kande skydd. Den sachsiska flickan fattade ej ännu rätt höglandets mål. Hon hade blott sett, men ej förstått hvad som föregått. Nu blickade hon opp mot Hildred och såg dennas stela blick fästad på sig,och hemsk i sitt sinne, utan att rätt veta hvarföre, drog hon sig åter längre ifrån henne, och bjöd till att fästa sin uppmärksamhet vid männens vapenlekar.

Ännu länge satt Hildred blek, bildstodlik, men änteligen sade hon doft: „Ha, jag visste det länge, jag kände att så var, doek ville jag ej tro rösten i mitt inre. Men framtiden går dock igen i siarns ord. Hans öga ser ännu fosterdottren i högsätet vid Corallins sida; men den inre synen ser der re- dan sachsarnes flicka. Ha — jag vill finna bot".

Ben Lomonds topp strålar ännu i ljus, i dalen är natt. Öfver Loch Lomonds yta far susande storm och kastar skummande vågor mot öde klippa, som brant höjer sig ur vattnet. Nej, icke öde, i klipp- stalpet bor Norna den gamla, vattnets och eldens och luftens mäktiga kufvarinna.

En ensam liten båt kämpar mot sjöns vredgade vågor. Hvem är den djerfva, som trotsar storm och natt. Höfdingens maka, är det väl hon som, med håret fladdrande för vinden och drägten sliten af ilen, kämpar mot stormen och regnet som nu bör- jar strömma ned!

„Norna, låt upp, låt upp för Hildred, höfdin- gens maka“.

Dörren af obarkade furustammar skjöts undan och ut trädde Norna i hålans yttre hvälfning. Det sprakande blosset i hennes hand brann klart och kastade gnistor vida omkring i mörkret, som nu föll likt en mantel kring nejden. Endast svagt afteck- nade sig numera den brända furan på Ben Lomondstopp, mot den molnhöljda himmeln. Men af blosset upplystes klart Nornas gestalt der hon stod högrest, och med en vink af sin hand helsade sin stamhöf- dings maka och bjöd henne inträda.

Hildred inträdde, vattnet strömmade från hen- nes hår och från hennes drägt, hon märkte det ej.

„Noma du är mäktig, din köfdings maka an- ropar dig om bistånd“.

Noma log ett underligt vildt löje. „Älskade Co- rallins maka regnet och stormen, efter hon icke be- fallte dem vara stilla när hon ville färdas“.

„Storm, regn, lappri! Norna, besväij stormen i ett menniskobröst, det är mera“.

„Stolt är Hildred. Mäktar hon icke besvärja stormen på en så liten sjö, som bloden i ett men- niskohjerta? Hvad begär Hildred af Norna'?“

„Norna, hör mig. En af stammens barn, en anförvandt till Corallin, gifte sig med en låglandets son, en sachsare, och flyttade med honom till hans hem, der hon äfven födde ett barn. Fader och mo- der dogo ej längesedan och Corallin tog vård om den värnlösa flickan, i hvars ådror stammens blod rinner. Han hemtade henne till sitt hus, och hon har vistats der sedan. Låglandsflickans gyllne loc- kar, hennes smil och hennes månskensögon hafva förtrollat Corallin. Sachsarnes veka flicka, som en- dast förstår att i kammarn leka med nålen, har för- hexat den starke. Norna är mäktig, du råder öfver naturens krafter. Häf denna förtrollning som bin- der Corallin, jaga bort sachsarnes flicka“.„Har Hildred läst i sin makes själ?“

„Länge har jag fruktat den lismande, veka flic- kans smil, i dag är jag säker. Dougal, med den dubbla synen, har sett henne som Corallins maka“. „Är Hildred icke dödlig?“

„Ja, jag är dödlig, ja, och efter mig skall kan- ske en annan blifva Corallins maka. En annan skall äga hans hjerta, en annan skall vara hans barns mor. Han skall glömma Hildred; och en annan skall dela hans ära och sitta vid hans sida. Ha, och min Ea- kin, min späde, han skall ingen moder äga, och en styfmoders öga skall afundsamt se Corallins först- födde. Dock, vare det än så, blott icke denna Edith, denna Sachsarnes docka, detta svaga strå som bry- tes vid blotta ljudet af svärdens klang. Höglands- höfdingens maka skall icke vara svag, hon skall tåla höra vapnens gny och icke bäfva att se blod. Solen får ej finna henne i sin säng, vårdarinnan af det stora huset, hundrades matutdelerska. Sachsar- nes flicka hvilar förvekligad på sina dynor och tje- narinnorna förstöra det rika förråd jag sammanlagt. Blef någonsin tartanet slut i Hildreds kamrar, om än femtio af männen behöfde drägter? Sachsarnes flicka liar lärt sig läsa i bok, i stället för att spinna, att skrifva med penna, i stället för att väfva. Norna, lär mig häfva den förtrollning som fängslar Corallin“. • „1 morgon skall Norna komma till höfdingens

gård“.

Norna kastade tillsamman några bränder, som glödde i ett hörn af hålan och påkastade nytt rissom uppflammade. Röken kvirflade opp mot hålans hvälfning och försvann genom osynliga remnor.

„Elden är varm i Nomas håla som i höfdingens sal. Gå icke än, hör stormen, hör regnet. Norna fraktar dem icke, hon bor i regnet, hon bäres af stormen; men dessa makter ödmjuka sig icke inför jordens väldige. Gå icke än, kinden är blek, han- den darrar“.

„1 morgon“, sade Hildred, utan att svara på Nornas inbjudning att dröja.

„1 morgon, om än vind och våg och sky lägga sig deremot“.

Och Norna kom; men i feber och yrsel låg Hildred. Hon talade: „Norna, jag skall dö, det ropade stormen åt mig, det susade regnet för mig, då det trängde tvert igenom min kropp och lade is i min blod, det dånade vågen mot

båtens kant. Jag skall dö, men hon måste följa mig, hon måste ock dö. Gif mig dolken der, fort. Hon måste dö“.

Brådskande grep Hildred dolken, men slängde

den långt ifrån sig. „Nej, dock icke dö. Hon är

så späd. Icke vill jag förtrampa den svaga. Hon

må lefva, blott hon icke griper efter hvad som är

mitt, mitt in i evigheten. Må hon lösa den förtroll- ning hvari hon snärjer honom“.

Tyst låg Hildred en stund, men talade åter med låg dämpad röst: „Norna, jag skall dö, men jag kan det icke, om jag icke vet, att denna sachsiska flicka alldrig blir Corallins maka, alldrig mitt barns mor“. Opp reste sig den bleka, stirrande gestalten af Hild-

«red och sade doft: „blir Edith Corallins maka, så måste jag hämnas. Det brinner i min själ, det är hatets låga, den kan ej slockna! Vid din makt, Norna, vid alla de krafter som regera elden och vattnet be- svär jag dig, gif mig medel att hämnas“.

Norna bäfvade tillsammans, liksom knfvad af besvärjelsen, Hon svarade med våldsam ansträng- ning: „Ha, jag måste lyda, den döende beherrskar mig; icke menska mera, icke ande än!“

„Skynda, Norna, snart är det för sent. Hvad kan den dödas hat, som lefver ännu i grafven?“ Upp reste sig Norna, blek som en död. Hen- nes ögon stirrade, hennes hår syntes resa sig och med utsträckt hand stod hon talande liksom i bäf- van, liksom hon varit tvungen att uttala orden: „tre gånger efter det Edith blifvit Corallins maka är hon i ditt våld, ett ögonblick hvarje gång. En gång livarje vår, när dagen gryr just som månan nått sitt fylle, sedan dag och natt jemnats om våren. Lyc- kas du detta ögonblick finna henne sofvande, då äger du makt öfver henne. Men andens lagar bry- tas ej strafflöst, är ej värfvet utfördt då, så finnes icke mera någon räddning ur det otillfredsställda hatets förtärande eld. Hildred, Hildred, välj kärlek, välj icke hat! Det förtär, det bränner for evigt! Låt hatet slockna i kärlek“.

Klagoskrän ljuda öfver Loch Lomonds vatten. Gråt och skri återskalla från Ben Lomonds klyftor. Hvarföre gråta stammens gamla qvinnor, hvarföre ljuda klagoskrän? Corallins stolta maka är död, ännuen gång skall hon hedras förrän hennes lik gömmes i midlen. Dödsvaka hålles, gråterskoma höja döds- klagan.

Länge sjunga barderne en sång om Hildred den stolta och Edith den fagra. Oc-h Höglandets flickor sjunga sången, oeh huru kärlek dock är starkare än hat.

Barderne sjunga, och Höglandets tärnor de sjunga, att Hildred den stolta icke fann ro i sin graf, hatet dref henne att irra som höstens sky för vinden.

„Det första året“, så-sjunga de, „då första gån- gen månan fyllde sig, när gryningens första stråle skimrade vid himlaranden; då fann Hildreds irrande ande Edith arbetande i spetsen för flitiga tärnor, och i fördubbladt hat hastade hon bort att irra ännu ett år“.

„Det andra året“, så sjunga de, „vid samma stund, fann Hildred Oorallins unga maka i bön vid den sofvande makens bädd och i fördubblad vrede måste hon åter hasta bort att irra omkring“.

„Och det tredje årets stund kom“, så sjunga de ännu, „och vild i stormhvirfveln kom Hildreds ir- rande ande för att fatta den nu slumrande Edith. Men på den uuga styfmodrens arm, med det lockiga liufvudet lutadt mot hennes bröst, slumrar den späde gossen, Hildreds son. Den första stund den feber- glödande gossen fått ro, den första stund Ediths ögon slutit sig af trötthet sedan de många dagar och nätter vakat öfver det klagande barnet i hennes famn“.„Allt stillare blef stormen“, så sjunga barderne, så sjunga flickorna, „allt mera ljusnar skyn, östern smyckar sig med glödande rosor, solens öga strålar öfver verlden, och glad slår den unga Edith opp sitt öga, ty så ljufligt stilla slumrar den lille på hen- nes arm“.

„Och icke mera“, så sjunges med glada toner, „icke mera irrar Hildreds ande omkring; ty hat lef- ver öfver

grafven, men kärlek är starkare än hat, och Hildreds hat har slocknat i kärlek".

•oAo--jgUcWi -tSTf

i.